ΠΛΗΡΩΜΕΝΟ ΤΕΛΟΣ
Τακ. Γραφείο Αθ. 52
Ανάμισ. Αθηνών 655
PRESS POST X+5 PRESS POST
ΕΛΤΑ Hellenic Post

Προβληματισμοί

ΠΕΡΙΟΔΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟΥ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ

HELLENIC INSTITUTE for STRATEGIC STUDIES

89ον Τεύχος

ΙΟΥΛΙΟΣ-ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ-ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ 2017

Νίκης 11, 105 57 Αθήναι

Ευρώ 0,01

Άρθρα

***Γεωπολιτική ανάλυση των Ρωσο-Αμερικανικών ενεργειακών ανταγωνισμών στο Υποσύστημα των Βαλκανίων εντός του Μείζονος Μεσογειακού Συστήματος**
Κυρίου Ιωάννου Θ. Μάζη, Καθηγητού Οικονομικής Γεωγραφίας και Γεωπολιτικής Θεωρίας, ΕΚΠΑ

***Η κατάρρευση των συνομιλιών για το Κυπριακό, ο Διεθνής Παράγων και η… συνέχεια!**
Του Κυρίου Βασίλη Κοψαχείλη,Διεθνολόγου, Γεωστρατηγικού Αναλυτού

***Το Κυπριακό και το ισοζύγιο ισχύος Ελλάδας-Τουρκίας**
Του Δρος Ευάγγελου Βενέτη, Υπεύθυνου Ερευνητικού Προγράμματος Μέσης Ανατολής – ΕΛΙΑΜΕΠ

***Κύπρος:Στρατιωτική Συμμαχία με Ισραήλ και ενεργειακός κόμβος στην Μεσόγειο**
Του Αντιστρατήγου ε.α. Ιωάννου Αθ. Μπαλτζώη

***Ξανά για το Κυπριακό**
Του Κυρίου Κώστα Ζάγκαλη, φυσικομαθηματικού

***Διπλό κύμα εγκατάλειψης πλήττει την Ελλάδα**
Του Κυρίου Δημητρίου Ζακοντίνου, Οικονομολόγου

***Η θεσμική παρανομία ενός δημοψηφίσματος για την αναθεώρηση του Συντάγματος**
Του Αντιστρατήγου ε.α. Ευαγγέλου Γριβάκου

***Νέος Ψυχρός Πόλεμος καθοδηγούμενος από το… Ταλίν**
Του Δρος Κωνσταντίνου Γρίβα

***Η ομιλία «μανιφέστο» του Tayyip Erdogan**
Του Ταξιάρχου ε.α. Χρήστου Μηνάγια

***Ισραήλ, Συρία, Hezbollah και η "παγίδα του Θουκυδίδη"**
Του Αντιστρατήγου ε.α. Ιωάννη Μπαλτζώη

***Η «επάνοδος» του Θουκυδίδη**
Του κ. Χρήστου Ζιώγα, Δρος Διεθνών Σχέσεων

***Ολέθριο σφάλμα η υποτίμηση των Τουρκικών Ενόπλων Δυνάμεων**
Του Ανθχου Λ.Σ. Δημητρίου Μπαλτάκου

Μελέτες

***Διεθνές Δίκαιο ή Δίκαιο του Ισχυροτέρου;Ιστορική και Φιλοσοφική θεώρηση του ζητήματος**
του κ. Ιωάννη Σταμούλου Δρ Φιλοσοφικής Σχολής Α.Π.Θ.

***Εξέταση απαιτήσεως συνδρομής των Ε.Δ. στην εσωτερική ασφάλεια της χώρας - Νομική Προσέγγιση -Περίληψη**
Του Κυρίου Ζήση Κύργου

Δοκίμια

***Περί Αριστεράς, περί Δεξιάς και περί λοιπών αποκλίσεων**
Του Υποστρατήγου ε.α. Κωνσταντίνου Αργυροπούλου

Επισκοπήσεις

Με μια Ματιά η Ελλάδα και ο Κόσμος
Του Αντιστρατήγου ε.α. Χρήστου Μουστάκη

Σαν Έλληνας Στρατιώτης αγαπώ την πατρίδα μου και έχω ορκισθεί να θυσιαστώ γι αυτή. Παρά το τραύμα μου, έχω τον τρόπο, το σθένος και την θέληση να συνεχίσω την αποστολή μου, αρκεί Συ συμπατριώτη μου Έλληνα να με υποστηρίζεις με τα μέσα που απαιτούνται για την Εθνική μας Άμυνα και προ πάντων να αιθάνομαι, ότι με στηρίζεις ηθικά.

Οι Προβληματισμοί του Εκδότου

Αγαπητά μέλη και φίλοι

Οι ετήσιες ομιλίες των Προέδρων των κομμάτων εξουσίας στην ΔΕΘ, εκλαμβάνονται παραδοσιακά ως η επιτομή του πολιτικού οράματος και της κυβερνητικής πολιτικής επί των πλέον σημαντικών εθνικών θεμάτων της χώρας. Ο οικονομικός χαρακτήρας της ΔΕΘ σε συνδυασμό με την συνεχιζόμενη οικονομική κρίση καθιστούν κατανοητή την εστίαση και την εμμονή του πολιτικού λόγου σε θέματα οικονομίας και ανάπτυξης. Είναι εξ ίσου κατανοητή και αναμενόμενη η επαρκής αναφορά στα θέματα ασφάλειας των πολιτών, της παιδείας και της υγείας. Στις πρόσφατες ομιλίες των Κυρίων Τσίπρα και Μητσοτάκη στην ΔΕΘ, προκαλεί δυσάρεστη έκπληξη η παράλειψη αμφοτέρων να αναφερθούν, έστω και επιγραμματικά, στα μείζονα εθνικά ζητήματα της ***άμυνας*** *της χώρας, της* ***μεταναστεύσεως*** *και του* ***δημογραφικού*** *ζητήματος. Για την ακρίβεια ο Κος Μητσοτάκης αφιέρωσε μόλις δύο προτάσεις για το δημογραφικό: «βόμβα στα θεμέλια του κράτους» και «1000€ αφορολόγητα για έκαστο τέκνο» (αυτή άραγε είναι η λύση για μία «βόμβα»;).*

Το σύνολο των μεταπολιτευτικών κυβερνήσεων έχουν ορίσει (δικαίως) την Τουρκία ως εθνική απειλή. Ο αναθεωρητικός μας γείτονας δεν κρύβει τις κυνικές επεκτατικές του προθέσεις, τις οποίες συνδυάζει με τεράστια εξοπλιστικά προγράμματα, θέτοντα σε άμεσο κίνδυνο την εθνική μας αποτροπή που αποτελεί προϋπόθεση ασφάλειας, ειρήνης και οικονομικής ευημερίας. Η μη αναφορά των κομμάτων εξουσίας στην άμυνα, μας επιτρέπει να αναρωτηθούμε κατά πόσο γνωρίζουν κάτι που είναι άγνωστο σε εμάς. Μήπως η Τουρκία θα παύσει από αύριο να απειλεί Ελλάδα και Κύπρο; Μήπως οι σύμμαχοί μας έχουν εγγυηθεί την εθνική μας ακεραιότητα και τα κυριαρχικά μας δικαιώματα; Μήπως οι πολιτικοί μας ταγοί υιοθετούν την Παγκάλειο θέση ότι οι ΕΔ είναι «αντιπαραγωγικές», «αντιαναπτυξιακές» και «αναγκαίο κακό»; Η παράλειψη έστω και απλής αναφοράς στην άμυνα και το μέλλον των ΕΔ, υπό το πρίσμα της αποτροπής, επιτρέπει εικασίες μη αποκλείουσες υποκρυπτόμενη αδιαφορία ή σκοπιμότητα.

Το δημογραφικό πρόβλημα αποτελεί μακράν το κρισιμότερο εθνικό ζήτημα δεδομένου ότι οι πολλαπλές επιπτώσεις του απειλούν την ίδια την ύπαρξη του Έθνους. Εάν το δημογραφικό ζήτημα της χώρας αποτελεί «βόμβα στα θεμέλια του κράτους», όπως διατείνεται ο Κος Μητσοτάκης (ο Κος Τσίπρας ούτε καν το ανέφερε ως ζήτημα), τότε κάθε εχέφρων πολίτης θα περίμενε να ακούσει κατ' ελάχιστον, ως μέρος της συνολικής σχετικής στρατηγικής, την άμεση δημιουργία Υφυπουργείου Δημογραφίας (για ουσιαστικούς και συμβολικούς λόγους). Το γεγονός αυτό σε συνδυασμό με την παράλειψη αμφοτέρων (ΣΥΡΙΖΑ και ΝΔ), να αναφερθούν στο άκρως επικίνδυνο εθνικό ζήτημα (διπλή «βόμβα») του μεταναστευτικού ζητήματος, προβληματίζει τους συμπολίτες μας στους οποίους γεννώνται νέα εύλογα ερωτήματα όπως: Το μεταναστευτικό δεν αποτελεί μείζον εθνικό ζήτημα για ΣΥΡΙΖΑ και ΝΔ, ώστε να αξίζει την επιγραμματική έστω διατύπωση σχετικών προθέσεων και πολιτικής; Η κοινή παράλειψη αναφοράς σε αυτό αποτελεί ένδειξη ότι η σχετική πολιτική των δύο κομμάτων συγκλίνει; Μήπως η εύκολη μαζική απόδοση ιθαγένειας σε αλλοεθνείς, αναφομοίωτους (βάσει ευρωπαϊκής και διεθνούς εμπειρίας) Μουσουλμάνους μετανάστες από Ασία και Αφρική, πρόκειται να αποτελέσει την «λύση» στο δημογραφικό μας πρόβλημα; Εάν όχι τότε ποια είναι η πολιτική αποτελεσματικής αντιμετωπίσεως του φαινομένου για το οποίο διαφαίνονται τάσεις επιδεινώσεως;

Όταν ενώπιον των Ελλήνων οι αρχηγοί των κομμάτων εξουσίας διατυπώνουν το εθνικό τους όραμα για την Ελλάδα του αύριο και παραλείπουν να αναφερθούν, σε μείζονα θέματα όπως τα προαναφερθέντα, η ανησυχία και η ανασφάλεια του Ελληνικού λαού ολοένα θα εντείνεται, γεγονός που δεν συμβάλλει στην εθνική σταθερότητα και την κοινωνική συνοχή. Οι ολοκληρωμένες προτάσεις των πολιτικών κομμάτων στα θέματα ***δημογραφίας, άμυνας, ασφάλειας, οικονομίας, μεταναστευτικού και κοινωνίας,*** *θα πρέπει να αποτελέσουν τα βασικά κριτήρια των Ελλήνων ψηφοφόρων κατά τις επόμενες εκλογές.*

Σεπτέμβριος 2017

Αντιναύαρχος ε.α. Β. Μαρτζούκος Π.Ν.
Επίτιμος Διοικητής Σ.Ν.Δ.
Πρόεδρος ΕΛ.Ι.Σ.ΜΕ.

Επισκεφθείτε μας στο Διαδίκτυο www. elisme.gr

Ιδιοκτήτης: ΕΛ.Ι.Σ.ΜΕ. ΚΩΔΙΚΟΣ 016037
Εκδότης-Διευθυντής: Β. Μαρτζούκος
Υπεύθυνος Συντάξεως: Κ. Αργυρόπουλος
Υπεύθυνος Τεχνικής Υποστηρίξεως: Α. Τόσιος
Συντ/κή Ομάδα: Ε. Τέμπος, Α. Μπασαράς, Π. Κατσαρός
DTP-Καλλιτεχνικά: Κ. Αργυρόπουλος
Εκτύπωση: ΝΕΜΕΣΙΣ Α.Ε.

Διευθύνσεις
Γραφεία: Νίκης 11
ΤΚ 105 57 Αθήναι
Τηλέφωνο: 210 8211025
Fax: 210 8211056
E-mail: elesme@otenet.gr
Διαδίκτυο: www. elisme.gr

Γεωπολιτική ανάλυση των Ρωσο-Αμερικανικών ενεργειακών ανταγωνισμών στο Υποσύστημα των Βαλκανίων εντός του Μείζονος Μεσογειακού Συστήματος

Του Κυρίου Ιωάννου Θ. Μάζη
Καθηγητού Οικονομικής Γεωγραφίας και Γεωπολιτικής Θεωρίας, ΕΚΠΑ

Περίληψη-Εισαγωγή.
Στο Γεωπολιτικό Σύμπλοκο της Μεσογείου παρατηρείται τους τελευταίους μήνες μια έντονη, όσο και επικίνδυνη, κινητικότητα στο τμήμα των Δυτικών Βαλκανίων εντός του γεωπολιτικού Υποσυστήματος των Βαλκανίων. Η χώρα μας έχει το θλιβερόν προνόμιον να αποτελεί την τομή των δύο ασταθών Υποσυστημάτων του Μεσογειακού Γεωπολιτικού Συμπλόκου:
α) του Υποσυστήματος των Βαλκανίων και
β) του Υποσυστήματος Τουρκίας-Εγγύς Ανατολής.
Θα αποδείξουμε αφενός ότι τα δύο αυτά Υποσυστήματα ευρίσκονται σε έντονη όσο και ασταθή συλλειτουργία στην παρούσα συγκυρία και αφετέρου θα αναδειχθεί ο κύριος γεωπολιτικός παράγων γενεσιουργός της ασταθείας αυτής, ο οποίος είναι η Ενεργειακή Ασφάλεια. Επίσης θα καταδειχθούν οι βασικοί πόλοι διεθνούς ισχύος, η Μόσχα και η Ουάσιγκτων, ο νεοψυχροπολεμικού τύπου ανταγωνισμός των οποίων θέτει σε αποσταθεροποιητική δυναμική το Γεωπολιτικό σύμπλοκο της Μεσογείου με κύρια εστία τα Δυτικά Βαλκάνια. Ο όρος "νεοψυχροπολεμικού τύπου" χρησιμοποιείται για να τονισθεί το γεγονός ότι υπάρχει σημαντική ιδεολογική απόσταση μεταξύ των δύο αυτών πόλων (και φυσικά -αλλά περισσότερο συγκεκαλυμένος- μεταξύ Ουάσιγκτον και Πεκίνου), όπως την περίοδου του Ψυχρού Πολέμου. Η ιδεολογική διαφορά στην περίπτωση αυτή έγκειται στην δυτική κοσμοπολιτική και ακραίως νεοφιλελεύθερη δυτική προσέγγιση και την εθνο-ταυτοτική συντηρητική προσέγγιση της Ανατολής, με προεξάρχοντα πόλο την Μόσχα.

Το θεωρητικό υπόβαθρο της παρούσης αναλύσεως είναι αυτό της κλασικής αγγλοσαξονικής γεωπολιτικής σχολής με υπόδειγμα αυτό του N. J. Spykman όπως εξελίχθηκε από τις προσεγγίσεις του Z. Brzezinsky και η μεθοδολογική προσέγγιση αυτή της Σύγχρονης Συστημικής Γεωπολιτικής Αναλύσεως.

1. Ανατολική Ευρώπη και Βαλκάνια: ασταθείς ισορροπίες και ανακατανομές ισχύος

1.1. Το Βαλκανικό Υποσύστημα από πλευράς δράσεων της Ουάσιγκτων εις το εσωτερικό του

1) Το πρώτο πρόσφατο πλήγμα κατά προβολής ισχύος της Ρωσίας απετέλεσε η απώλεια επιρροής της επί του σλαυοορθόδοξου Μαυροβουνίου το οποίο ενετάχθη στο ΝΑΤΟ προσφάτως (2017).
2) Το δεύτερο στην συνέχεια πλήγμα εναντίον της Μόσχας, ήτο η κυβερνητική αλλαγή στην FYROM η οποία απομακρύνει τα Σκόπια από την προηγούμενη φιλορωσσική στάση της Κυβερνήσεως Γκρούεφσκι.
3) Το τρίτο είναι οι προσφάτως ψηφισθείσες (executive orders) από την Αμερικανική Γερουσία, κυρώσεις κατά της Ρωσσικής Ομοσπονδίας, παρά την θέληση του Προέδρου Τράμπ.(Το νομοσχέδιο ενεκρίθη από την Γερουσία με 98 ψήφους υπέρ και 2 κατά αφού είχε προηγουμένως ψηφισθεί από την Βουλή των Αντιπροσώπων με 419 υπέρ έναντι 3 κατά, τυχόν της υποστηρίξεως συμπολιτεύσεως και αντιπολιτεύσεως. Υπεγράφησαν από τον Πρόεδρο Τράμπ, παρά τις αντιρρήσεις του.)(1)

Γενικότερον, παρατηρούμε ότι η ΝΑΤΟϊκή εξάπλωση στα Βαλκάνια και στην Ανατολική Ευρώπη περιέλαβε, σε μια διάρκεια οκτώ ετών περίπου, (Μάρτιο του 1999 - Ιούνιο του 2017), δεκατρία νέα κράτη-μέλη στους κόλπους του Οργανισμού(2) , αποκλείοντας τεράστια τμήματα ζωτικού ενδιαφέροντος για την οικονομία της Ρωσσίας από την επιρροή της Μόσχας.

Η ολοένα και συνεκτικότερη αλλά και συμπαγέστερη περικύκλωση της Ρωσσίας από το ΝΑΤΟ και τους συμμάχους του στην περιοχή της Ανατολικής και Νοτιοανατολικής Ευρώπης υλοποιεί σχολαστικώς τα προβλεπόμενα από την θεωρία του Ανασχετικού Δακτυλίου του Spykman και την γεωστρατηγική πρόταση του George Kennan σθεναρού υποστηρικτού του αμερικανού Γεωπολιτικού όπως και μεταγενέστερον του συνεχιστού του Z. Brzezinsky. Άλλωστε, η πρόθεσις αυτή καθίσταται σαφεστάτη εις το κείμενο των προσφάτων αμερικανικών κυρώσεων εναντίον της Ρωσσικής Ομοσπονδίας, άρθρο 254, με τίτλο: «SEC. 254. Coordinating aid and assistance across Europe and Eurasia» το κείμενο αναφέρει ρητώς περί βοηθείας ύψους $250,000,000 για τα οικονομικά έτη 2018 και 2019 από το ιδρυθέν Ταμείο (!) με στόχο την Αντιμετώπιση της Ρωσσικής Επιρροής (Countering Russian Influence Fund)(3) και για τα κράτη τα οποία
Α) είναι μέλη του ΝΑΤΟ και:
(i) είναι ευάλωτα στις επιρροές από την Ρωσσική Ομοσπονδία (σ.σ(4) .: Ρητορική ερώτησις: ποιά κράτη εννοεί ο συντάκτης του κειμένου?)
(ii) κράτη τα οποία δεν έχουν την οικονομική δυνατότητα να αντιμετωπίσουν αποτελεσματικά στις επιθέσεις της Ρωσσικής Ομοσπονδίας χωρίς την υποστήριξη των ΗΠΑ, και
Β) Κράτη τα οποία συμμετέχουν στην διαδικασία διευρύνσεως του ΝΑΤΟ ή της Ευρωπαϊκής Ενώσεως συμπεριλαμβανομένων της Αλβανίας, της Βοσνίας και Ερζεγοβίνης(σ.σ.: !), της Γεωργίας, της Μακεδονίας (sic! εννοεί την FYROM), της Μολδαβίας (σ.σ.: !), του Κοσσόβου(σ.σ.:!), της Σερβίας (σ.σ.: !) και της Ουκρανίας (σ.σ.: !).

Η Ρωσσία ευλόγως προσπαθεί να απαντήσει σε αυτά τα ΝΑΤΟϊκά πλήγματα καταφεύγοντας στην χρήση των δικών της συγκριτικών πλεονεκτημάτων στην περιοχή.

Και το βασικότερο συγκριτικό της πλεονέκτημα είναι η ενέργεια και κυρίως το τμήμα που αφορά στο φυσικό αέριο το οποίο αντιπροσωπεύει το ένα τέταρτο της ευρωπαϊκής ενεργειακής καταναλώσεως. Επ' αυτού να ληφθεί υπόψη ότι το 2016 η Gazprom προμήθευσε το ένα τρίτο αυτής της ποσότητος στην ΕΕ.

Με δεδομένη όμως αφενός την υποχρεωτική μείωση παραγωγής ηλεκτρικής ενεργείας από γαιάνθρακα, λόγω των ρητρών της ΕΕ, και την Ματοϊκή πολιτική για την «ενεργειακή ασφάλεια στην Ευρώπη», τα Βαλκάνια βρίσκονται ενώπιον σοβαρού ενεργειακού διλήμματος το οποίο όμως φαίνεται πως ωθείται σε αναγκαστική λύση - από γεωστρατηγικής απόψεως- κατά την βούληση της Ουάσιγκτων και του Βορειο-ατλαντικού Συμφώνου.

Η Κροατία είναι μέλος της ΕΕ και οφείλει να ευθυγραμμισθεί ενώ και οι λοιπές χώρες των Δυτικών Βαλκανίων επιθυμούσες να ενταχθούν στην ΕΕ οφείλουν να προσανατολίζουν τις προσπάθειές τους -και ήδη το πράττουν- προς την κατεύθυνσιν αυτή.

Είναι επίσης ευκρινές πως το ΝΑΤΟ θεωρεί ότι η δυνατότητα μελλοντικής ενεργειακής επιρροής που δύναται να ασκήσει η Ρωσσία στην Σερβία, την Βοσνία(5) , την FYROM και την Βουλγαρία μετατρέπεται εύκολα σε πολιτική επιρροή και αυτό ενοχλεί τα μάλα, με δεδομένο το νεο-ψυχροπολεμικό κλίμα το οποίο το Αμερικανικό Κογκρέσο επιμένει να διατηρεί έναντι της Ρωσσικής Ομοσπονδίας.

Οι γεωστρατηγικού τύπου απαντήσεις του ΝΑΤΟ για την αναχαίτιση των δυνητικών ή υπαρχουσών επιρροών αυτών της Μόσχας στα Δυτικά Βαλκάνια είναι δύο τύπων:

Α) Ενεργειακής Ασφαλείας, με τους αγωγούς:

i) Transadriatic Pipe Line (Τουρκία-Ελλάδα-Αλβανία-Ιταλία) ο οποίος σχεδιάζεται να ολοκληρωθεί μέχρι το 2020(6)

ii) Ο αγωγός Ιονίου-Αδριατικής ο οποίος θα αποτελέσει προέκταση του ΤΑΡ διακλαδιζόμενος σε Terminal υγροποιήσεως επί της Νήσου Κρκ της Κροατίας, θα εφοδιάζει την Βοσνία Ερζεγοβίνη, το Μαυροβούνιο, την FYROM, την Αλβανία και την Κροατία. Η κατασκευή του terminal θα συγχρηματοδοτηθεί κατά 50% από την ΕΕ και θα κοστίσει περί τα 630 εκατομ. ευρώ έχοντας ικανότητα αποδόσεως αερίου της τάξεως των 4.0-6.0 δις m3. Η κροατική κυβέρνηση αναζητά επίσης και στρατηγικούς επενδυτές οι οποίοι θα είναι και συνιδιοκτήτες του έργου. Είναι ενδιαφέρον επίσης να υπογραμμισθεί ότι τον Μάιο του 2017 η Αλβανία, Βοσνία, Βουλγαρία, Κροατία, Κόσσοβο, FY ROM και Μαυροβούνιο με την υποστήριξη της USAID, υπέγραψαν συμφωνία για την κατασκευή του ανωτέρω έργου ώστε να μειωθεί η ενεργειακή τους εξάρτηση από την Ρωσία. Η Σερβία και η Ρουμανία δεν συμμετείχαν στο σύμφωνο αυτό.

iii) Ο συνολικός δυτικός ενεργειακός σχεδιασμός, συμπεριλαμβάνει και την ανάπτυξη του αγωγού East Med. Ο αγωγός ενεκρίθη τον Απρίλιο του 2017, με Κοινή Δήλωση των Υπουργών Ενέργειας της Ιταλίας, της Ελλάδος, της Κύπρου και του Ισραήλ κατά την διάρκεια Υπουργικής συναντήσεως κορυφής των στο Tel Aviv, τη παρουσία του Ευρωπαίου επιτρόπου Miguel Arias Canete. Ο αγωγός εντάσσεται στο πλαίσιο του ευρωπαϊκού προγράμματος Connecting Europe Facility (CEF) και συμφώνως προς τις εκπονηθείσες μελέτες και την τεχνική συνδρομή των εταιρειών Intecsea and C&M όπως και της IHS-Cera απεδείχθη ως: a) τεχνικώς απολύτως εφικτός (technically feasible) b) οικονομικώς απολύτως βιώσιμος (economically viable) και χαμηλοτέρου κόστους από αναλόγου δυναμικότητος σχεδιασμούς και c) συμπληρωματικός με άλλες εξαγωγικές δυνατότητες και επιλογές (complementary to other export options). Είναι σημαντικό να σημειωθεί ότι βάσει των ήδη βεβαιωθέντων αποθεμάτων στην περιοχή της Λεκάνης της Λεβαντίνης και της ΑΟΖ της Κυπριακής Δημοκρατίας ο αγωγός θα μπορεί να υποστηρίξει την παροχή στις διεθνείς αγορές της τάξεως των 30 δις$m3/έτος. Και τούτο χωρίς να ληφθούν υπόψη τα προς επιβεβαίωση υπόλοιπα κοιτάσματα της περιοχής, μαζί με τα σχετικά Αιγυπτιακά κοιτάσματα του Αλ Ζορ τα οποία θα μεταφερθούν με πολλούς εναλλακτικούς τρόπους στις διεθνείς αγορές όπως υπό μορφήν LNG ή μέσω του East Med.

Η στρατηγική σημασία του αγωγού αυτού για την Αθήνα και την Κυπριακή Δημοκρατία, αλλά και για το Ισραήλ και την Αίγυπτο του Προέδρου Αλ Σίσι (και όχι του Μόρσι και των Αδελφών Μουσουλμάνων) όπως και οι επιρροές των πετρελαϊκών επιχειρήσεων οι οποίες ήδη επένδυσαν και θα συνεχίσουν να επενδύουν στην περιοχή της ΑΟΖ της Κυπριακής Δημοκρατίας, διεφάνησαν περιτράνως κατά την πρόσφατον σειράν τουρκικών προκλήσεων στην περιοχή. Ο ομιλών τις είχε από πολλού χρόνου υποστηρίξει και αισθάνεται δικαιωθείς από τις εξελίξεις.

Β) Μέσω αναλόγων μεθόδων με πρώτο έρεισμα στην Σερβία για την οποία, ουδείς στη Μόσχα φαίνεται να σκέπτεται μιαν επανάληψη του 1999. Μια ανάλογη εξέλιξις ασφαλώς θα οδηγήσει σε Βαλκανική έκρηξη και ίσως και μακρύτερον...

2. Οι Πόλοι διεθνούς Ισχύος και οι δράση τους στα Υποσυστήματα: ανάλυση συμπεριφοράς και ορθογικότητος

2.1. Περιγραφή της συμπεριφοράς της Μόσχας και Αξιολόγηση της ορθολογικότητός της.

Η Ρωσσική Ομοσπονδία έχει μόνο μία -ειρηνική τονίζω- εναλλακτική για να απαντήσει στον ισχυρό αυτόν αποκλεισμό που υφίσταται από την Ουάσιγκτων: τον αγωγό Turkstream την δημιουργία του οποίου συνυπέγραψε με την Άγκυρα τον Οκτώβριο του 2016. Η ανακοίνωση νέων κυρώσεων με στόχο το Nord Stream II οδήγησε τη Ρωσία να επιταχύνει τη κατασκευή του αγωγού της στη Μαύρη Θάλασσα, Turkish Stream, ο οποίος βρίσκεται σε εξέλιξη επί του παρόντος και υπό συγκεκριμένο σχεδιασμό. Ο ανάδοχος έργου της Gazprom, η ελβετική Swiss Allseas, έχει κατασκευάσει περίπου 15 μίλια του αγωγού κάτω από τη Μαύρη Θάλασσα, από τον Μάιο. Ο πρώτος από τους δύο παράλληλους αγωγούς θα λειτουργήσει τον Μάρτιο του 2018, ο δεύτερος πρόκειται να λειτουργήσει το 2019. Η ετήσια χωρητικότητα κάθε σκέλους εκτιμάται ότι θα φθάσει τα 15,75 δισ. κυβικά μέτρα φυσικού αερίου ή συνολικά σχεδόν 32 δισ. κμ (και για τα δυο σκέλη δηλαδή)(7) .

Ο αγωγός αυτός γίνεται αποδεκτός από την Σερβία για λόγους υποστηρίξεως προς την σύμμαχό του Ρωσσία, αλλά μάλλον δεν είναι δυνατόν να φθάσει εύκολα μέχρις εκεί. Και αυτό οφείλεται σε μία σειρά γεωστρατηγικής φύσεως ζητήματα όπως:

i) Οι σχέσεις Τουρκίας-ΕΕ οι οποίες ποτέ δεν υπήρξαν χειρότερες. Η απομάκρυνσις των Γερμανών στρατιωτικών από το Ιντσιρλίκ και το Ικόνιον μαρτυρά του λόγου το αληθές.

ii) Οι σχέσεις Τουρκίας-ΗΠΑ, οι οποίες είναι επίσης άκρως τεταμένες σε σημείον όπου οι ΗΠΑ απομακρύνονται από το Ιντσιρλίκ βαθμιαίως και αναζητούν νέες ισοδύναμες διευκολύνσεις εις μίαν διευρυμένη βάση στην Σούδα.

iii) Οι τουρκικές «προτιμησιακές αποκλίσεις» προς την ρωσσική οπλική βιομηχανία (αγορά S-400) οι οποίες εάν υλοποιηθούν εντός του τρέχοντος έτους όπως δηλούται από τις τουρκικές αρχές, θα θέσουν εν αμφιβόλω τη σχέση της Τουρκίας με το ΝΑΤΟ και βεβαίως και με το πολιτικό του παρακολούθημα, την Ευρωπαϊκή Ένωση.

iv) Ο ρόλος που η Τουρκία διαδραματίζει με την υποστήριξη των Αδελφών Μουσουλμάνων όπου και έχουν ενταχθεί τα στοιχεία του πρώην Απελευθερωτικού Στρατού του Κοσσόβου (UÇK) τα οποία, με την σειρά τους, έχουν σημειώσει σημαντική δραστηριότητα στις τάξεις των Τζιχαντιστικών Οργανώσεων στην Συρία και πολλοί εξ αυτών στο Daesh.

Εδώ, η Μόσχα ευρίσκεται ενώπιον ενός διττώς ανορθολογικού, για την βαλκανική πολιτική της, σχήματος:

iv.1.) το όραμα της Μεγάλης Αλβανίας και η Ένταξη του Κοσσόβου και της σερβικής κοιλάδος του Πρέσσεβο σε αυτήν, είναι απολύτως αντίθετη με τα συμφέροντά της και αντιστρατεύεται τον πυρήνα της αμυντικής της στρατηγικής έναντι της εξαπλώσεως της ΝΑΤΟϊκής επιρροής στα Δυτικά Βαλκάνια αλλά και στους πιθανούς διαδρόμους προωθήσεως των ενεργειακών της αγωγών μέσω αυτών, προς Ουγγαρία δηλ. προς την Ε.Ε. Και αυτό διότι εάν η Μεγάλη Αλβανία δημιουργηθεί, και μάλιστα με την ενίσχυση της Αγκύρας, αυτή θα ενταχθεί στο ΝΑΤΟ την ίδια ημέρα και εις την ΕΕ ολίγον αργότερα!

iv.2.) Πως θα αντιμετωπίσει η Μόσχα μια πιθανή επικράτηση ή έστω ισχυρή επιρροή των ενόπλων σαλαφιστικών στοιχείων ante portas? Και επί πόσον δύναται να συμφωνεί με αυτήν την εργαλειοποίηση του ιεροπολεμικού Ισλάμ από την «σύμμαχο» Τουρκία;

Η απάντηση είναι ότι η Μόσχα οφείλει να λάβει σοβαρά ανταλλάγματα και διασφαλίσεις για την ανατροπή αυτού του ανορθολογικού πλέγματος σχέσεων με την όψιμη σύμμαχό της, Τουρκία. Ιδιαιτέρως εις το πλέον ζωτικό θέμα της τουρκικής υποστηρίξεως των ισλαμοφασιστικών ομάδων στην Συρία.

a) Εκεί δηλαδή όπου -κατ' αρχάς διακυβεύονται- τα πλέον στρατηγικά συμφέροντα της Μόσχας στην Ν/Α Μεσόγειο: i) η επανάκτηση μέρους της παλαιάς επιρροής της στον αραβομουσουλμανικό κόσμο, ii) στα φυσικά αέρια της Συρίας iii) στο εναλλακτικό και άκρως στρατηγικό σηιτικό δρομολόγιο του ιρανικού φυσικού αερίου προς την Μεσόγειο (Τεχεράνη-Δαμασκός-Λίβανος) και iv) sστην προβολή ισχύος της στο μαλακό υπογάστριο των ΗΠΑ και της Δύσεως στην Μέση Ανατολή: το Σουέζ μέσω της Αιγύπτου του Σίσι και του Αραβοπερσικού Κόλπου.

b) Πρόκειται επίσης για έναν πόλεμο, εκτός των ανωτέρω και ρωσσικού γοήτρου υπερδυνάμεως, συνεπώς υψηλού διπλωματικού κεφαλαίου σε ένα ανασχηματιζόμενο διεθνές περιβάλλον, ο οποίος όμως αποτελεί μίαν χαίνουσα πληγή για την -σε απομόνωση ευρισκομένη- ρωσσική οικονομία.

c) Η Μόσχα συνεπώς, έλαβε πολύ σοβαρά υπόψη την αμερικανική υποστήριξη στην υπόθεση της κουρδικής κρατογενέσεως στην Βόρειο Συρία. Ήτο λοιπόν έως και αναμενόμενον, αμέσως μετά την πρόσφατον συνάντησιν του Αυγούστου εις την Ράκκα «υψηλόβαθμων αξιωματούχων του Πενταγώνου και του Στέιτ Ντιπάρτμεντ με Κούρδους του PYD/YPG στην Ράκα [...] όπου οι ΗΠΑ υποσχέθηκαν τη δημιουργία κουρδικού κράτους στη βόρεια Συρία εντός έξι μηνών καθόλα τα διεθνή νόμιμα αναγνωρισμένο»**(8)** , να ενθαρρύνει την Άγκυρα να ανακοινώσει «αφ'ενός μεν τον τερματισμό της ενίσχυσης των εχθρικών προς την Συρία ανταρτικών ισλαμικών σχηματισμών και κατά δεύτερον την έναρξη συνομιλιών με την Δαμασκό για την αποκατάσταση της ακεραιότητας του συριακού κράτους.»**(9)**

Η ιδία όμως εξέλιξις αποτελεί επίσης άκρως δυσεπίλυτον γεωστρατηγικόν πρόβλημα και για την Άγκυρα η οποία αντιτίθεται σφόδρα, με την αλλαγή αυτήν της στρατηγικής της, εις το ΝΑΤΟ και τον Λευκόν Οίκον, δρώσα και αυτή απολύτως ανορθολογικώς, και επίσης διττώς, εναντίον των συμφερόντων της:

iv.3.) ανατρέπει την πολιτική της στην Βαλκανική υπέρ της Ρωσσίας και όχι μόνον εις βάρος των ιδικών της -στενά νοουμένων- συμφερόντων αλλά και εναντίον της ΝΑΤΟϊκής πολιτικής της την Ουάσιγκτον στα Δυτικά Βαλκάνια.

iv.4.) στρέφει εκτός της σφαίρας επιρροής της τα ερείσματα εκείνα που της επιτρέπουν να προβάλλει ισχύ μέχρι την Αδριατική, π.χ. με ναυτικές δυνάμεις στο Πασαλιμάνι του Αυλώνα, στην Αλβανία. Ποιός της εγγυάται ότι θα συνεχίσει να έχει την ΝΑΤΟϊκή ανοχή και στήριξη στις προβολές ισχύος της στην Αδριατική υπό το φώς της παρούσης αντι-δυτικής και βεβαίως, αντι-ΝΑΤΟϊκής της συμπεριφοράς;

v) παραδεχόμενοι όμως μιαν ανάλογον εξέλιξιν, παραδεχόμεθα την ακύρωσιν του αγωγού ΤΑΡ, ο οποίος επροορίζετο για την διασφάλισιν της ευρωπαϊκής ενεργειακής ασφαλείας μακράν της επιλογής μεταφοράς ρωσσικών ποσοστήτων Φ/Α προς την Ε.Ε. Συνεπώς, έχομεν πλήρη ανατροπή των αμερικανατοϊκών σχεδίων ασφαλούς ενεργειακής τροφοδοσίας της ΕΕ!

vi) μία ανάλογος εξέλιξις, αχρηστεύει και τα αζερικά ενεργειακά κοιτάσματα τα οποία θα πρει πλέον να εξεύρουν άλλην δίοδον για την τροφοδοσίαν της ΕΕ. Και αυτή είναι μία, και έρχεται από το καραμανλικόν πρόσφατον παρελθόν της χώρας: ο Αγωγός Μπουργκάς-Αλεξανδρούπολις ο οποίος πλέον με την ενθάρρυνσιν των ΗΠΑ εις την Αθήνα και την Σόφια, όπως και την ανάλογον σύνθεσιν εις το εταιρικόν κεφάλαιον του consortium και με

μόνη διαδρομή τα ελληνοβουλγαρικά εδάφη θα αποτελέσει εξαιρετική λύση για τα δυτικά συμφέροντα.

d) Κατόπιν όλων των ανωτέρω, πόσο πιθανή φαίνεται η μακροημέρευσις του ισλαμοφασιστικού καθεστώτος της Αγκύρας;

2.2. Περιγραφή της συμπεριφοράς της Ουάσιγκτων και Αξιολόγηση της ορθολογικότητός της.

Η Ουάσιγκτων δεν έπαυσε να ασκεί πολιτική προβολής ισχύος εντός του Rimland προσδιοριζομένη από τις απαιτήσεις των υποδειγμάτων Spykman-Brzezinsy και επίσης, η αμερικανική Διοίκησις δεν έχει ακόμη αποδεχθεί και δεν υποστηρίζει τις απόψεις του Προέδρου Τράμπ περί προσεγγίσεως Μόσχας και Ουάσιγκτων.

a) Η Ουάσιγκτων χαρακτηριζομένη από έναν πρωτογενή επεκτατικόν ορθολογισμόν, καταλήγει εις ανορθολογισμόν εάν αναλογισθεί κανείς, αφενός μεν τις κραυγαλέες γερμανικές και αφετέρου τις υπόγειες -αλλά σημαντικές- γαλλικές αντιδράσεις. Και αυτό, διότι το «ευρωπαϊκόν δίπολον», Γερμανίας-Γαλλίας, δέχεται σημαντικά πλήγματα σε τεράστια συμφέροντά του.

b) Επίσης, υπάρχουν ακόμη μερικά σημαντικά σημεία τα οποία ενισχύουν την ανορθολογική συμπεριφορά της Ουάσιγκτον (του συστήματος Μπούς υιού-Ομπάμα-Κλίντον) στην περιοχή. Η πρώτη ομάς αφορά εις την διαχείρισιν του αλβανο-ισλαμιστικού εθνικισμού:

Α. Διαχείρισις ζητημάτων Αλβανο-ισλαμιστικού εθνικισμού:

i) Πως θα αντιμετωπίσει η Ουάσιγκτον μια πιθανή επικράτηση ή έστω ισχυρή επιρροή των ενόπλων σαλαφιστικών στοιχείων του Daesh και της Al Qaeda εντός μιας Μεγάλης Αλβανίας η οποία θα ανήκει στο θεσμικό πλαίσιον του ΝΑΤΟ και της Ε.Ε;!

ii) Πως θα πείσει τους Ευρωπαίους συμμάχους της για μια αναλόγου επικινδυνότητος γειτνίαση και θεσμικώς ευρωπαϊκή συνεργασία η οποία θα αυξήσει κατακορύφως την επιρροή των ισλαμιστικών ιεροπολεμικών στοιχείων στο εσωτερικό θεσμικό πλαίσιο της ΕΕ;

iii) Και επί πόσον θα δύναται να ελέγχει την εργαλειοποίηση του ιεροπολεμικού Ισλάμ από την αντιαμερικανική, αντισημιτική και ισλαμιστική «σύμμαχο» Τουρκία των Αδελφών Μουσουλμάνων υπό οποίοι ευρίσκονται υπό την κηδεμονίαν του Κάταρ? Ενός Κάταρ, το οποίον με την σειρά του απεμονώθη, από τις ΗΠΑ, τις λοιπές χώρες του Κόλπου και το Ισραήλ «ως προωθητής της διεθνούς τρομοκρατίας»;

Η δευτέρα ομάς αφορά την διαχείριση του αλβανο-ισλαμιστικού εθνικισμού σε συνδυασμό με το ζήτημα της ονομασίας της FYROM:

Β. Διαχείριση ζητημάτων Αλβανο-ισλαμιστικού εθνικισμού και ονομασίας FYROM:

i) Ονομασία του τύπου "Upper Macedonia" θα επιτρέψει την άμεση και κεραυνοβόλο αλυτρωτική διεκδίκηση από πλευράς Σκοπίων «μακεδονικής εθνικής ταυτότητος» η οποία θα οδηγήσει σε ελληνο-σκοπιανές αντιπαραθέσεις στο εσωτερικό του ΝΑΤΟ.

i.1.) Και αυτό διότι το «Upper Macedonia" δεν τις αποκλείει καθ' οιονδήποτε τρόπο.

ii.2) Εκεί θα δοθούν πάμπολες δυνατότητες για παρεμβάσεις πάσης φύσεως από πλευράς Αγκύρας. Για τον σκοπό αυτόν, η Άγκυρα θα χρησιμοποιήσει -μεταξύ άλλων εργαλείων- και το δίκτυο των υπό του Κάταρ χρηματοδοτουμένων Αδελφών Μουσουλμάνων, για covert operations (συγκεκαλυμένες επιχειρήσεις) αποσταθεροποιήσεως στο εσωτερικό της Ελλάδος και πρωτίστως εις την Δυτική Θράκη όπου διατηρεί, μέσω του Τουρκικού Προξενείου, ισχυρό δίκτυο αναλόγου ιδεολογικής ταυτότητος.

iii.3.) Μία ανάλογη εξέλιξη θα εντείνει έτι περισσότερον τις ήδη τεταμένες σχέσεις Ελλάδος-Τουρκίας και θα οδηγήσει ακόμη και σε θερμές ρήξεις οι οποίες θα τύχουν εκμεταλλεύσεως από εξωναϊκούς παράγοντες.

iv) Με τα μέτωπα της Β. Κορέας, της Συρίας, του Ιράν, της Βενεζουέλας και του Κουρδιστάν ανοικτά θα συνέφερε το ΝΑΤΟ μια τέτοιου είδους αναταραχή στην Ν/Α Πτέρυγα της Συμμαχίας;

v) Ονομασία η οποία δεν θα προσβάλλει φανταστικές ή πραγματικές εθνικές ταυτότητες ούτε του αλβανικού αλλά ούτε και του σλαυϊκού στοιχείου και η οποία θα προσδιορίζει αυτονόμως και άνευ εθνικιστικών συνειρμών την περιοχή της FYROM εμφανίζεται σε πολλούς προβληματιζομένους κύκλους της Δύσεως ως η καταλληλοτέρα. Μια τέτοια ονομασία μπορεί να είναι η Κεντροβαλκανική Δημοκρατία (République Centrobalkane/Centrobalkan Republic). Η ονομασία αυτή επιτρέπει την διατήρηση των ταυτοτικών πολιτισμικών στοιχείων των συνιστωσών εθνοτήτων και ορίζει γεωγραφικώς το νέο Κράτος. Επιπλέον το προηγούμενον υπάρχει στο διεθνολογικό συνειδητό με την ονομασία της République Centrafricaine/ Central African Republic. Ακόμη, επιτρέπει στο ΝΑΤΟ να καταγράφει μίαν σημειολογική επιρροή, μνημονεύοντας εις τον Κατάλογον των επιρροών του, τα Βαλκάνια.

vi) Επίσης, η ονομασία "Upper Macedonia" θέτει ακόμη ένα ζήτημα, αυτήν τη φορά για την Σερβία: διότι ποιός θα ορίσει, τελικώς, που οριοθετείται βορείως, η Upper Macedonia? Μήπως συμπεριλαμβάνει και την κοιλάδα του Πρέσεβο (κατά τους αλβανο-ισλαμιστές εθνικιστές)? Διότι εάν το αλβανικό στοιχείο το οποίο στηρίζει την παρούσα κυβέρνηση στα Σκόπια λάβει το φαντασιακό εθνοτικό «μακεδονικό» χαρακτηριστικό, και εφόσον η παρουσία του είναι έντονη στην κοιλάδα του Πρέσεβο, τι θα το εμπόδιζε να την διεκδικήσει από την Σερβία με τα ίδια εργαλεία (Τουρκία, UÇK, τζιχαντιστές μαχητές)? Πώς θα το αντιμετώπιζε αυτό η Ρωσσία; Και τί θα σήμαινε για την ασφάλεια και την σταθερότητα στην Ν/Α Ευρώπη;

Συμπερασματικώς, λαμβανομένων των ανωτέρω υπόψιν, είναι εύλογον η Ελληνική πρότασις για την ονομασία να είναι η ανωτέρω. Πιθανές άλλες, συνιστούν σοβαρούς άμεσους και μελλοντικούς θερμούς και αποσταθεροποιητικούς κινδύνους για όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη και κυρίως για τους Πόλους διεθνούς ισχύος της Μόσχας και της Ουάσιγκτων.

Η Γερμανική αντίδραση.

1) Το Βερολίνο αντιδρά διότι πλήττονται οι επιχειρηματι-

κές του δραστηριότητες όπως 1) το consortium του Nord-stream II, πρόεδρος του οποίου είναι ο Γερμανός τέως καγκελάριος Γκέρχαρντ Σρέντερ όπως και 2) το έργο του αγωγού Blue Stream (άρθρο 232)(10) , ο οποίος θα τροφοδοτεί την Τουρκία με ρωσσικό Φ/Α μέσω Ευξείνου Πόντου και όπου και εκεί υπάρχουν γερμανικά συμφέροντα.
2) Επιπλέον οι ΗΠΑ, παρά τις επιβληθείσες εις τους Ευρωπαϊκούς ομίλους ρήτρες απαγορεύσεως, διεφύλαξαν δι εαυτάς το προνόμιον ώστε οι συνεργασίες μεταξύ αμερικανικών και ρωσσικών εταιρειών στον Αρκτικό κύκλο να δύνανται να τελούνται άνευ εμποδίων και κατ' απαίτησιν των αμερικανικών εταιρειών να δύνανται οι ρωσσικές εταιρείες των consortium αυτών να διατηρούν το 33% των μετοχών τους (άρθρο 223, εδάφιον d)(11) .

Φυσικά, η δυναμένη να εκφρασθεί, ενόψει των γερμανικών εκλογών, γερμανική σοσιαλδημοκρατική αντιπολίτευσις κατήγγειλε δια του σοσιαλδημοκράτου γερμανού Υπουργού επί των Εξωτερικών κου Ζίγκμαρ Γκάμπριελ και της σοσιαλδημοκράτου Υπουργού Οικονομικών κας Μπριγκίτε Τσίπρις ως μέσον των ΗΠΑ για απόκτησιν συγκριτικού πλεονεκτήματος έναντι των ρωσσικών εταιρειών αναφορικώς με τις ευρωπαϊκές εισαγωγές υδρογονανθράκων με εύλογη άνοδο του ενεργειακού κόστους των ευρωπαϊκών επιχειρήσεων και προάγουν την εξάρτηση των ευρωπαϊκών οικονομιών από το φθηνότερο σχιστολιθικό αέριο και πετρέλαιο που έχει αρχίσει να εξάγεται από τις Ηνωμένες Πολιτείες, ανατρέποντας, κατ' αντίστροφον φοράν, την ενεργειακήν ασφάλειαν των ευρωπαϊκών προμηθειών.

Ο Γερμανός υπουργός Εξωτερικών Ζίγκμαρ Γκάμπριελ και η υπουργός Οικονομίας Μπριγκίτε Τσίπρις, που ανήκουν και οι δύο στο Σοσιαλδημοκρατικό Κόμμα, έχουν δημόσια αποδοκιμάσει τις αμερικανικές κυρώσεις θεωρώντας ότι με αυτές η Ουάσιγκτον θέλει να αποκτήσει συγκριτικό πλεονέκτημα έναντι των ρωσικών εταιρειών στον ενεργειακό εφοδιασμό της Ευρώπης. Η κα Τσίπρις εδήλωσε επίσης ότι οι κυρώσεις αποτελούν παράβαση του Διεθνούς Δικαίου και ότι: «Οι Αμερικανοί δεν μπορούν να τιμωρούν γερμανικές εταιρείες επειδή δραστηριοποιούνται σε μια άλλη χώρα» και «επικροτεί το γεγονός ότι η Κομισιόν εξετάζει τον τρόπο με τον οποίο σκοπεύει να αντιδράσει. Όπως τονίζει, επανειλημμένα στο παρελθόν η ΕΕ κατέβαλε προσπάθειες για μια κοινή γραμμή ΕΕ-ΗΠΑ σε ό,τι αφορά τις κυρώσεις κατά της Ρωσίας. Εάν τώρα η Ουάσιγκτον ακολουθεί δική της ατζέντα τότε «είναι σωστό εάν η Κομισιόν εξετάζει αντίμετρα»(12) . «Ο κος Μίχαελ Χαρμς, γενικός διευθυντής της Επιτροπής Γερμανικής Οικονομίας που προωθεί τη συνεργασία με την ανατολική Ευρώπη, παρομοιάζει το νέο αμερικανικό νόμο με "δαμόκλειο σπάθη" πάνω από το κεφάλι γερμανικών επιχειρήσεων. Συγκεκριμένα, ο κ.Χαρμς καταλογίζει στην αμερικανική κυβέρνηση πως ο βασικός στόχος των κυρώσεων είναι οι γερμανικές εταιρείες που συμμετέχουν στην κοινοπραξία του αγωγού φυσικού αερίου Nord Stream II στη Βόρεια Θάλασσα. Όπως προειδοποιεί, η εφαρμογή των μέτρων θα αποτελούσε «θεμελιώδη επέμβαση» σε ό,τι αφορά τον ενεργειακό εφοδιασμό της ΕΕ και θα οδηγούσε τόσο στην αύξηση των τιμών ενέργειας όσο και στη μείωση της ανταγωνιστικότητας της ευρωπαϊκής οικονομίας»(13) .

Η Γαλλική περίπτωση

Η γαλλική TOTAL (14) έχει τεράστια συμφέροντα επενδεδυμένα στον Αρκτικό Κύκλο. Πρόκειται «...για εξαγωγή και υγροποίηση φυσικού αερίου της τάξεως των16,5 εκατομμυρίων τόνων κατ' έτος σε μία από τις πλέον δύσκολες περιοχές του πλανήτη. Ένα φαραωνικό εργοτάξιο τεραστίας τεχνικής πολυπλοκότητος κόστους 25,2 δις ευρώ ή 27 δις $US χρηματοδοτούμενο στα εξής ποσοστά ανά μέτοχο-συμβαλλόμενο: από την ρωσσική Novatek (50,1 %) , από την TOTAl (20 %), από την China National Petroleum Company (20 %) από το Ταμείο Silk Road Fund (9,9 %). Μέχρι το έτος 2021 θα χρειασθεί 15 παγοθραυστικά LNG μήκους 299m και πλάτους 50m για την προώθηση της παραγωγής. Πρόκειται για τερατώδεις κατασκευές κόστους 300 εκατομ. $US, οι οποίες θα είναι ικανές να διέρχονται από στρώμα πάγου πάχους 1,5μέτρων σε θερμοκρασίες -50ο για να μεταφέρουν 170.000m3 υγροποιημένου φυσικού αερίου στους -160ο.» Η τεραστία αυτή επένδυσις τίθεται εν κινδύνω.
Η TOTAL όμως δέχεται ακόμη ένα πλήγμα όπως εμφαίνεται εντός του ιδίου κειμένου κυρώσεων [H.R.3364 — 115th Congress (2017-2018)] το οποίο περιλαμβάνει και κυρώσεις εναντίον του Ιράν. Αυτό διότι, ήδη από τον Ιούνιο του 2016 η γαλλική εταιρεία είχε ανακοινώσει ότι θα υπέγραφε συμφωνία ύψους 4,8δις $ US σε συνεργασία με την κινεζική εταιρεία CNPCI για το ιρανικό φυσικό αέριο, καθιστάμενη με τον τρόπο αυτό η πρώτη ευρωπαϊκή εταιρεία η οποία επέστρεφε στο Ιράν. Η συμφωνία αυτή υπεγράφη τελικώς παρά τις αμερικανικές κυρώσεις προς το Ιράν και το χαρτοφυλάκιο του consortium εμφανίζεται ως εξής: TOTAL 50,1%, CNPCI 30% και η ιρανική Petropars (19,9%). Δημιουργείται και εδώ συνεπώς ένα δεύτερο θέμα ευρωπαϊκής δυσαρεσκείας...

2.3. **Συμπερασματικώς** δυνάμεθα να καταλήξομε ότι οι ευρωπαϊκές αντιδράσεις, ακριβέστερα οι αντιδράσεις τεραστίων ευρωπαϊκών πετρελαϊκών κολοσσών, θα είναι εκείνες οι οποίες θα επιτρέψουν κάποια μεταβολή στο θέμα των αμερικανικών κυρώσεων. Όμως εδώ εντοπίζεται ακόμη ένα εξόχως ειρωνικόν γεγονός δια τους Ευρωπαίους: ένα ανάλογο «ευτυχές αποτέλεσμα» θα ενισχύσει τα μάλα την θέσιν του... Προέδρου Τράμπ (!) τον οποίον εμυκτήρισαν και επολέμησαν επαρκώς, οι νυν πληττόμενοι καιρίως από το σύστημα Κλίντον-Ομπάμα-τους οποίους το σύνολον των ευρωπαϊκών κυβερνήσεων υπεστήριξεν ευπειθώς! «Εχει ο καιρός γυρίσματα», όπως λέγει ο σοφός ελληνικός Λαός...

Ο αντίκτυπος για την Ελλάδα

ii.1.) Εάν η Σούδα (Κρήτη) αποτελέσει και τελικό σημείο μεταφοράς των αμερικανικών πυρηνικών όπλων από το Ιντσιρλίκ ενισχύεται τα μάλα η γεωστρατηγική θέση της Ελλάδος ως σημαντικού συμμάχου του ΝΑΤΟ στην Ανατολική Μεσόγειο, αλλά μόνον εάν ενισχυθεί δια καταλλήλων ανταλλαγμάτων από την Ουάσιγκτων, τα

οποία θα προσφερθούν εις την Ελληνική Κυβέρνηση της Αριστεράς, ως πολιτικά επιχειρήματά της στην Ελληνική Βουλή προς επίτευξιν της επικυρώσεως της συμφωνίας αυτής.

ii.2.) Εδώ εμφανίζονται και νέες, καλύτερες προοπτικές για το ζήτημα της επιλύσεως του Κυπριακού αλλά, και σαφώς, για το θέμα της ονομασίας των Σκοπίων. Βεβαίως, εάν -και εις την ευνοϊκήν αυτήν φάση- επιμείνει η Ελλάς σε «συνθετικό όνομα με γεωγραφικό προσδιορισμό» και δεν οχυρωθεί, ολόκληρος ο πολιτικός κόσμος, όπισθεν της Ομοφώνου αποφάσεως των Πολιτικών Αρχηγών υπό την Προεδρία του Εθνάρχου Κωνσταντίου Καραμανλή, ουδέποτε θα επανεύρη ανάλογον ευκαιρία.

Υποσημειώσεις

1.«It's official: Congress has handcuffed Donald Trump on Russia» [https://www.vox.com/policy-and-politics/2017/7/28/16055630/congress-trump-russia-sanctions-veto].

2. Σ.Σ.: Την 12η Μαρτίου 1999: Τσεχία, Ουγγαρία, Πολωνία, την 29η Μαρτίου 2004: Βουλγαρία, Εσθονία, Λεττονία, Λιθουανία, Ρουμανία, Σλοβακία, Σλοβενία, την 1η Απριλίου 2009: Αλβανία, Κροατία και την 5η Ιουνίου 2017: το Μαυροβούνιο.

3."Russia Sanctions Review Act of 2017" (Tuesday 3 January, 115th Congress of USA) SEC. 254. Coordinating aid and assistance across Europe and Eurasia. (a) Authorization of appropriations.—There are authorized to be appropriated for the Countering Russian Influence Fund $250,000,000 for fiscal years 2018 and 2019. (b) Use of funds.—Amounts in the Countering Russian Influence Fund shall be used to effectively implement, prioritized in the following order and subject to the availability of funds, the following goals: (1) To assist in protecting critical infrastructure and electoral mechanisms from cyber attacks in the following countries: (A) Countries that are members of the North Atlantic Treaty Organization or the European Union that the Secretary of State determines— (i) are vulnerable to influence by the Russian Federation; and (ii) lack the economic capability to effectively respond to aggression by the Russian Federation without the support of the United States. (B) Countries that are participating in the enlargement process of the North Atlantic Treaty Organization or the European Union, including Albania, Bosnia and Herzegovina, Georgia, Macedonia, Moldova, Kosovo, Serbia, and Ukraine. (2) To combat corruption, improve the rule of law, and otherwise strengthen independent judiciaries and prosecutors general offices in the countries described in paragraph (1). (3) To respond to the humanitarian crises and instability caused or aggravated by the invasions and occupations of Georgia and Ukraine by the Russian Federation. (4) To improve participatory legislative processes and legal education, political transparency and competition, and compliance with international obligations in the countries described in paragraph (1).(5) To build the capacity of civil society, media, and other nongovernmental organizations countering the influence and propaganda of the Russian Federation to combat corruption, prioritize access to truthful information, and operate freely in all regions in the countries described in paragraph(1).[https://www.congress.gov/bill/115th-congress/house-bill/3364/text#toc-H954BE429129341AB9D32B2D4775AA845], [ανάκτησις: 8-08-2017]

4.σ.σ.= Σημείωσις Συντάκτου (Ι. Θ. Μάζη)

5. Σ.Σ.: Πολιτική επιρροή δύναται να ασκήσει ούτως ή άλλως η Ρωσία επί της Βοσνία με καταλλήλους χειρισμούς-μέσω Σερβίας-στην Republika Srpska).

6.Το χαρτοφυλάκιο μετόχων του TAP έχει την εξής σύνθεση: BP (20%), SOCAR/Αζερμπαϊτζάν (20%), Snam S.p.A./Ιταλία (20%), Fluxys/Βέλγιο (19%), Enagás/Ισπανία (16%) and Axpo/Ελβετία (5%).

7. Βλ. F. William Engdahl, " Turkey, Russia and Interesting New Balkan", "Turkey, Russia and Interesting New Balkan Geopolitics", 14/08/2017, http://www.defenddemocracy.press/turkey-russia-and-interesting-new-balkan-geopolitics/

8. http://www.pronews.gr/amyna-asfaleia/diethnis-asfaleia/622549_i-toyrkia-stamata-tin-ypostirixi-tis-stoys-islamistes [ανάκτησις: 14-08-2017]

9. ibid.[ανάκτησις: 14-08-2017]

10. "Russia Sanctions Review Act of 2017", (Tuesday 3 January, 115th Congress of USA), SEC. 232. Sanctions with respect to the development of pipelines in the Russian Federation. (a) In general.The President, in coordination with allies of the United States, may impose five or more of the sanctions described in section 235 with respect to a person if the President determines that the person knowingly, on or after the date of the enactment of this Act, makes an investment described in subsection (b) or sells, leases, or provides to the Russian Federation, for the construction of Russian energy export pipelines, goods, services, technology, information, or support described in subsection (c): (1) any of which has a fair market value of $1,000,000 or more; or (2) that, during a 12-month period, have an aggregate fair market value of $5,000,000 or more. (b) Investment described. An investment described in this subsection is an investment that directly and significantly contributes to the enhancement of the ability of the Russian Federation to construct energy export pipelines. (c) Goods, services, technology, information, or support described. Goods, services, technology, information, or support described in this subsection are goods, services, technology, information, or support that could directly and significantly facilitate the maintenance or expansion of the construction, modernization, or repair of energy export pipelines by the Russian Federation.

11. "Russia Sanctions Review Act of 2017", SEC. 223. Modification of implementation of Executive Order No. 13662. [a, b, c,] (d) Modification of directive 4.—Not later than 90 days after the date of the enactment of this Act, the Secretary of the Treasury shall modify Directive 4, dated September 12, 2014, issued by the Office of Foreign Assets Control under Executive Order No. 13662, or any successor directive (which shall be effective beginning on the date that is 90 days after the date of such modification), to ensure that the directive prohibits the provision, exportation, or reexportation, directly or indirectly, by United States persons or persons within the United States, of goods, services (except for financial services), or technology in support of exploration or production for new deepwater, Arctic offshore, or shale projects— (1) that have the potential to produce oil; and (2) that involve any person determined to be subject to the directive or the property or interests in property of such a person who has a controlling interest or a substantial non-controlling ownership interest in such a project defined as not less than a 33 percent interest.[https://www.congress.gov/bill/115th-congress/house-bill/3364/text#toc-H954BE429129341AB9D32B2D4775AA845, ανάκτησις: 8-08-2017]

12.Deutsche welle, goo.gl/3rvnsp [ανάκτησις: 8-08-2017, «Αντίμετρα της ΕΕ κατά των ΗΠΑ ζητά το Βερολίνο».

13. Deutsche Welle, ibid.

14http://www.lemonde.fr/economie/article/2017/01/23/le-projet-gazier-geant-de-total-dans-l-arctique-russe-se-joue-des-sanctions_5067756_3234.html

15 Σ.Σ.: Η Total κατέχει το 19% του κεφαλαίου της ρωσσικής NOVATEK.

16 http://www.lemonde.fr/economie/article/2017/01/23/le-projet-gazier-geant-de-total-dans-l-arctique-russe-se-joue-des-sanctions_5067756_3234.html#YVIOfqohtDLIYTeX.99

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1) «It's official: Congress has handcuffed Donald Trump on Russia», 2/08/2017, [https://www.vox.com/policy-and-politics/2017/7/28/16055630/congress-trump-russia-sanctions-veto].

2) H.R.3364 — 115th Congress (2017-2018) [https://www.congress.gov/bill/115th-congress/house-bill/3364/text#toc-H954BE429129341AB9D32B2D4775AA845]

3) F. William Engdahl, "Turkey, Russia and Interesting New Balkan", "Turkey, Russia and Interesting New Balkan Geopolitics", 14/08/2017, http://www.defenddemocracy.press/turkey-russia-and-interesting-new-balkan-geopolitics/

4) «Ανακοινώθηκε συμμαχία Άγκυρας-Δαμασκού, κατά ΗΠΑ και Κούρδων», 13/08/2017, http://www.pronews.gr/amyna-asfaleia/diethnis-asfaleia/622549_i-toyrkia-stamata-tin-ypostirixi-tis-stoys-islamistes

5) "Russia Sanctions Review Act of 2017", (Tuesday 3 January, 115th Congress of USA), SEC. 232. Sanctions with respect to the development of pipelines in the Russian Federation. (a) In general.

6) "Russia Sanctions Review Act of 2017", SEC. 223. Modification of implementation of Executive Order No. 13662. [...] (d) Modification of directive 4.

7) "Germany calls for EU countermeasures against US following Russian sanctions", goo.gl/Y3AAXC

8) Le Monde, Économie, "Le projet gazier géant de Total dans l'Arctique russe se joue des sanctions", goo.gl/niwzzr

Η κατάρρευση των συνομιλιών για το Κυπριακό, ο Διεθνής Παράγων και η… συνέχεια!

Του Κυρίου Βασίλη Κοψαχείλη
Διεθνολόγου, Γεωστρατηγικού Αναλυτού

Άλλος ένας γύρος συνομιλιών για την επίλυση του Κυπριακού κατέληξε παρά τις υψηλές προσδοκίες κάποιων κύκλων σε αδιέξοδο με ευθύνη της Τουρκίας. Το ποιος ευθύνεται βέβαια, το βλέπουμε μόνο εμείς, ίσως να το ομολογεί στις ιδιωτικές του συζητήσεις και ο Γ.Γ. του ΟΗΕ κ. António Guterres.

Σε δηλώσεις της εκπροσώπου του State Department, μπορεί να επισημαίνεται η απογοήτευση αλλά ταυτόχρονα εκφράζονται ευχαριστίες για την σκληρή εργασία όλων των μερών και τη διευκόλυνση του ΟΗΕ, καθώς και ότι οι ΗΠΑ θα συνεχίσουν να εργάζονται για την επανένωση της νήσου σε μία διζωνική δικοινοτική ομοσπονδία.

Η Ε.Ε. …ατάραχη, δεν λαμβάνει θέση για ένα κράτος-μέλος της, που ένα άλλο κράτος και μη μέλος της δεν το αναγνωρίζεις και το απειλεί με παρουσία κατοχικού στρατού και «επεμβατικά (στρατιωτικά κατά την Τουρκία) δικαιώματα».

Έχουμε όμως και την Ρωσία η οποία παρά το αδιαμφησβήτητο γεγονός ότι μετά το 2014 έχει κάνει εντονότατη την γεωπολιτική και ενεργειακή της παρουσία στην Ανατολική Μεσόγειο, «περιέργως» να μην εκφράζει την θέση της για το Κυπριακό, τις Τουρκικές αξιώσεις και το ενεργειακό παιχνίδι στην περιοχή!

Αυτό που κανείς δεν θέλει να παραδεχτεί στο Κυπριακό είναι ότι επί τέσσερις δεκαετίες αναζητείται μία φόρμουλα νομιμοποίησης της Τουρκικής εισβολής και κατοχής καθώς και το ότι το πλαίσιο μέσα στο οποίο αναζητείται η όποια «λύση» έχει χρεοκοπήσει.

Το μεγάλο ερώτημα είναι, αν εδώ που έφτασαν τα πράγματα, θα ησύχαζε η Κύπρος αν οδηγούμασταν σε δυο ανεξάρτητα κράτη; Ίσως όχι, και αυτό το συμπέρασμα αποτελεί την κορυφή του δράματος πίσω από το Κυπριακό. Η αλήθεια είναι πως τα ενεργειακά συμφέροντα που πιέζουν από την εποχή του Σχεδίου Ανάν την «λύση» του Κυπριακού, επιβάλλουν τη συμμετοχή της Τουρκίας και των Τ/Κ στη μοιρασιά. Οπότε, και στη λύση των δύο κρατών να οδηγούμασταν, τα πλούσια ενεργειακά κοιτάσματα στο νότιο μέρος της Κύπρου δεν θα άφηναν την Τουρκία αδιάφορη, η οποία θα συνέχιζε να μπλοκάρει είτε τις συνομιλίες για δύο κράτη είτε να απειλεί ευθέως την ομαλή πορεία των ερευνών και την εκμετάλλευση των Υ/Α της Ε/Κ Κύπρου.

Άρα ποια είναι τα δεδομένα που έχουμε για την Κύπρο την επόμενη μέρα μετά την κατάρρευση των συνομιλιών στο Crans-Montana;

- Την Πολιτική Ηγεσία της Κυπριακής Δημοκρατίας (την οποία η Τουρκία την θεωρεί εκλιπούσα) να εξακολουθεί να είναι κατώτερη των περιστάσεων και μάλλον …αδιάφορη για τα διδάγματα τεσσάρων και πλέον δεκαετιών εμπειρίας συνομιλιών για το Κυπριακό.
- Τη διεθνή κοινότητα πέρα από κάποια ευχολόγια να εξακολουθεί να παίζει ρόλο του «Πόντιου Πιλάτου».
- Την Ελληνική κυβέρνηση, ορθά να επιμένει σε κατάργηση των επεμβατικών δικαιωμάτων, αλλά δυστυχώς να μην έχει εναλλακτικό σχέδιο (Plan B) απέναντι στους ανταγωνιστικούς σχεδιασμούς.
- Το Ισραήλ, που διακαώς θέλει να ανοίξει το ενεργειακό παιχνίδι στην περιοχή, να αναδεικνύεται σε περιφερειακή δύναμη και «προστάτη» των συμφερόντων του στην Ανατολική Μεσόγειο, με την συγκατάθεση Κυπρίων και Ελλήνων, με ότι αυτό όμως συνεπάγεται στο μέλλον…
- Και με τις εταιρείες που εμπλέκονται στο ενεργειακό παιχνίδι να πιέζουν ασφυκτικά για «λύση», την οποιαδήποτε «λύση» στο Κυπριακό, αλλιώς πως θα επενδύσουν πάνω σε μια έωλη πολιτικά και νομικά υπόθεση;

Με βάση τα παραπάνω εκτιμούμε πως οι συνομιλίες στο Crans-Montana κατέρρευσαν για να ξαναρχίσουν!

Παράλληλα, την ίδια ώρα που εταιρείες και διεθνής κοινότητα θα πιέζουν για επανέναρξη συνομιλιών, ο Ερντογάν ίσως και να προετοιμάζεται για αύξηση της πιέσεως με στρατιωτικά μέσα που ίσως να κινούνται και στα όρια της εμπλοκής, προσπαθώντας να ακυρώσει τα δρομολογημένα προγράμματα ερευνών και εξορύξεων στην Κυπριακή ΑΟΖ.

Σε αυτό το πλαίσιο, Ελλάδα και Κύπρος θα πρέπει να ανασχεδιάσουν την στρατηγική τους. Το ενδεχόμενο επανέναρξης των συνομιλιών θα πρέπει να μας βρει έτοιμους με νέες θέσεις, αξιώσεις και επιχειρήματα σε όλο το εύρος της διαπραγμάτευσης. Πρέπει να τους ανησυχήσουμε με τις δικές μας αξιώσεις, ειδάλλως θα σερνόμαστε από την Τουρκία και την επιτήδεια ουδετερότητα ενεργειακών συμφερόντων και διεθνούς κοινότητας, συμπεριλαμβανομένου και του Ισραήλ.

Είναι καιρός να σταθούμε στο ύψος των περιστάσεων, αλλιώς να μην κάνουμε ούτε σκέψη για έναρξη ερευνών και εξορύξεων στην Κυπριακή ΑΟΖ. Άλλωστε, δεν μας έχει μείνει άλλο «όπλο» για να αναγκάσουμε τον διεθνή παράγοντα να συνετίσει την Τουρκία.

.

Το Κυπριακό και το ισοζύγιο ισχύος Ελλάδας-Τουρκίας

Του Δρ. Ευάγγελου Βενέτη,
Υπεύθυνου Ερευνητικού Προγράμματος Μέσης Ανατολής – ΕΛΙΑΜΕΠ

Μετά από έξι μήνες παρασκηνιακών ζυμώσεων για την επανέναρξη των συνομιλιών για το Κυπριακό, φαίνεται ότι «το θέατρο της διπλωματίας του αδιεξόδου» καλά κρατεί στα θέρετρα της Ελβετίας. Όπως και στις συζητήσεις στην Ελβετία τον Ιανουάριο του 2017 αναμένεται να επιβεβαιωθεί για άλλη μια φορά στο Κραν Μοντανά απλώς το αδιέξοδο που έχει επικρατήσει εδώ και αρκετά χρόνια στην προοπτική επίλυσης αυτού του χρόνιου προβλήματος για την γεωπολιτική ασφάλεια της Ανατολικής Μεσογείου.

Γνωρίζοντας ότι το Κυπριακό έχει περάσει από διάφορα στάδια στις τέσσερις και πλέον δεκαετίες που πέρασαν από την τουρκική εισβολή του 1974 είναι πάγια η εικόνα των μακρών περιόδων διπλωματικής σιγής με ακανόνιστες διαπραγματεύσεις που δημιουργούν πρόσκαιρη αισιοδοξία την οποία διαδέχονται σύντομα η απογοήτευση και η περισυλλογή για το μέλλον της Κύπρου.

Η λεγόμενη εκατέρωθεν «διπλωματία του αδιεξόδου» είναι μία γενικά μάταιη διπλωματική διαδικασία η οποία δεν έχει βάσιμες προοπτικές λύσης λόγω του ελλειμματικού ισοζυγίου ισχύος μεταξύ Ελλάδας-Τουρκίας υπέρ της δεύτερης αυτή την στιγμή αλλά και επειδή η λύση στο Κυπριακό δεν συνάδει με τα γεωπολιτικά συμφέροντα των μεγάλων δυνάμεων στην περιοχή που συνδέονται με το Παλαιστινιακό, δηλ. την παράνομη κατοχή της Παλαιστίνης από το Τελ Αβίβ. Το εν λόγω ελλειμματικό ισοζύγιο συγκρούεται με την εφαρμογή του Διεθνούς Δικαίου όταν αυτό συγκρούεται με το Δίκαιο του Ισχυρού.

Στο πλαίσιο της αλλαγής των διεθνών συγκυριών συμπεριλαμβάνεται κυρίως το Παλαιστινιακό Ζήτημα με το οποίο το Κυπριακό συνδέεται γεωπολιτικά όχι απλώς επειδή οι περιοχές γειτνιάζουν άμεσα αλλά και διότι οι καταστάσεις τόσο στην Κύπρο όσο και την Παλαιστίνη παρουσιάζουν, πέραν των διαφορών τους, ιδιαίτερες ομοιότητες σε σχέση με το διεθνές δίκαιο σχετικά με την έννοια της κατοχής, του εποικισμού των κατεχομένων κλπ. Επιπλέον τα δύο προβλήματα, Κυπριακό και Παλαιστινιακό, συνδέονται άμεσα και σε επίπεδο γεωπολιτικής στρατηγικής των περιφερειακών και παγκόσμιων δυνάμεων που καθορίζουν τον χάρτη των συμφερόντων τους στην περιοχή. Μάλιστα η συγκεκριμένη παράμετρος του Παλαιστινιακού είναι καθοριστικής σημασίας για την χάραξη της ελληνικής εξωτερικής πολιτικής στην Κύπρο, στοιχείο το οποίο δεν έχει λάβει υπόψη της η Αθήνα, σε αντίθεση με την Λευκωσία. Όταν το πράξουν και οι δύο, έχοντας την αρετή της υπομονής ήδη αναπτυγμένη στον απαιτούμενο βαθμό, τότε θα είναι σε θέση να διεκδικήσουν την δίκαιη και βιώσιμη λύση στο Κυπριακό.

Για να υπάρξει βιώσιμη και δίκαιη λύση στο Κυπριακό θα πρέπει η εν λόγω λύση να είναι σύμφωνη με την αρχή της διεθνούς νομιμότητας επί τη βάσει των ψηφισμάτων του Συμβουλίου Ασφαλείας του ΟΗΕ αλλά και ρεαλιστική, δηλ. να ταιριάζει με τις διεθνείς συγκυρίες και να αντανακλά την ισορροπία δυνάμεων στην περιοχή. Ρεαλισμός και δίκαιο είναι έννοιες οι οποίες σπάνια ταυτίζονται στην πολιτική και τις διεθνείς σχέσεις.

Συνεπώς δεν είναι προς το συμφέρον της ελληνοκυπριακής πλευράς να επιζητεί λύση την δεδομένη χρονική στιγμή. Σε αντίθεση με την Άγκυρα που προσπαθεί να εξαργυρώσει την γεωπολιτική της ισχύ σε άμεση και επωφελή για αυτήν λύση του Κυπριακού με βάση τις απαιτήσεις της για ασφάλεια και εγγυήσεις, η ελληνική πλευρά θα πρέπει να περιμένει τον καιρό, μεσοπρόθεσμα, κατά τον οποίο η ελληνοκυπριακή πλευρά και η Ελλάδα θα έχουν αυξήσει την γεωπολιτική τους επιρροή, λόγω Κουρδικού, στην περιοχή και ευρύτερα αλλά θα ευνοούνται και από τις γεωπολιτικές συγκυρίες για να επιδιώξουν δίκαιη λύση στο Κυπριακό επί ίσοις όροις ισχύος και επιρροής.

ΚΥΠΡΟΣ: ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΗ ΣΥΜΜΑΧΙΑ ΜΕ ΙΣΡΑΗΛ ΚΑΙ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΟΣ ΚΟΜΒΟΣ ΣΤΗ ΜΕΣΟΓΕΙΟ

Του Αντιστρατήγου ε.α. Ιωάννου Αθ. Μπαλτζώη*

Οι εξελίξεις στην Κύπρο τελευταία θα λέγαμε ότι πηγαίνουν από το καλό στο καλύτερο, αν εξαιρέσουμε βέβαια τις συνομιλίες για την εξεύρεση λύσης στο Κυπριακό. Και αναφερόμαστε στον ενεργειακό και τον τομέα άμυνας και ασφάλειας, όπου οι εξελίξεις όχι μόνο είναι θετικές, αλλά θα λέγαμε καθοριστικές για το μέλλον της Μεγαλονήσου και θα έπρεπε να αποτελέσουν οδηγό για την άσκηση της εξωτερικής της πολιτικής.

Και ερχόμαστε πρώτα στον ενεργειακό τομέα. Σύμφωνα με δημοσιεύματα, οι εξελίξεις είναι πολύ θετικές για την Κύπρο και το μέλλον προδιαγράφεται ακόμη πιο ευοίωνο, καθώς αναφέρουν ότι «Η Κύπρος θα γίνει περιφερειακός [ενεργειακός] κόμβος»!! Έτσι αναφέρεται ότι, σύμφωνα με δηλώσεις του Stephen Greenlee, Προέδρου της Exxon Exploration, σε δεξίωση που πραγματοποιήθηκε την προηγούμενη εβδομάδα στην Πρεσβεία της Κύπρου στην Ουάσιγκτον, η εταιρεία Exxon Mobil θεωρεί την Κύπρο περιφερειακό ενεργειακό κόμβο και ελπίζει να ανακαλύψει σε αυτή μεγάλα κοιτάσματα ενέργειας. Σημειώνεται ότι η συγκεκριμένη εκδήλωση πραγματοποιήθηκε στο πλαίσιο της επίσκεψης του Υπουργού Ενέργειας της Κύπρου, Γιώργου Λακκοτρύπη, στις ΗΠΑ, κατά την διάρκεια της οποίας ο Κύπριος Υπουργός συναντήθηκε με τους επικεφαλής της βιομηχανίας ενέργειας των ΗΠΑ. Στα δημοσιεύματα επισημαίνεται ότι η δήλωση δύναται να ερμηνευθεί ως περιφρόνηση προς την Τουρκία, η οποία θεωρεί τον εαυτό της κόμβο στον τομέα της μεταφοράς ΦΑ στην περιοχή, η οποία ελπίζει (μάλλον απίθανο μετά τις τελευταίες εξελίξεις) στο μέλλον να συνδεθεί με τις πηγές ΦΑ του Ισραήλ, του Λιβάνου και της Κύπρου. Όπως αναφέρεται , οι Κύπριοι ενδιαφέρονται να ενθαρρύνουν και άλλες εταιρείες ενέργειας να εισέλθουν στην εξερεύνηση ΦΑ και πετρελαίου στις περιοχές του νησιού, σε συνέχεια των επιτυχημένων διαγωνισμών που διεξήχθησαν στην αρχή του έτους. Αναφερόμενος στα κοινά προγράμματα των δύο εταιρειών στην Κύπρο, ο Greenlee δήλωσε ότι η Exxon εύχεται να μπορέσει να εκμεταλλευθεί τη μεγάλη πείρα της Katar Petroleum στον τομέα του υγροποιημένου ΦΑ. Επισημαίνεται ότι η Exxon δεν έχει καμιά δραστηριότητα στο Ισραήλ και ότι η εταιρεία απέρριψε στο παρελθόν προτάσεις να συμμετέχει στην εξερεύνηση ΦΑ στο Ισραήλ και από ό,τι είναι γνωστό δεν σκοπεύει να καταθέσει πρόταση στο πλαίσιο της πολιτικής των «ανοικτών θαλασσών» για εξερευνήσεις στα οικονομικά ύδατα του Ισραήλ. Οπότε το ενδιαφέρον της στρέφεται αποκλειστικά και μόνο στην Κύπρο με ότι αυτό (θετικό) συνεπάγεται. Και φυσικά να αναφερθούμε και στην πρόσφατη Σύνοδο των τριών χωρών Ελλάδος – Κύπρου- Ισραήλ στην Θεσσαλονίκη, όπου όπως φαίνεται η Τριμερής συνεργασία Κύπρου-Ελλάδας-Ισραήλ, επεκτείνεται στα βαθιά και σε μεγάλο εύρος θεματολογίας θέματα. Ιδιαίτερη σημασία έχουν οι αποφάσεις των τριών ηγετών, κ.κ. Νετανιάχου, Τσίπρα, Αναστασιάδη στο θέμα της ενέργειας και των αγωγών East Med αλλά και του καλωδίου Eurasia interconnector, όπου αποφασίστηκε η συνέχεια της συνεργασίας και η ολοκλήρωση των σημαντικών στρατηγικών αυτών έργων.

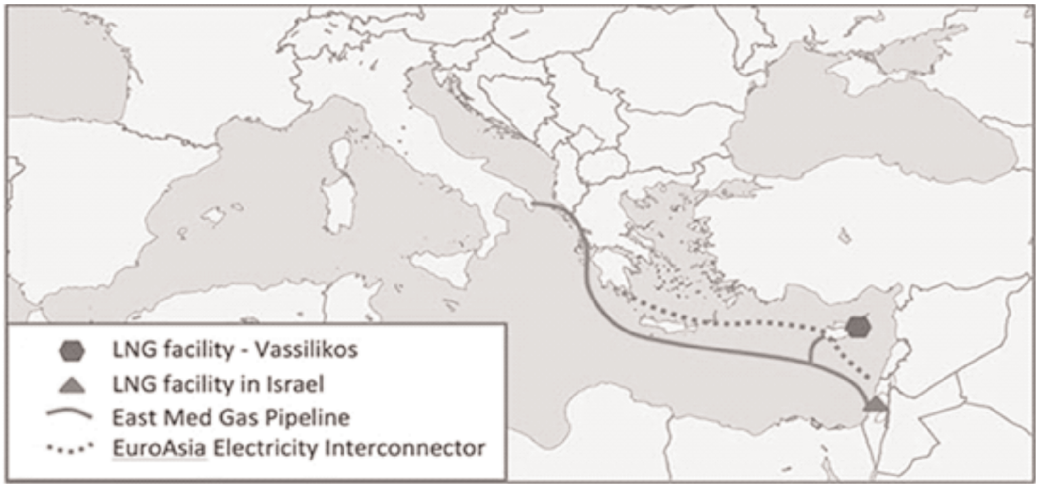

East Med & Eurasia Interconnector.

Στον τομέα άμυνας και ασφάλειας τώρα. Πριν μερικές ημέρες διεξήχθησαν στην Κύπρο κοινές στρατιωτικές ασκήσεις Κύπρου και Ισραήλ. Ήταν η

μεγαλύτερη κοινή στρατιωτική άσκηση που έγινε ποτέ, μεταξύ των δύο χωρών, γεγονός πολύ σημαντικό και διπλής ανάγνωσης. Η άσκηση αυτή θορύβησε την Τουρκία, προκαλώντας τις γνωστές αντιδράσεις και απειλές , καθώς και την ανακοίνωση ότι θα πραγματοποιήσει και αυτή Ναυτική άσκηση στην περιοχή. Τα γνωστά νταηλίκια των Τούρκων βεβαίως. Από την άλλη μεριά η σημασία για την άμυνα και την ασφάλεια της Κύπρου και η σημαντική της γεωστρατηγική σχέση με μια δύναμη όπως το Ισραήλ δείχνει πολλά. Έτσι στην Ισραηλινή αξιόπιστη εφημερίδα Haaretz δημοσιεύτηκε άρθρο της Gilli Kohen, όπου αναφέρονται μεταξύ άλλων τα εξής ενδιαφέροντα:

-«Στην κοινή άσκηση που έγινε στο έδαφος της Κύπρου συμμετείχαν πολλές εκατοντάδες στρατιώτες της μονάδας των ειδικών δυνάμεων "Egoz" και δεκάδες ελικόπτερα και αεροπλάνα!!

- Τα βουνά του Τρόοδους επιλέχθηκαν για την άσκηση επειδή η μορφολογία του εδάφους τους μοιάζει με τις ορεινές περιοχές εντός του Ισραήλ και γύρω από αυτό.

- Οι επιχειρήσεις περιλάμβαναν εξάσκηση στη συνεργασία της Αεροπορίας των Ισραηλινών Ενόπλων Δυνάμεων με καταδρομείς σε έδαφος με το οποίο δεν είναι εξοικειωμένοι, καθώς και με τον στρατό της Κύπρου.

- Στο περιθώριο της εν λόγω άσκησης επισημαίνεται η ένταση που έχει προκληθεί από την αναζήτηση φυσικού αερίου στα ανοικτά των ακτών της Κύπρου.

- Η κοινή άσκηση Ισραήλ – Κύπρου δέχτηκε επικρίσεις από την αντιπολίτευση στην Κύπρο, η οποία ισχυρίστηκε ότι η πραγματοποίηση κοινής άσκησης σε κυπριακό έδαφος αποτελεί μια «επικίνδυνη εξέλιξη».

Όμως το Υπουργείο Άμυνας της Κύπρου αντέκρουσε τις επικρίσεις, επισημαίνοντας ότι η Κύπρος έχει επίσης πραγματοποιήσει κοινές επιχειρήσεις με τον Λίβανο, την Αίγυπτο και την Ιορδανία.

Έλληνες και Ισραηλινοί Αξιωματικοί κατά την άσκηση!!

Οι εξελίξεις αυτές, αποτελούν στην ουσία προάγγελο των γεγονότων, που έρχονται και της σημασίας που έχει η Κύπρος στην περιοχή της Μέσης Ανατολής, τόσο ενεργειακά, όσο και σε θέματα άμυνας και ασφάλειας. Στην γεωπολιτική, οι τέσσερις πυλώνες ισχύος μιας κρατικής οντότητας είναι η άμυνα και η ασφάλεια, η οικονομία, η πολιτική και ο πολιτισμός- πληροφορίες. Οι δύο πρώτες , Άμυνα – Ασφάλεια και Οικονομία, αποτελούν την “Hard Power” του κράτους, οι δε λοιπές, Πολιτική και Πολιτισμός – Πληροφορίες, την “Soft Power” του κράτους . Διαπιστώνουμε λοιπόν ότι η «Σκληρή Ισχύς» της Κύπρου ευρίσκεται σε άνοδο, λόγω των ενεργειακών εξελίξεων, καθώς και της αμυντικής – στρατιωτικής συμμαχίας και σχέσης με το ισχυρότερο στρατιωτικά κράτος σε ολόκληρη την περιοχή και δη πυρηνική δύναμη, το Ισραήλ, με ότι αυτό συνεπάγεται. Έτσι τα ερωτήματα που τίθενται και έχουν σχέση με τις νέες διεργασίες για την επίλυση του Κυπριακού είναι τα εξής: Γιατί τρέχουμε πίσω από «σημαδεμένες» συνομιλίες για «λύση δήθεν βιώσιμη» για το Κυπριακό, που στην ουσία είναι άδικη και εγκληματική για τα εθνικά μας συμφέροντα και σαφώς εξυπηρετούν την Τουρκο-Κυπριακή πλευρά και ιδιαίτερα την Τουρκία του Σουλτάνου; Αντί η άλλη πλευρά να έρχεται παρακαλώντας γονυπετής, μπας και την συγχωρήσουμε για τα εγκλήματά της στην Κύπρο και να ενταχθούν στην Κύπρο του μέλλοντος, της Ευρωπαϊκής Ένωσης, της προόδου, της ευμάρειας και της ευημερίας, γιατί εμείς προστρέχουμε για λύση σήμερα και δη χωρίς εγγυήσεις; Τους χρειαζόμαστε ή μας χρειάζονται; Δηλαδή λύση νάναι και ότι νάναι, έστω και εις βάρος μας; Προφανώς ανεξήγητη έλλειψη γεωστρατηγικής αντίληψης και μελλοντικής διορατικής πολιτικής, παρά τις ευοίωνες προοπτικές. Ας ελπίσουμε ότι «έχουν γνώση οι φύλακες»!!

Ο Ιωάννης Αθ. Μπαλτζώης είναι Αντγος (ε.α.), πρώην ΑΚΑΜ Τελ Αβίβ, Δίπλωμα Tactical Intelligence (U.S.A), Μεταπτυχιακό στην Γεωπολιτική Ανάλυση, Γεωστρατηγική Σύνθεση του ΕΚΠΑ, μέλος του ΔΣ του Ελληνικού Ινστιτούτου Στρατηγικών Μελετών (ΕΛΙΣΜΕ). Πηγές: http://energy.reporter.com.cy/

www.haaretz.com

ΞΑΝΑ ΓΙΑ ΤΟ ΚΥΠΡΙΑΚΟ *

Του Κυρίου Κώστα Ζάγκαλη
φυσικομαθηματικού-συνταξιούχου
210-5059943, nem1@otenet.gr

Το γνώρισμα της Καλής Λύσης στο Κυπριακό είναι αν αυτή η λύση θωρακίζει τον ελληνισμό από τον τουρκικό επεκτατισμό. Το Ιούλιο του 1974 συντελέστηκε μια (ακόμη) επεκτατική πράξη των τούρκων κατά του ελληνισμού. Οι τέτοιες πράξεις είναι αμέτρητες στην ιστορία, αρχής γενομένης στο Ματζικέρτ πριν 1000 περίπου χρόνια. Οι τούρκοι πολεμούσαν με έναν ξεχωριστό τρόπο: μπροστά στρατός – πίσω λαός. Όταν ο στρατός καταλάμβανε μια περιοχή, αμέσως μετά έρχονταν λαός και την εποίκιζε. Μετά καταπιάνονταν με τον εκτουρκισμό και εξισλαμισμό των γηγενών. Έτσι μεγάλωσε η Τουρκία. Τον Ιούλιο του 1974 έγιναν στην Κύπρο οι δύο πρώτες πράξεις. Αν η αιτία της Εισβολής ήταν αυτή που ισχυρίζονται οι τούρκοι (δηλαδή, η προστασία των ομοεθνών τους από εμάς του «κακούς» έλληνες), τότε θα έφτανε να στείλουν στην Κύπρο μόνον στρατό. Από την στιγμή που έφεραν και λαό, έδειξαν ότι πάνε για Επέκταση-Κατάκτηση, για αλλοίωση της εθνικής σύνθεσης του νησιού. Αυτό το απλό συμπέρασμα οι μόνοι που δεν το έβγαλαν ήταν οι ηγέτες της ελληνικής πλευράς. Δεν θυμήθηκαν την ιστορία, δεν «ψυλλιάστηκαν» καν που θα βγάλει η απόβαση εποίκων και δεν βιάστηκαν να αποτρέψουν τον εποικισμό. Αντιθέτως χάρισαν 43 ολόκληρα χρόνια στους τούρκους για να ριζώσουν γερά στο νησί.

Είπαμε: θωράκιση του ελληνισμού από τον τουρκικό επεκτατισμό!. Η ελληνική πλευρά εκλαμβάνει περιορισμένα αυτήν την θωράκιση. Βλέπει τον κίνδυνο να έρχεται μόνο από τα έξω. Προς αυτήν την κατεύθυνση εργάστηκε σοβαρά και προώθησε μια κατάλληλη θωρακιστική πρόταση (κατάργηση επεμβατικών δικαιωμάτων, κατάργηση εγγυήσεων, αποχώρηση όλων των στρατευμάτων). Να, όμως, που υπάρχει και κίνδυνος από τα μέσα! Οι εκατοντάδες χιλιάδες εποίκων μαζί με τα άφθονα δικαιώματα που σπεύδει να τους δώσει ο Αναστασιάδης, συνθέτουν έναν εσωτερικό κίνδυνο, μεγαλύτερον από τον εξωτερικό. Οι τούρκοι δεν θα χρειαστούν να «φάνε» την Κύπρο από τα έξω, διότι θα μπορούν να την «φάνε» από τα μέσα (και μάλιστα «νόμιμα»). Σε μερικές δεκαετίες ο τουρκικός πληθυσμός στην Κύπρο θα γίνει περισσότερος από τον ελληνικό (από έλευση και άλλων εποίκων και από το γεγονός ότι οι τουρκάλες γεννούν περισσότερα παιδιά από τις ελληνίδες). Τα κυριότερα αξιώματα του κράτους θα τα καταλάβουν «δημοκρατικά» οι τούρκοι. Για τον «από τα μέσα» κίνδυνο, όμως, δεν ακούμε τίποτε.

Κάποιοι καθησυχάζουν τον εαυτό τους στηριζόμενοι στην δύναμη που έχει η καλοσύνη, η φιλία η δημοκρατία. Υποθέτουν, ότι αυτές οι αρετές θα αρέσουν και στους τούρκους και θα κυριαρχήσουν στο νησί και θα υπάρξει μια μεγάλη φιλία και δημοκρατία: κανείς δεν θα «φάει» τον άλλον. Μια τέτοια ιδανική κατάσταση θέλει πολύ χρόνο για να υπάρξει. Ασφαλώς θα υπάρξει κάποτε, είμαι αισιόδοξος ιστορικά. Μέχρι τότε, όμως, η ελληνική εθνότητα θα έχει εξαφανιστεί από την Κύπρο. Ας κοιτάξουμε τι γίνεται γύρω μας. Παντού πόλεμος. Ας διερωτηθούμε τι έγινε με τον ελληνισμό της Πόλης, της Ίμβρου, της Τενέδου, της Μικράς Ασίας γενικότερα. Οι τούρκοι αγαπάνε τους έλληνες ή όταν γίνονται ραγιάδες ή όταν γίνονται ασήμαντες μειονότητες. Και στην Κύπρο δεν θα σταματήσουν την καταστροφή του ελληνισμού, ώσπου να τους φτάσουν στα μέτρα της ελληνικής μειονότητας της Πόλης. Ας κοιτάξουμε τι γίνεται με τις ελληνοτουρκικές σχέσεις: καθόλου συνεννόηση. Στο Αιγαίο κάθε μέρα γευόμαστε την επεκτατική μανία της Τουρκίας. Ας κοιτάξουμε τι έγινε με τις περιβόητες διαπραγματεύσεις για το Κυπριακό: πλήρης ασυμφωνία επί 43 χρόνια. Τέλος, ας κοιτάξουμε τι διαθέσεις υπάρχουν μέσα στον ίδιον τον πληθυσμό του νησιού. Αν οι δύο πληθυσμοί θέλανε διακαώς την επανένωση του νησιού, αυτό θα το εξέφραζαν κάθε μέρα με διάφορες (κοινές!) εκδηλώσεις και διαδηλώσεις. Θα παίρνανε σημαίες, πλακάτ και θα χύνονταν στην Πράσινη Γραμμή, «θα την παίρνανε σβάρνα» και θα αγκαλιάζονταν και θα διατράνωναν την θέλησή τους για Επανένωση. Με τέτοιες εκδηλώσεις θα είχανε φέρει προ πολλού την επανένωση (χωρίς διαπραγματεύσεις). Τέτοιες εκδηλώσεις δεν είδαμε. Ούτε καν τελευταία με τις διαπραγματεύσεις στην Ελβετία. Είδαμε μόνο περιορισμένα επεισόδια φιλίας (Χριστόφιας-Ταλάτ, Αναστασιάδης-Ακιντζί, κάποιοι γέροντες έλληνες και τούρκοι συντοπίτες κτλ). Μαζικές εκδηλώσεις φιλίας δεν είδαμε. Ο σημερινός πληθυσμός του νησιού άλλαξε, δεν έχει επικοινωνίες και ψυχικούς δεσμούς με την άλλη εθνότητα (43 χρόνια διχοτόμησης γαρ!).

Όλα τα παραπάνω, δεν προδιαγράφουν μια

βιώσιμη ενιαία Κύπρο. Μάλλον, μια συνεισφορά στην γενικότερη αστάθεια της περιοχής θα είναι η δημιουργία έλληνο-τουρκικού κράτους στο νησί. Μερίδα στην αποτυχία έχει και η πλευρά μας και ιδιαίτερα οι ελληνοκύπριοι, οι οποίοι σκέφτονται «τοπικίστικα» και όχι ελληνικά. Όλες οι επαρχίες του ελληνισμού βάζαμε πρώτα το «ελληνικό» και μετά το «τοπικό». Δώσαμε την επαρχία μας στο ελληνικό κράτος για να μεγαλώσει η Ελλάδα και σε αντάλλαγμα πήραμε την ελευθερία μας. Όπου χρειάστηκε συμβιβαστήκαμε με διχοτομήσεις (Ήπειρος, Θράκη, Μακεδονία). Άλλες ελληνικές επαρχίες «κουβαλήθηκαν» στην Ελλάδα (Πόντιοι, Καππαδόκες, Ίωνες). Δεχτήκαμε την ανταλλαγή πληθυσμών. Όλα αυτά έγιναν για να αποκαταστήσουμε (μεγαλώσουμε) την Ελλάδα. Κατάπιαμε τα λάθη των ηγεσιών μας (μικρασιατική καταστροφή, ξεριζωμός). Συμβιβαστήκαμε με την ήττα της μικρασιατικής εκστρατείας και δεν μπήκαμε σε διαπραγματεύσεις (παρακάλια) να μας επιστρέψουν οι τούρκοι την Σμύρνη και το Αϊβαλί, αλλά υπογράψαμε μια οδυνηρή, αλλά ρεαλιστική συμφωνία, η οποία σταθεροποίησε την κατάσταση στο Αιγαίο για περίπου 100 χρόνια (όταν παλιότερα κάθε 10 χρόνια είχαμε πόλεμο με την Τουρκία). Τίποτε το παρόμοιο δε βρίσκομε σήμερα στην Κύπρο. Οι ελληνοκύπριοι γυρεύουν μια «γλυκιά λύση», χωρίς θυσία, τέτοια που να ικανοποιεί αυτούς και μόνον. Η τελευταία πράξη ελληνικού πατριωτισμού στην Κύπρο παίχτηκε το 1950 (δημοψήφισμα). Μετά (ιδιαίτερα μετά το 74) οι κύπριοι αποφάσισαν να πορευτούν μόνοι τους. Στα χρόνια που πέρασαν διαμορφώθηκε ένα αποσχιστικό κλίμα («άλλο Κύπριος – άλλο έλληνας», «εμείς το κράτος μας – εσείς το κράτος σας». Ο Γεωργιάδης το ξεκαθάρισε. Αν όλοι οι έλληνες κάναμε αυτό που πάνε να κάνουν τώρα οι κύπριοι, δεν θα υπήρχε Ελλάδα. Όμως η σοφή παροιμία λέει: το πρόβατο που ξεκόβεται από το κοπάδι, το τρώει ο λύκος. Με την Διζωνική-Δικοινοτική οι κύπριοι ξεκόβονται από τον ελληνισμό. Η ιδέα της Διζωνικής-Δικοινοτικής χρεοκόπησε! Αυτό έδειξε η Πράξη.

Η λύση που ενδείκνυται είναι η διχοτόμηση, η χάραξη κρατικών συνόρων μεταξύ των δύο κομματιών του νησιού, συνόρων που να τα εγγυάται το διεθνές δίκαιο, ο ΟΗΕ και η Ε.Ε. Τα δύο κομμάτια να είναι αμιγώς μόνο-εθνικά. Να μην δεχθούμε μικτές περιοχές, διότι οι έλληνες με τον χρόνο θα φύγουν από αυτές και θα μείνει το έδαφος στους τούρκους. Όλος ο κόσμος πρέπει να ξέρει, ότι εκεί, στην Ανατολική Μεσόγειο, υπάρχει ελληνικός χώρος. Αν γίνουν δύο ξεχωριστά κράτη, τότε το κράτος στον νότο πρέπει να λέγεται Ελληνική Δημοκρατία της Κύπρου, να έχει ελληνική σημαία με κάποιο κυπριακό διακριτικό. Αν γίνει Διπλή Ένωση, τότε η σημαία θα είναι ελληνική. Αν αυτά τα είχαμε κάνει παλιότερα, όταν οι τούρκοι επέμεναν στα δύο κράτη (Κληρίδης-Ντενκτάς!), θα είχαμε σήμερα πλήρη ειρήνη στο νησί και θα είχαμε αποφύγει τον καυγά για τους υδρογονάνθρακες: όλη η προσοδοφόρα ΑΟΖ θα ανήκε στο ελληνο-κυπριακό κράτος. Η διχοτομική λύση θα γίνει αποδεκτή με ανακούφιση από τους έλληνες της Ελλάδας. Τι λένε οι έλληνες της Κύπρου γι' αυτήν την λύση (σήμερα !);

Κακώς η διχοτόμηση εκλαμβάνεται ως υποταγή στην Εισβολή. Η ιδέα της διχοτόμησης είναι πρότερη της Εισβολής. Εκείνη η ιδέα που γεννήθηκε μετά την Εισβολή (και κατά συνέπεια της Εισβολής) είναι η ιδέα της Διζωνικής-Δικοινοτικής. Σήμερα δεν ξέρουμε πόσα διδάγματα έβγαλε η πολιτική ηγεσία μας από το παρελθόν. Όμως, εκτός από τους διαπραγματευτές, υπάρχουμε και εμείς οι απλοί έλληνες, που επί δεκαετίες βλέπουμε μόνο αποτυχίες στο Κυπριακό και θέλουμε μια ερμηνεία. Αν δεν αλλάξει στρατηγική η ηγεσία μας, στις επόμενες διαπραγματεύσεις η Τουρκία θα δεχθεί όλους τους όρους μας (και τα πλουσιοπάροχα ανταλλάγματά μας), διότι θα έχει καταλάβει ότι μπορεί να «φάει» την Κύπρο από τα μέσα (και μάλιστα «νόμιμα»). Και τότε θα έχει πραγματοποιηθεί (ανεπανόρθωτα) η μεγάλη Εθνική Ζημιά στην Κύπρο.

Η ιστορία έδειξε, ότι το «τσιμέντο» ενός κράτους είναι η εθνική του ταυτότητα. Η ενωμένη Κύπρος δεν θα έχει ενιαία εθνική ταυτότητα και ή θα σπάσει ή θα γίνει αιτία αποσταθεροποιήσεων. Τα μητρικά έθνη θα την επηρεάζουν δυνατά και δεν θα την αφήνουν ήσυχη. Πάνω στην Κύπρο θα ξεσπάνε όλες οι εντάσεις μεταξύ Ελλάδας και Τουρκίας. Από κει θα αντλούν αφορμές σύγκρουσης κατά της Ελλάδας όλοι οι τούρκοι ρατσιστές ηγέτες (βλ. πογκρόμ Κωνσταντινούπολης 1955).

Η Κύπρος, η Ελλάδα, όλη η περιοχή, αλλά και η Τουρκία χρειάζονται σταθερότητα, ασφάλεια, ειρήνη. Ας δώσουμε στο κυπριακό μία τέτοια λύση. Η λύση να είναι απλή, σαν το ζεστό ψωμί, να την καταλαβαίνουν όλοι οι απλοί άνθρωποι, να μην μπορεί να κρύβει τίποτε μέσα σε χιλιάδες σελίδες ιδρυτικών κειμένων.

……..

*Την ιδέα της δημιουργίας δυο ξεχωριστών κρατών διακινώ (και δημοσιεύω όπου μπορώ) από το 2001. Πριν 1-2 χρόνια την έστειλα και στον Πρωθυπουργό και στον Υπουργό Εξωτερικών. Την ώθηση για το παρόν κείμενο την έδωσε η πρόσφατη διαπραγμάτευση στην Ελβετία.

Διπλό κύμα εγκατάλειψης πλήττει την Ελλάδα

Του Κυρίου Δημητρίου Ζακοντίνου
Οικονομολόγου- Πρώην Αντιπροέδρου ΕΛΙΣΜΕ

Διπλό κύμα εγκατάλειψης όχι μόνο από Ελληνες αλλά και ξένους πλήττει τη χώρα με τις συνέπειες να είναι ήδη ορατές μέσα από τις επίσημες στατιστικές: ο πληθυσμός της Ελλάδας εξακολουθεί να μειώνεται ταχύτατα, ενώ η ηλικιακή πυραμίδα υφίσταται ραγδαία αλλοίωση.

Οσοι εγκαταλείπουν τη χώρα, είτε έχουν ελληνικό είτε έχουν ξένο διαβατήριο, ανήκουν στις πιο παραγωγικές ηλικίες, ενώ –προφανώς– παίρνουν μαζί τους και τα παιδιά τους, με ό,τι αυτό συνεπάγεται για την επόμενη γενιά στη χώρα μας. Από την άλλη, οι ηλικιωμένοι αυξάνονται όχι μόνο ως ποσοστό του πληθυσμού αλλά και σε απόλυτο αριθμό.

Η αλλοίωση του εργατικού δυναμικού, η αύξηση της συνταξιοδοτικής δαπάνης –παρά τις συνεχείς περικοπές που ψηφίζονται από την ελληνική Βουλή– αλλά και οι μειώσεις των καταθέσεων είναι τρεις μόνο από τις σοβαρές οικονομικές επιπτώσεις.

Ποιες είναι οι πρώτες συνέπειες αυτών των παρατηρήσεων;

Τα στοιχεία της Τράπεζας της Ελλάδας δείχνουν, για παράδειγμα, πως το γεγονός ότι ο αριθμός των κατοίκων εκτός Ευρωζώνης έχει μειωθεί κατά 153.143 άτομα στην περίοδο 2009-2016 έχει πλήξει τις καταθέσεις των ελληνικών τραπεζών κατά τουλάχιστον 40 δισ. ευρώ. Πώς προκύπτει αυτό;

Στα μέσα του 2018, οι καταθέσεις των κατοίκων με διαβατήριο από χώρα εκτός Ευρωπαϊκής Ενωσης, είχαν φτάσει να αντιστοιχούν στο 23% των συνολικών καταθέσεων στις ελληνικές τράπεζες: Τότε ήταν περίπου 205 δισ. ευρώ. Σήμερα, το αντίστοιχο ποσοστό έχει βυθιστεί στο 6% με τα κατατεθειμένα κεφάλαια των αλλοδαπών, κυρίως αλβανικής καταγωγής, να έχουν υποχωρήσει από τα 47 δισ. ευρώ σε λιγότερο από 7 δισ. ευρώ.

Τα στοιχεία της Ελληνικής Στατιστικής Υπηρεσίας δείχνουν ότι η μείωση του ελληνικού πληθυσμού δεν οφείλεται μόνο στο λεγόμενο brain drain (δηλαδή στη μαζική μετανάστευση Ελλήνων επιστημόνων με στόχο την αναζήτηση εργασίας εκτός συνόρων) αλλά και στη φυσική μείωση του πληθυσμού (σ.σ. από το 2011 και μετά οι θάνατοι στην Ελλάδα ξεπερνούν τις γεννήσεις, γεγονός που αποδίδεται στην οικονομική κρίση).

Βέβαια, αποδίδεται ξεκάθαρα και στη φυγή μεταναστών οι οποίοι εργάστηκαν επί χρόνια στην Ελλάδα αλλά αποχώρησαν με το που ξέσπασε η οικονομική κρίση. Μάλιστα, η φυγή των μεταναστών ξεκινάει πριν μπούμε καν στην περίοδο των μνημονίων, φαινόμενο που έχει την εξήγησή του: η κρίση στην οικοδομή –τομέα στον οποίο απασχολήθηκαν κατά κύριο λόγο οι οικονομικοί μετανάστες– προηγήθηκε χρονικά της κρίσης των δίδυμων ελλειμμάτων (δημοσιονομικού και τρεχουσών συναλλαγών).

Μέσα σε επτά χρόνια ο πληθυσμός μειώθηκε κατά 311.000 άτομα

Τα στατιστικά ευρήματα είναι ως συνήθως αποκαλυπτικά και περιγράφουν καλύτερα την εικόνα και ως προς αυτό το ζήτημα:

1. Το 2009, ο συνολικός πληθυσμός της Ελλάδας εκτιμήθηκε από την Ελληνική Στατιστική Αρχή στα 11,094 εκατομμύρια.

Οι κάτοικοι, με καταγωγή εκτός χωρών της Ε.Ε., έφταναν σε 737.856 άτομα. Το 2016, ο πληθυσμός της Ελλάδας εκτιμάται στα 10,78 εκατομμύρια άτομα παρουσιάζοντας μείωση κατά 311.000 ανθρώπους. Από αυτούς, οι 174.790 ήταν ελληνικής καταγωγής ενώ οι 153.143 προέρχονταν από χώρες εκτός Ευρωζώνης.

Να σημειωθεί ότι οι αριθμοί που αναφέρθηκαν αφορούν σε καθαρή μεταβολή πληθυσμού. Δηλαδή, στη διαφορά των ατόμων που εξήλθαν από τη χώρα (ή απεβίωσαν) από τα άτομα που εισήλθαν στην Ελλάδα ή γεννήθηκαν εδώ.

Το μερίδιο των ατόμων κυρίως από τις γειτονικές χώρες (Αλβανία, Βουλγαρία) κ.λπ. στον συνολικό πληθυσμό της χώρας έφτανε στο 6,65% το 2009, ενώ το 2016 έχει μειωθεί στο 5,42%. Σήμερα, οι Αλβανοί, Βούλγαροι κ.λπ. που ζουν στην Ελλάδα έχουν περιοριστεί στις 584.713 το 2016, όταν το 2009 ήταν 737.856 άτομα.

2. Με βάση τα στοιχεία της Τράπεζας της Ελλάδας, οι συνολικές καταθέσεις νοικοκυριών και επιχειρήσεων τον Μάιο του 2017 έφταναν στα 119,4 δισ. ευρώ, ποσό που είχε να εμφανιστεί στη στατιστική της ΤτΕ από τα χρόνια της δραχμής.

Από αυτά τα 119,4 δισ. ευρώ , οι καταθέτες με καταγωγή χώρα εκτός Ε.Ε. μοιράζονταν μόλις 6,844 δισ. ευρώ. Συγκριτικά με τον Μάιο του 2008, το σύνολο των καταθέσεων του ιδιωτικού τομέα στην Ελλάδα εμφανίζει μείωση της τάξεως των 86,1 δισ. ευρώ.

Στην ίδια περίοδο οι καταθέσεις Αλβανών (κυρίως), Βούλγαρων κ.λπ. συρρικνώθηκαν κατά 40,6 δισ. ευρώ.

Δηλαδή, το 50% της ζημίας που έγινε στις καταθέσεις κατά την περίοδο της μεγάλης ύφεσης, οφείλεται στους ξένους που έφυγαν από την Ελλάδα μαζί με τα χρήματά τους και όχι στους Ελληνες καταθέτες οι οποίοι είτε ανάλωσαν τις αποταμιεύσεις τους είτε τις μετέφεραν στο... στρώμα.

3. Τη μεγάλη φυγή αλλοδαπών εργαζομένων αποκαλύπτουν και τα στοιχεία από τις αναλυτικές περιοδικές δηλώσεις του ΙΚΑ. Η μεγάλη μείωση παρατηρείται στην περίοδο 2008-2012 λόγω κατάρρευσης της οικοδομικής δραστηριότητας.

Από τον Σεπτέμβριο του 2008 μέχρι τον Σεπτέμβριο του 2012, ο αριθμός των ασφαλισμένων με διαβατήριο εκτός χώρας Ε.Ε. μειώθηκε από 286.000 άτομα σε 176.400 άτομα. Τον Σεπτέμβριο του 2012 οι αλλοδαποί εργαζόμενοι στον χώρο της οικοδομής ήταν μόλις 15.927 έναντι 77.420 ατόμων τον αντίστοιχο μήνα του 2008. Δηλαδή, μέσα σε μια 4ετία χάθηκαν περίπου οι 8 στις 10 θέσεις που καταλάμβαναν αλλοδαποί στον χώρο της οικοδομής.

Μετά το 2012 παρατηρείται αύξηση στην απασχόληση αλλοδαπών η οποία όμως μπορεί να αποδοθεί τόσο στη βελτίωση που παρατηρήθηκε όσον αφορά τον δείκτη της ανεργίας όσο και στον φόβο των εργοδοτών για το πρόστιμο των 10.500 ευρώ σε περίπτωση εντοπισμού ανασφάλιστης εργασίας.

Οι αλλοδαποί που εμφανίζονται σήμερα ως ασφαλισμένοι στα αρχεία του ΙΚΑ ανέρχονται πλέον σε 233.026 άτομα. Οι 123.000 είναι Αλβανοί (ήταν 153.000 το 2008),

οι 18.000 Βούλγαροι (ήταν 19.500 το 2008) και 14.208 Ρουμάνοι (ήταν 13.560 το 2008).

Αυξάνονται οι 65άρηδες και μειώνονται οι 20άρηδες

Τον δρόμο της μεγάλης φυγής δεν επιλέγουν οι ηλικιωμένοι αλλά οι νέοι που αναζητούν μια επαγγελματική ευκαιρία και οι 40άρηδες που ψάχνουν καλύτερη τύχη για τους εαυτούς τους και τις οικογένειές τους. Ετσι, οι μεταναστευτικές ροές επιδρούν άμεσα στην ηλικιακή πυραμίδα της χώρας. Τα συμπεράσματα από την επεξεργασία των στοιχείων της ΕΛΣΤΑΤ είναι αποκαλυπτικά:

1. Ο πληθυσμός των Ελλήνων μειώθηκε την περίοδο 2009-2016 κατά 174.790 άτομα. Ωστόσο, ο αριθμός των ατόμων ηλικίας από νεογέννητα έως και 44 ετών, συρρικνώθηκε κατά 520.000 άτομα. Η αρνητική μεταβολή περιορίστηκε επειδή αυξήθηκε ο αριθμός των ατόμων ηλικίας άνω των 45 ετών κατά 346.000 άτομα. Ειδικά ο αριθμός των κατοίκων άνω των 85 ετών, εμφανίζεται να έχει αυξηθεί σε μόλις 7 χρόνια κατά 111.000 άτομα.

2. Ο πληθυσμός των ξένων (και μάλιστα εξαιρουμένων των υπηκόων χωρών της Ε.Ε.) μειώθηκε την περίοδο 2009-2016 κατά 153.140 άτομα. Ο αριθμός των ατόμων ηλικίας έως 44 ετών μειώθηκε κατά περίπου 160.000 άτομα. Αξίζει να σημειωθεί ότι σε αντίθεση με τους Ελληνες, οι αλλοδαποί που εξακολουθούν να ζουν στην Ελλάδα, εξακολουθούν να κάνουν παιδιά και μέσα στην κρίση:

Το ισοζύγιο στους αλλοδαπούς για τα άτομα ηλικίας 0-4 ετών εμφανίζεται θετικό κατά 13.023 άτομα. Αντίθετα, για τους Ελληνες, το ισοζύγιο στα μωρά ηλικίας έως και 4 ετών, είναι αρνητικό στην περίοδο 2009-2016 κατά 81.291 άτομα.

Με δεδομένες αυτές τις μεταβολές, το μερίδιο των ατόμων ηλικίας άνω των 65 ετών στον συνολικό πληθυσμό, αυξήθηκε από το 18,77% το 2009, στο 21,26% το 2017. Αντίθετα, το μερίδιο των νέων ηλικίας έως 19 ετών περιορίστηκε από το 20,05% στο 19,4%. Μεγάλη είναι η μείωση στα άτομα ηλικίας 20-40 ετών. Από το 28,84% περιορίστηκε στο 24,74%.

Κάπως, έτσι, εννοείται ότι διαμορφώνονται οι ηλικιακές κατηγορίες και στο κομμάτι των μεταναστών. Γεγονός το οποίο έχει τρισυπόστατο αντίκτυπο στις τραπεζικές καταθέσεις των οικονομικών μεταναστών στην Ελλάδα ιδιαίτερα μετά την επιβολή των capital controls. Με την εξαφάνιση των μετρητών από την αγορά και συνεπώς και του «μαύρου» χρήματος, οι καταθέσεις των κατοίκων εκτός Ζώνης Ευρώ, στους οποίους περιλαμβάνονται και οι οικονομικοί μετανάστες από την Αλβανία, αυξήθηκαν κατά 25% μέσα σε μια διετία. Προηγήθηκε όμως μαζική φυγή κεφαλαίων από τους τραπεζικούς λογαριασμούς αυτής της κατηγορίας κατά το πρώτο εξάμηνο του 2015.

Παράλληλα, όμως, ορισμένες ξένες τράπεζες και κυρίως η τουρκική Ziraat Bankasi, είδαν τα μερίδιά τους επί των συνολικών καταθέσεων στις ελληνικές περιοχές που δραστηριοποιούνται να ανεβαίνουν σημαντικά. Σε τέτοιο σημείο δε που πηγές των ελληνικών συστημικών τραπεζών προσδιορίζουν πλέον την εν λόγω τράπεζα ως βασικό ανταγωνιστή τους σε περιοχές όπου οι μουσουλμάνοι –όχι οι Ελληνες μουσουλμάνοι– αποτελούν αξιόλογο ποσοστό στον συνολικό πληθυσμό. Η ελκυστικότητά της ως καταθετικού προορισμού φέρεται να έχει επεκταθεί τα τελευταία δυο χρόνια, αναφέρουν οι ίδιες πηγές, επειδή πολλοί μετανάστες τη βλέπουν ως «γέφυρα» προς τράπεζες της πατρίδας τους.

Πώς κάνουν «φτερά» από τη χώρα τα χρήματα των αλλοδαπών μέσω του δικτύου Hawala

Παράτυπες και εξωθεσμικές μορφές καταθέσεων και εξαγωγής κεφαλαίων, όπως οι παρατράπεζες της Μέσης Ανατολής, γνωρίζουν μεγάλη άνθηση. Πρόκειται για τις λεγόμενες Hawala. Ενα δαιδαλώδες αλλά και παμπάλαιο παγκόσμιο δίκτυο μεταφοράς κεφαλαίων, που διαφεύγει κάθε έλεγχο και λειτουργεί ανεξάρτητα από όλα τα συμβατικά τραπεζικά δίκτυα.

Επίσης, σε μουσουλμάνους οικονομικούς και όχι μόνο μετανάστες που έχουν έρθει στην Ελλάδα τα τελευταία χρόνια, η τάση που παρατηρείται είναι σαφής και εστιάζεται στη στροφή και στην τουρκική τράπεζα Ziraat, η οποία λειτουργεί ως «γέφυρα» για τις πατρίδες τους στη Μέση Ανατολή. Πληροφορίες μιλούν για σοβαρότατη διείσδυση στις αγορές που έχει παρουσία. Η Ziraat δραστηριοποιείται στην Ελλάδα με τα καταστήματα που διατηρεί στην Αθήνα, στην Κομοτηνή, στην Ξάνθη και στη Ρόδο.

Εκτός τραπεζών

Ενα άλλο κομμάτι των εν Ελλάδι ξένων οικονομικών μεταναστών που προέρχεται κυρίως από χώρες, όπως το Αφγανιστάν, το Πακιστάν αλλά και το Μπανγκλαντές εξακολουθεί να λειτουργεί εν πολλοίς εκτός τραπεζικού συστήματος. Κάτι που του το επιτρέπουν και η μικρή αξία των εσόδων που έχει –και καταφέρνει έτσι ακόμα και τώρα να τα εισπράττει σε μετρητά– αλλά και η παραδοσιακή δομή των κοινωνιών του. Ο λόγος για τις Hawala. Πώς δουλεύει το δίκτυο αυτό; Βασίζεται ουσιαστικά σε ένα εκτενέστατο διεθνές πλέγμα ανεξάρτητων brokers (ή hawaladars ή «χρηματιστών») και στην τιμή και αξιοπιστία τους. Αγραφους κανόνες τιμής –και επιπτώσεων– που επιβάλλουν την απαραίτητη αξιοπιστία.

Ο broker λόγου χάριν στο Αφγανιστάν δέχεται κατάθεση από πατέρα μετανάστη στην Ελλάδα και του δίνει ένα password. Ο πατέρας επικοινωνεί το password αυτό στο γιο του στην Ελλάδα και αυτός με τη σειρά του επισκέπτεται τον εδώ συνεργαζόμενο broker, ο οποίος αφού λάβει το κατάλληλο password (που του έχει επικοινωνήσει ο ομόλογός του στο Αφγανιστάν) καταβάλει σε μετρητά το αναλογούν ποσό. Με τον ίδιο τρόπο ο εδώ εργαζόμενος αλλοδαπός μπορεί να στείλει χρήματα στην οικογένειά του ή σε όποιον χρωστάει στο εξωτερικό. Στην πράξη τα χρήματα αυτά δεν περνούν ποτέ τα σύνορα παρά μόνον κατά τις εκάστοτε ομιχλώδεις συναντήσεις εκκαθάρισης μεταξύ των brokers που γίνονται όμως σε άγνωστα σημεία του πλανήτη...

Παράνομα ανταλλακτήρια

Στην Αθήνα έχουν εντοπιστεί μέλη του δικτύου της Hawala τα τελευταία χρόνια. Φέρονται να χρησιμοποιούσαν ως βιτρίνα παράνομα ανταλλακτήρια συναλλάγματος ή καταστήματα ανταλλαγής μεταχειρισμένων ηλεκτρονικών συσκευών κινητής τηλεφωνίας. Με βάση στοιχεία των ελληνικών διωκτικών αρχών που συλλέχθηκαν από την εξάρθρωση ορισμένων τέτοιων ανταλλακτηρίων, τα ποσά που διακινούνται, πάντοτε σε μετρητά, εκτιμάται ότι προσμετρούνται σε πολλές δεκάδες ή και εκατοντάδες εκατομμύρια ευρώ. Μόνο σε μια τέτοια περίπτωση προ διετίας ανακαλύφθηκαν μεταφορές κεφαλαίων προς το εξωτερικό της τάξεως των 4,5 εκατ. ευρώ.

Η ΘΕΣΜΙΚΗ ΠΑΡΑΝΟΜΙΑ ΕΝΟΣ ΔΗΜΟΨΗΦΙΣΜΑΤΟΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΘΕΩΡΗΣΗ ΤΟΥ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΟΣ

Του Αντιστρατήγου ε.α. Ευαγγέλου Γριβάκου
Νομικού, Μέλους του ΕΛΙΣΜΕ

Μείζον πολιτειακό θέμα και σπουδαιότατη πολιτική και θεσμική εμπλοκή θα προκύψει οπωσδήποτε σε περίπτωση κατά την οποία η σημερινή κυβέρνηση προχωρήσει στη σχεδιαζόμενη από αυτήν διεξαγωγή δημοψηφίσματος για την – πάντοτε αμφιλεγόμενη – αναθεώρηση του ισχύοντος Συντάγματος

Έγκριτοι συνταγματολόγοι συμφωνούν ότι μία τυχόν τέτοια διαδικασία νομοτελειακά θα προσέκρουε στις διατάξεις της παρ. 2 του άρθρου 44 καθώς και στο άρθρο 110 του Συντάγματος. Ειδικότερα :

Η παρ. 2 του άρθρου 44 προβλέπει ότι ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας (ΠτΔ) με Διάταγμά του και τηρουμένων αυστηρά των προβλεπόμενων διαδικασιών, προκηρύσσει δημοψήφισμα αποκλειστικά σε δύο μόνο περιπτώσεις (numerus clausus) : όταν πρόκειται «για κρίσιμα εθνικά θέματα» και για «ψηφισμένα νομοσχέδια που ρυθμίζουν σοβαρά κοινωνικά ζητήματα, εκτός από τα δημοσιονομικά».

Το 2011 ο τότε βουλευτής και νυν ΠτΔ κ. Προκόπης Παυλόπουλος, υπό την ιδιότητά του ως πανεπιστημιακού συνταγματολόγου και με αφορμή την πρόθεση του τότε Πρωθυπουργού Γ. Παπανδρέου να διεξάγει δημοψήφισμα όμοιο με εκείνο το οποίον σχεδιάζει να επιχειρήσει ο σημερινός Πρωθυπουργός, είχε γράψει σε άρθρο του υπό η ημερομηνία 26.11.2011 στην εφημερίδα ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ ότι: «η δια δημοψηφίσματος αναθεώρηση του Συντάγματος έρχεται σε ευθεία και κραυγαλέα αντίθεση με τις διατάξεις του άρθρου 44 παρ. 2, οι οποίες καθιερώνουν δύο τύπους δημοψηφίσματος» (σ.σ. αυτές που αναφέρθηκαν παραπάνω). Κατά τον κ. Παυλόπουλο «θα συνιστούσε ευτελισμό του γράμματος και του πνεύματος του άρθρου 44, αν ένας εισηγητής του δημοψηφίσματος επικαλείτο κρίσιμο εθνικό θέμα», ενώ, για τη δεύτερη περίπτωση, αναρωτιέται στο άρθρο του «ποιος νοσηρός νομικός ή πολιτικός νους θα τολμούσε να ισχυριστεί πως θα ήταν εφικτή η αναθεώρηση μέσω ενός σχεδίου νόμου που θα είχε ψηφίσει η Βουλή».

Από τις διατάξεις του άρθρου 110 συνάγονται : α) Η ανάγκη αναθεώρησης του Συντάγματος διαπιστώνεται με απόφαση της Βουλής που λαμβάνεται κατόπιν ειδικά οριζόμενης διαδικασίας και περιλαμβάνει τις διατάξεις που πρέπει να αναθεωρηθούν (παρ. 2). β) Αφού η αναθεώρηση αποφασιστεί από την Βουλή, η επόμενη Βουλή, κατά την πρώτη σύνοδό της αποφασίζει, με απόλυτη πλειοψηφία του όλου αριθμού των μελών της, σχετικά με τις αναθεωρητέες διατάξεις (παρ. 3).

Με βάση τα ανωτέρω, αβίαστα εξάγεται το συμπέρασμα ότι ο Ελληνικός Λαός (εκλογικό σώμα) ενεργώς συμμετέχει στην αναθεωρητική διαδικασία αφού δι' εκλογών και με την ελεύθερη βούλησή του αναδεικνύει την «επόμενη» Βουλή που θα αποφασίσει για τις αναθεωρητέες διατάξεις, ως προελέχθη. Την ίδια άποψη έχει εκφράσει δημοσίως και ο βουλευτής κ. Ευάγγελος Βενιζέλος σε μία προσπάθειά του να εξηγήσει τους λόγους πρόσκρουσης του δημοψηφίσματος στο άρθρο 110. Εξάλλου και ο ΠτΔ στο αναφερθέν άρθρο του 2011, επισημαίνει ότι «η αναθεώρηση του Συντάγματος μέσω δημοψηφίσματος συνιστά παραβίαση του άρθρου 110 διότι θ οδηγούσε στην – ούτως η άλλως εντελώς απηγορευμένη αναθεώρηση και των μη αναθεωρητέων διατάξεων του άρθρου αυτού» (σ.σ. : πρόκειται για τις διατάξεις που καθορίζουν την μορφή του πολιτεύματος και τις λοιπές που αναφέρονται στην παρ. 1 του εν λόγω άρθρου).

Στο αυτό μήκος κύματος κινείται και ο ευρωβουλευτής κ. Κ. Χρυσογόνου, πανεπιστημιακός και αυτός, ο οποίος στο περί Συντάγματος σύγγραμμα του γράφει (περιφραστικά) ότι σε καμία περίπτωση δημοψήφισμα σχετικό με την θέσπιση, τροποποίηση ή κατάργηση συνταγματικών διατάξεων δεν μπορεί να εύρει έρεισμα στην παρ. 2 του άρθρου 44 και ότι τα όρια της αναθεωρητικής διαδικασίας προδιαγράφονται αποκλειστικά στο άρθρο 110. Κατά συνέπεια, οποιαδήποτε προσπάθεια παράκαμψής της με απευθείας επίκληση του λαού (δηλ. δημοψήφισμα) θα ισοδυναμούσε με απόπειρα κατάλυσης του Συντάγματος.

Περαιτέρω, ο κύριος Χρυσόγονος φέρεται να έχει δηλώσει : «Δεν προβλέπεται και δεν νοείται διεξαγωγή δημοψηφίσματος στο πλαίσιο της αναθεωρητικής διαδικασίας. Προβλέπεται, όμως, η παρεμβολή βουλευτικών εκλογών μεταξύ της διαπίστωσης της ανάγκης για αναθεώρηση (από την παρούσα Βουλή) και της συντέλεσης της αναθεώρησης από την επόμενη. Οι εκλογές αυτές ενδέχεται να προσλάβουν έναν οιονεί δημοψηφισματικό χαρακτήρα, εάν το ζήτημα της αναθεώρησης κυριαρχήσει στα πολιτικά προγράμματα των κομμάτων και στις επιλογές των ψηφοφόρων».

Δεδομένων των ανωτέρω τεκμηριωμένων στοιχείων, εύλογα οι Έλληνες πολίτες θα προβληματιστούν για τη χρησιμότητα και λειτουργικότητα ενός Συνταγματικού Δημοψηφίσματος και δικαιολογημένα θα υποψιαστούν ότι πίσω από αυτό δυνατόν να υποκρύπτονται ιταμές μικροπολιτικές απόπειρες διατηρήσεως και νομής της εξουσίας. Πικρές εμπειρίες του πρόσφατου και απώτερου παρελθόντος έχουν διδάξει στον Ελληνικό λαό ότι ποθούμενο δεν είναι τόσο οι αλλαγές στον συνταγματικό χάρτη της Χώρας αλλά η πιστή και απαρέγκλιτη εφαρμογή του από όλους ανεξαιρέτως και, κυρίως, από τους ασκούντες κρατική, δικαϊκή και πολιτική εξουσία, χωρίς διακρίσεις και σκοπούμενες παρερμηνείες και αυθαιρεσίες. Τέλος, όσον αφορά τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας, αναμένεται να μη μεταβάλει τις παλαιότερες θέσεις του και να μην υπογράψει το σχετικό διάταγμα για τη διεξαγωγή του δημοψηφίσματος, έστω και εάν αυτό παρουσιαστεί με συμβουλευτικό χαρακτήρα, μη δεσμευτικό για τη Βουλή.

Το Σύνταγμα ουδόλως προβλέπει «συμβουλευτικό δημοψήφισμα» διότι ένας τέτοιος «θεσμός» θα έμοιαζε με απλή δημοσκόπηση την οποία, μάλιστα, ουδείς θα ήταν υποχρεωμένος να λάβει υπόψη.

Εάν, όμως, παρ' ελπίδα, ο Πρόεδρος υπογράψει το Διάταγμα, τότε δεν θα έχει παραβιάσει μόνο το Σύνταγμα αλλά και θα έχει εκθέσει διεθνώς τη Χώρα, ερχόμενος σε σύγκρουση με τον όρο του ρωμαϊκού δικαίου : «venire contra factum proprium».

Νέος Ψυχρός Πόλεμος καθοδηγούμενος από το… Ταλίν

Του Δρος Κωνσταντίνου Γρίβα

Εδώ και λίγο καιρό έχει ξεσπάσει στην Ελλάδα μια μεγάλη συζήτηση αναφορικά με τα «εγκλήματα του Κομμουνισμού» γενικώς και του Σταλινισμού ειδικότερα και τη θέση της Ελλάδας έναντι αυτών. Το θέμα πυροδοτήθηκε μετά την άρνηση της ελληνικής κυβέρνησης να συμμετάσχει σε σχετικό συνέδριο που διοργάνωσε η Εσθονία αξιοποιώντας τη θέση της ως προεδρεύουσα χώρα της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Ο γράφων δεν έχει απολύτως καμία διάθεση να συμμετάσχει σε οποιαδήποτε αντιπαράθεση ή συζήτηση για ιδεολογικούς λόγους ή για αμιγώς ιστορικά ζητήματα. Το πρόβλημα όμως δεν είναι ιδεολογικό, είναι εξόχως γεωπολιτικό και σχετίζεται άμεσα με τις σημερινές στρατηγικές επιλογές της Ευρώπης και της Ελλάδας, και όχι με το παρελθόν. Και, απ' ότι φαίνεται, το μεγαλύτερο μέρος του ελληνικού πολιτικού συστήματος, των ΜΜΕ, των ηγετικών ελίτ της χώρας αλλά και μεγάλο μέρος της κοινής γνώμης επέλεξαν (;) να ταυτιστούν με τα πιο ακραία, μισαλλόδοξα και ρωσοφοβικά κομμάτια της ευρωπαϊκής πολιτικής, οδηγώντας τις προοπτικές των ελληνορωσικών σχέσεων στα Τάρταρα.

Επίθεση στο παρελθόν αλλά και στο παρόν

Για να ξεκινήσουμε μια στοιχειωδώς ρεαλιστική ανάλυση του ζητήματος, θα πρέπει να έχουμε υπόψη μας ότι, όταν οι Εσθονοί και οι πέριξ αυτών μιλάνε για «εγκλήματα του κομμουνισμού» ή έστω για «εγκλήματα του Στάλιν» εννοούν «εγκλήματα της Ρωσίας». Κι αυτό όχι για λόγους αποκατάστασης της ιστορικής αλήθειας ή, έστω, ενός ιστορικού ρεβανσισμού αλλά για να επιβάλουν στην υπόλοιπη Ευρώπη, στο ΝΑΤΟ και γενικότερα στο δυτικό κόσμο μια ακραία πολωτική σχέση με τη Ρωσία, την οποία θεωρούν ότι εξυπηρετεί τα εθνικά το συμφέροντα τους.

Συγκεκριμένα, η Εσθονία – όπως και οι άλλες δημοκρατίες της Βαλτικής – εκτιμά ότι βρίσκονται υπό διαρκή απειλή από τη Ρωσία και γνωρίζει πολύ καλά ότι δεν έχει την παραμικρή πιθανότητα να αντισταθεί παρά μόνο για μερικές ώρες σε περίπτωση που οι ρωσικές δυνάμεις επιτέθουν στα εδάφη της. Επιπροσθέτως, ανησυχεί και για την πιθανότητα εφαρμογής εναντίον της κάποιου είδους υβριδικών επιχειρήσεων από πλευράς Μόσχας, οι οποίες θα επιδιώκουν να κινηθούν «κάτω από το κατώφλι» της αυτοματοποιημένης αντίδρασης του ΝΑΤΟ. Έτσι, κρίνει ότι μόνο μια ξεκάθαρα και απόλυτα εχθρική σχέση μεταξύ Δύσης και Ρωσίας, που θα διασφάλιζε ότι σε περίπτωση οιασδήποτε ρωσικής δράσης εναντίον της, οι ΗΠΑ θα ήταν απολύτως πρόθυμες «να θυσιάσουν τη Νέα Υόρκη για να σώσουν το Ταλίν», οδηγούμενες σε ολοκληρωτικό πόλεμο, μπορεί να εξασφαλίσει επαρκή αποτροπή έναντι της «ρωσικής επιθετικότητας».

Στο πλαίσιο αυτής της λογικής, η Εσθονία και οι άλλες δημοκρατίες της Βαλτικής επιδιώκουν μια δαιμονοποίηση της Ρωσίας και σε αυτήν τους την προσπάθεια επενδύουν και σε μια επιλεκτική ανάγνωση του ιστορικού παρελθόντος, στοχεύοντας τα χρόνια του Υπαρκτού Σοσιαλισμού. Και αυτό γιατί για τη Ρωσία η σοβιετική εποχή αποτελεί μέρος της συλλογικής της ταυτότητας. Και δεν θα μπορούσε να είναι αλλιώς από τη στιγμή που τα έθνη έχουν ιστορική συνέχεια, ανεξαρτήτως των πολιτικών συστημάτων, ιδεολογιών και πολιτευμάτων που έχουν υπάρξει στην πορεία τους μέσα στον χρόνο. Αρκεί να ρίξει κανείς μια ματιά σε ένα σημερινό ρωσικό μαχητικό αεροσκάφος για να δει τη συνέχεια αυτή να αποτυπώνεται συμβολικά, με την εικόνα του Αγίου Γεωργίου να σκοτώνει τον δράκο στο κάθετο σταθερό και τα κόκκινα αστέρια στην πτέρυγα. Έτσι, η σταλινική περίοδος, μαζί με τα ζοφερά στοιχεία της, αποτελεί και μια περίοδο αυτοθυσιαστικής δόξας και μεγαλείου για τη Ρωσία και τον ρωσικό λαό. Η σημερινή εθνική εορτή της Ρωσίας είναι η Ημέρα της Νίκης ενάντια στη ναζιστική Γερμανία, την οποία επέτυχε ο Κόκκινος Στρατός υπό την ηγεσία του Στάλιν. Τόσο απλά. Άρα, η επίθεση στο κομμουνιστικό παρελθόν της Ρωσίας, αποτελεί επίθεση στη ρωσική ιστορική συνέχεια, άρα και στη σημερινή Ρωσία. Άλλωστε, αν το θέμα ήταν πράγματι τα «εγκλήματα του κομμουνισμού» ή του σταλινισμού, οι κατεξοχήν αρμόδιοι για να μιλήσουν για αυτά θα ήταν οι ίδιοι οι Ρώσοι, οι οποίοι υπέστησαν το συντριπτικά μεγαλύτερο μέρος των συνεπειών εκείνης της περιόδου.

Ιδεολογικές ή ψυχρές γεωπολιτικές επιλογές;

Εδώ, βέβαια, μπορεί να προκύψει η οργισμένη παρατήρηση ότι, εκτός από τους Ρώσους, υπήρξαν και άλλες χώρες, λαοί και εθνότητες που υπέστησαν πλήθος δεινών επί Υπαρκτού Σοσιαλισμού, ιδιαίτερα δε μετά το Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο. Όσον αφορά στις κεντροευρωπαϊκές χώρες, τους επεβλήθη ένα αυταρχικό πολιτικό και οικονομικό σύστημα και τέθηκαν δια της βίας υπό τη σοβιετική κυριαρχία, οι δημοκρατίες της Βαλτικής έχασαν την ανεξαρτησία τους και ενσωματώθηκαν στη Σοβιετική Ένωση, ενώ εθνικές ομάδες, όπως οι Έλληνες της Ρωσίας, υπέστησαν διωγμούς, θεωρούμενοι ως αναξιόπιστοι, εξαιτίας των εθνικών τους δεσμών με την Ελλάδα, η οποία αποτελούσε μέρος μιας εχθρικής Δύσης.

Ο γράφων δεν έχει απολύτως καμία διάθεση να δικαιολογήσει οτιδήποτε από αυτά, πολλώ δε μάλλον να τα αμφισβητήσει. Το πρόβλημα είναι ότι η σημερινή συζήτηση δεν εξετάζει τα ζητήματα αυτά από ιστορική σκοπιά, αλλά, όπως αναφέρθηκε και προηγουμένως, τα εντάσσει στο πλαίσιο μιας σύγχρονης αντιρωσικής στρατηγικής, την ίδια ώρα που αγνοεί το γεωπολιτικό πλαίσιο μέσα στο οποίο έγιναν όλες αυτές οι επιλογές. Έτσι, η ύπαρξη μιας ζώνης ασφαλείας προς δυσμάς αποτελούσε παραδοσιακά κρίσιμης σημασίας στοιχείο της ρωσικής γεωστρατηγικής και, φυσικά, μόλις ο Στάλιν βρήκε την ευκαιρία μετά το Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο τη δημιούργησε. Δεν ήταν, δηλαδή, μια ενέργεια που έγινε στο πλαίσιο της κομμουνιστικής ιδεολογίας, αλλά μια ψυχρή γεωπολιτική απόφαση, την οποία θα την υλοποιούσε οποιοδήποτε καθεστώς.

Η δε απορρόφηση των βαλτικών δημοκρατιών αποτελούσε μέρος αυτής της προσπάθειας. Αρκεί να ρίξει μια ματιά στον χάρτη για να δει που βρίσκεται το τότε Λένιγκραντ και σημερινή Αγία Πετρούπολη για να κατανοήσει τη γεωπολιτική λογική της επιλογής αυτής. Παρεμπιπτόντως, αξίζει να σημειώσουμε ότι οι βαλτικές δημοκρατίες αποτελούσαν μέρος της ρωσικής επικράτειας ήδη από τις αρχές του 18ου αιώνα και κέρδισαν τη σύντομη ανεξαρτησία τους μετά την Οκτωβριανή Επανάσταση και τη δημιουργία της Σοβιετικής Ένωσης. Δηλαδή επί κομμουνισμού… Αν είχε διατηρηθεί το τσαρικό καθεστώς, πολύ δύσκολα θα επετύγχαναν κάτι τέτοιο, ενώ αν δεν είχε

ξεσπάσει ο Β΄ Παγκόσμιος Πόλεμος πιθανόν να μην είχαν απολέσει εκ νέου την εθνική ανεξαρτησία τους. Και σίγουρα για το ξεκίνημα του Δευτέρου Παγκοσμίου Πολέμου η ευθύνη δε βαραίνει τη Ρωσία αλλά άλλο ευρωπαϊκό κράτος.

Πάνω στο δυτικό άρμα

Σε κάθε περίπτωση, είναι απλώς αδιέξοδο και άκρως αντιπαραγωγικό να ψάχνουμε για «καλούς» και για «κακούς» σήμερα στην Ευρώπη, με βάση τα πεπραγμένα του παρελθόντος. Η ταραχώδης ιστορία της Γηραιάς Ηπείρου εξασφαλίζει ότι υπάρχει επαρκές υλικό για να δαιμονοποιήσουν σχεδόν όλοι όλους, αν πράγματι επενδύσουν σε αυτήν τη λογική.

Βέβαια, οι λαοί των βαλτικών χωρών είναι αξιοθαύμαστοι για τους αγώνες τους να κερδίσουν και να διατηρήσουν την εθνική κυριαρχία τους έναντι του πανίσχυρου γείτονά τους. Το θέμα είναι αν η υπόλοιπη Ευρώπη και κυρίως η Ελλάδα θέλουν πράγματι τόσο πολύ να ταυτιστούν μαζί τους, επιλέγοντας μια απόλυτα εχθρική σχέση με τη Ρωσία. Αφήνοντας κατά μέρος θέματα ιδεολογίας, ιστορικής δικαίωσης, «καλών» και «κακών», θυτών και θυμάτων, το ερώτημα που τίθεται σήμερα είναι πολύ απλό: είναι πιο σημαντικό το Ταλίν από τη Μόσχα για την Ελλάδα; Και απ' ότι φαίνεται, το μεγαλύτερο μέρος του ελληνικού πολιτικού και μιντιακού συστήματος και οι ηγετικές ελίτ της χώρας έχουν δώσει απάντηση. Γιατί δεν μπορεί όλο αυτό το μένος να έχει μόνο εσωτερικές πολιτικές στοχεύσεις. Δεν μπορεί να υπάρχει τόσο μεγάλη γεωπολιτική απαιδευσία στο ελληνικό πολιτικό σύστημα που να μην κατανοεί ότι το ζήτημα αυτό ξεπερνά κατά πολύ τα ελληνικά σύνορα και δεν εντάσσεται στην αντιπολιτευτική στρατηγική αλλά αποτελεί στρατηγική επιλογή της Ελλάδας όσον αφορά τις σχέσεις της με τη Μόσχα. Απορίας άξιον είναι δε πως με τόση άνεση έσπευσαν να ταυτιστούν με τις επιλογές αυτές, πολιτικές δυνάμεις και πρόσωπα που μέχρι χθες εμφανίζονταν ως θιασώτες της ενίσχυσης των ελληνορωσικών σχέσεων.

Κατά την άποψη του γράφοντος, και με κίνδυνο να ολισθήσει στη συνωμοσιολογία, όλο αυτό το θέμα ενδέχεται να αποτελεί συνειδητή επιλογή κάποιων κύκλων ώστε να επιβάλλουν τον αντιρωσισμό στην ελληνική κοινωνία και να πακτώσουν την ελληνική γεωπολιτική λειτουργία πάνω στο δυτικό άρμα. Βλέποντας ότι η επικοινωνιακή στρατηγική περί «δικτάτορα» και «ομοφοβικού» Πούτιν, «μη δημοκρατικής» και «επιθετικής» Ρωσίας και όλα τα συναφή, δεν είχε το αντίκρισμα που ήθελαν στον ελληνικό λαό, επενδύουν τώρα στα «εγκλήματα του κομμουνισμού» και στους διωγμούς των Ελλήνων της Σοβιετικής Ένωσης από τον Στάλιν, στοχεύοντας στη δημιουργία ενός έμμεσου πλην ξεκάθαρου αντιρωσισμού υπό το προκάλυμμα του αντικομμουνισμού.

Νέα σύγκρουση στην Ευρώπη

Και εν πάση περιπτώσει, αν το ζήτημα ήταν μια εκ νέου επιβεβαίωση του δόγματος «ανήκομεν εις την Δύσιν» με ορθολογικούς γεωστρατηγικά όρους, θα μπορούσε ίσως η επιλογή αυτή να γίνει κάπως κατανοητή. Το θέμα είναι σε ποια Δύση θέλουμε να ανήκουμε. Σε μια Δύση που θα κυριαρχείται από ψυχρές γεωπολιτικές αναγνώσεις και θα χαρακτηρίζεται από ρεαλισμό ή σε μια φοβική και παράλογη Δύση έτοιμη να αυτοκαταστραφεί για να «σωθεί». Γιατί δεν είναι καθόλου σίγουρο ότι αυτός ο πολωτικός και άκαμπτος αντιρωσισμός αποτελεί στρατηγική επιλογή των Ηνωμένων Πολιτειών και δεν επιβάλλεται «από τα κάτω», από χώρες όπως η Εσθονία, σε συνεργασία φυσικά και με τα πιο φονταμενταλιστικά και ανορθολογικά τμήματα του αμερικανικού κατεστημένου.

Άρα, λοιπόν, άντε να δεχθούμε την εκ νέου ολοκληρωτική υπαγωγή της Ελλάδας στην κυριαρχία των ΗΠΑ, στο πλαίσιο μιας στοιχειώδους ρεαλιστικής ανάγνωσης της πραγματικότητας που έβαλε κάτω τα υπέρ και τα κατά για τη χώρας μας και έβγαλε κρίση. Είμαστε όμως όντως βέβαιοι ότι θέλουμε τη μετατροπή της Ελλάδας σε εξάρτημα της πολιτικής της Εσθονίας, της Λετονίας και της Λιθουανίας; Και είμαστε πράγματι σίγουροι ότι θέλουμε να αποτελέσουμε μέρος αυτής της νέας γεωπολιτικής σύγκρουσης στην Ευρώπη; Γιατί αυτή η αντιπαράθεση θα είναι πάρα πολύ πιο επικίνδυνη απ' ότι στο παρελθόν.

Πιο συγκεκριμένα, αν πράγματι επιβληθεί αυτός ο οξύς αντιρωσισμός που επιδιώκουν οι βαλτικές δημοκρατίες, με σκοπό να εξασφαλίσουν ότι σε περίπτωση ρωσικής δράσης εναντίον τους θα υπάρξουν αρμαγεδδωνικές συνέπειες, όπως προαναφέρθηκε και πιο πάνω, τότε θα δημιουργηθεί μια κατάσταση πολύ πιο επικίνδυνη για τον πλανήτη από ότι ίσχυε ακόμη και στα πιο ζοφερά χρόνια του Ψυχρού Πολέμου. Το γιατί και πως συμβαίνει κάτι τέτοιο ξεφεύγει από τα περιορισμένα όρια αυτού του κειμένου, μπορούμε, ωστόσο, να πούμε ότι αποτελεί συνέπεια των νέων και πιο «ευέλικτων» πυρηνικών δογμάτων που ισχύουν σήμερα σε σχέση με την ψυχροπολεμική εποχή, της πολύ πιο εύθραυστης γεωγραφίας ισχύος που έχει δημιουργηθεί στην Ευρώπη. Κομβικό κομμάτι της οποίας είναι η ίδια η αντίληψη από πλευράς της Μόσχας των βαλτικών δημοκρατιών ως επιθετικού προγεφυρώματος της Δύσης μέσα στο ζωτικό χώρο της Ρωσίας, οι μεθοδολογίες του υβριδικού πολέμου, που «θολώνουν» τα όρια μεταξύ ειρήνης και πολέμου και συνεπακόλουθα δημιουργούν επικίνδυνες ασάφειες και για τη λειτουργία της πυρηνικής αποτροπής και μια σειράς άλλων αιτίων.

Άρα λοιπόν, η αντιρωσική στρατηγική επιλογή που διαμορφώνεται σήμερα, στο όνομα του αντικομμουνισμού, από πλευράς των ελληνικών ελίτ – δυστυχώς και από μεγάλο μέρος του ελληνικού λαού, που μέχρι χθες φωνασκούσε υπέρ του Πούτιν – μπορεί να συμπυκνωθεί στην ακόλουθη φράση: Είμαστε σίγουροι ότι θέλουμε κάποια στιγμή, στο όχι και τόσο μακρινό μέλλον, να διακινδυνεύσουμε να θυσιάσουμε την Αθήνα για να σώσουμε το Ταλίν;

Αν πράγματι έχουμε απαντήσει θετικά σε αυτήν την ερώτηση τότε όντως μπορούμε να συνεχίσουμε χαρούμενοι να προβάλουμε τα «εγκλήματα του κομμουνισμού», καθώς και την «ομοφοβία» του Πούτιν και όλα τα συναφή και να μηδενίσουμε τις ελληνορωσικές σχέσεις. Αν όχι, τότε θα πρέπει να μη συμμετάσχουμε στη μετατροπή των εγκλημάτων και των αδικιών του παρελθόντος σε εργαλεία διαμόρφωσης μιας επικίνδυνης και αδιέξοδης γεωπολιτικής πραγματικότητας για ολόκληρη την Ευρώπη και για την Ελλάδα ειδικότερα.

(*) Ο Δρ. Κωνσταντίνος Γρίβας είναι Αναπληρωτής Καθηγητής Γεωπολιτικής στη Στρατιωτική Σχολή Ευελπίδων. Διδάσκει επίσης Γεωγραφία της Ασφάλειας στην Ευρύτερη Μέση Ανατολή στο Τμήμα Τουρκικών και Σύγχρονων Ασιατικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Αθηνών.

Το άρθρο αυτό δημοσιεύθηκε στο περιοδικό ΕΠΙΚΑΙΡΑ στις 9-9-2017

Η ομιλία «μανιφέστο» του Tayyip Erdogan

http://www.liberal.gr

Του Ταξιάρχου ε.α. Χρήστου Μηνάγια
Γεωστρατηγικού Αναλυτού και Συγγραφέως.

Η στρατηγική εκτίμηση της Άγκυρας για τις εξελίξεις στην περιοχή εστιάζεται στην ακόλουθη φράση: «Οι Δυτικοί θα οπισθοχωρήσουν, οι Ανατολικοί θα ανακάμψουν, η Τουρκία θα ισχυροποιηθεί και οι διενέξεις θα ενταθούν». Μάλιστα οι Τούρκοι επισημαίνουν δύο θέματα, τα οποία, κατ' αυτούς, θα τους ισχυροποιήσουν έτι περαιτέρω: πρώτον, η Τουρκία δεν πρέπει να απέχει από τις διενέξεις και δεύτερον, δεν υπάρχει άλλη επιλογή από την τήρηση σε ετοιμότητα μιας στρατιωτικής ισχύος άμεσα διαθέσιμης, όπου και όποτε απαιτηθεί.

Ας σημειωθεί ακόμη ότι, οι επιτελικοί σχεδιασμοί των Τούρκων εστιάζονται σε ενδεχόμενα μέτωπα σύγκρουσης ή πολέμου τόσο σε βραχυπρόθεσμο όσο και σε μεσοπρόθεσμο ορίζοντα. Ειδικότερα:

α. Στον βραχυπρόθεσμο ορίζοντα περιλαμβάνεται το «μισό» μέτωπο που αφορά στο εσωτερικό της Τουρκίας για επιχειρήσεις εσωτερικής ασφάλειας, το μέτωπο της βόρειας Συρίας, καθώς επίσης το μέτωπο του βόρειου Ιράκ συμπεριλαμβανομένων της Μοσούλης και του Κιρκούκ. Υπόψη ότι, τα μέτωπα αυτά εντάσσονται σε ένα ενιαίο Θέατρο Επιχειρήσεων, το οποίο αφορά στην αντιμετώπιση της κουρδικής απειλής.

β. Στον μεσοπρόθεσμο ορίζοντα περιλαμβάνονται τα μέτωπα του Ιράν, της Αρμενίας, της Κύπρου και της Ελλάδος.

Για το λόγο αυτό, εξετάζεται από την Άγκυρα η δημιουργία ενός νέου δόγματος για τις τουρκικές ένοπλες δυνάμεις και δυνάμεις ασφαλείας βάσει του οποίου, αφενός θα προβλέπεται η τήρηση ισχυρών εφεδρειών και η δυνατότητα ταχείας μεταφοράς τους όπου απαιτηθεί, αφετέρου θα δοθεί βαρύτητα στις επιχειρήσεις εντός κατοικημένων τόπων τόσο στο εσωτερικό όσο και πέραν των συνόρων. Αναφορικά με τις επιχειρήσεις πέραν των συνόρων, το νέο δόγμα θα εστιασθεί στην ευρεία χρησιμοποίηση των ειδικών δυνάμεων με την ταυτόχρονη υποστήριξη τους από τους τοπικούς πληθυσμούς που διάκεινται φιλικά προς την Τουρκία.

Επιπρόσθετα, κρίνεται σκόπιμο να επισημανθεί μια σημαντική «λεπτομέρεια» για την προεδρική εκλογή στην Τουρκία τον Νοέμβριο του 2019. Ο Tayyip Erdoğan τονίζει συνεχώς ότι, στον πρώτο γύρο της εκλογής πρέπει να επιτευχθεί υπέρ αυτού το ποσοστό του 50+1. Ο λόγος που το επισημαίνει αυτό έχει να κάνει με το γεγονός ότι, το ποσοστό του πρώτου γύρου μπορεί να μην εκλέξει πρόεδρο, ωστόσο αυτό θα κρίνει την κατανομή των βουλευτικών εδρών. Δηλαδή εάν στον πρώτο γύρο ο Erdoğan λάβει λιγότερο από 51% θα αντιμετωπίζει πρόβλημα με την ψήφιση των νόμων που θα επιθυμεί να περάσει όταν αυτός θα εκλεγεί πρόεδρος στο δεύτερο γύρο. Τούτο μας οδηγεί στην εκτίμηση ότι, μέχρι τις εκλογές του Νοεμβρίου 2019 η Τουρκία του Erdoğan θα συνεχίσει να είναι ως έχει, με ό,τι αυτό συνεπάγεται τόσο στο εσωτερικό της χώρας (κουρδικό και «εκκαθαρίσεις» Γκιουλενιστών) όσο και στο εξωτερικό (Συρία, Ιράκ, ελληνοτουρκικές σχέσεις κ.λπ.). Επίσης, σε περίπτωση που ο Erdoğan λάβει κάτω του 51% στον πρώτο γύρο, τότε θα επιζητήσει τη συνεργασία με το εθνικιστικό κόμμα MHP για να έχει την αυτοδυναμία που απαιτείται μετεκλογικά.

Τι σημαίνει αυτό; Προσπάθεια περαιτέρω ενεργοποίησης των εθνικιστικών αντανακλαστικών της τουρκικής κοινωνίας. Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελεί το ακόλουθο κείμενο του Τούρκου αρθρογράφου Rasim Ozan Kütahyalı της εφημερίδας Sabah/02-08-2017: «Και η αντίσταση της 30ης Αύγουστου (1922) και η αντίσταση της 15ης Ιουλίου (2016) αποτελούν μια νίκη του έθνους εναντίον των προδοτών και εισβολέων τρομοκρατών. Αυτό πρέπει να το μάθουν μερικοί χοντροκέφαλοι (ηλίθιοι) απόστρατοι ανώτατοι αξιωματικοί μας. Αυτά τα ηλίθια μυαλά προσπαθούν να νομιμοποιήσουν αυτόν τον φασισμό προσφεύγοντας προς άσυλο στον Atatürk. Οι ανώτατοι αξιωματικοί που έκαναν πραξικοπήματα ή επιχείρησαν να πραγματοποιήσουν πραξικόπημα σε αυτήν την χώρα δεν έχουν καμία διαφορά για αυτό το έθνος από τον εισβολέα στρατηγό Χατζηανέστη του ελληνικού στρατού. Οι στρατηγοί Cemal Madanoğlu και Cemal Gürsel (σ.σ. ήταν πρωταγωνιστές του πραξικοπήματος της 27ης Μαΐου 1960) δεν διαφέρουν καθόλου από τα καθάρματα (παλιοτόμαρα) εισβολείς Έλληνες στρατιωτικούς, τον στρατηγό Χατζηανέστη (σ.σ. αρχηγός του ελληνικού στρατηγείου της Μικράς Ασίας-1922) και τον στρατηγό Τρικούπη (σ.σ. διοικητής του Α΄ Σώματος Στρατού στο Αφιόν Καραχισάρ).»

Στα πλαίσια όλων των παραπάνω, η ομιλία «μανιφέστο» του Tayyip Erdoğan στην Malatya στις 05-08-2017 κρίνεται σκόπιμο να τύχει ιδιαίτερης προσοχής, λαμβανομένου υπόψη και του δημοσιεύματος της τουρκικής εφημερίδος Yeni Şafak/09-08-2017 βάσει του οποίου, μια 15μελής αμερικανική αντιπροσωπεία υψηλόβαθμων στρατιωτικών και διπλωματών μετέβη στην περιοχή Ayn Isa της βόρειας Συρίας και ενημέρωσε τους Κούρδους του PYD αναφορικά με τον οδικό χάρτη που θα ακολουθηθεί την επόμενη περίοδο. Αξιοσημείωτο είναι ότι, στον εν λόγω σχεδιασμό περιλαμβάνεται και η διεξαγωγή δημοψηφί- σματος τον Ιανουάριο του 2018 προκειμένου οι Κούρδοι της βόρειας Συρίας να αναγνωρισθούν διεθνώς ως μια αυτόνομη κρατική οντότητα.

Ακολούθως παρατίθεται το κείμενο της ομιλίας του Τούρκου προέδρου Δημοκρατίας (βλ. www.sabah.com.tr/06-08-2017):

«Ως Τουρκία, βρισκόμαστε αντιμέτωποι με μια σύντονη και έντονη επίθεση η οποία προέρχεται από κάθε κατεύθυνση.

Συνεχίζονται οι προσπάθειες δημιουργίας ενός τρομοκρατικού κράτους στο Νότο μας.

Επιχειρείται η πολιορκία (κύκλωση) της χώρας μας από μια τρομοκρατική οργάνωση, η οποία αλλάζει συνεχώς όνομα.

Παρόλο που η τρομοκρατική οργάνωση (σ.σ. εννοεί το PKK) περιορίσθηκε πάρα πολύ σε σχέση με το παρελθόν, αυτή κατά διαστήματα μπορεί να πραγματοποιεί επιχειρήσεις. Μακάρι να εξαλείψουμε πλήρως και σύντομα τις δραστηριότητες αυτής της οργάνωσης στο εσωτερικό της χώρας μας.

Κατ' ουδένα τρόπο δεν θα αφήσουμε σε ησυχία αυτήν την τρομοκρατική οργάνωση και στο Ιράκ και στη Συρία.

Αυτήν την περίοδο, και για τη χώρα μας και για την περιοχή μας, το πιο μεγάλο τέλμα είναι το περιβάλλον χάους που επικρατεί στη Συρία και το Ιράκ.

Από αυτό το τέλμα εκτρέφονται όλες οι τρομοκρατικές οργανώσεις, από το «Ισλαμικό Κράτος» μέχρι το PKK.

Οι παγκόσμιες δυνάμεις στην περιοχή, επανέφεραν τις δραστηριότητες τους εναντίον της τρομοκρατίας στην αρένα της αντιπαλότητας και της αντιπαράθεσης.

Κάθε ισχυρή δύναμη με το πρόσχημα (τη δικαιολογία) των τρομοκρατικών οργανώσεων προσπαθεί να διευρύνει όσο το δυνατόν περισσότερο το πεδίο επιρροής της.

Αυτές προσπαθούν να δημιουργήσουν σε εμάς νέα προβλήματα επειδή βλέπουν ότι δεν μπορούν να μας χειραγωγήσουν. Την απόπειρα πραξικοπήματος της 15ης Ιουλίου (2016) από την προδοτική συμμορία FETÖ (Fethullahçı Terör Örgütü/Τρομοκρατική Οργάνωση Φετουλλαχιστών) δεν πρέπει να την βλέπουμε ως μια ανεξάρτητη ενέργεια από αυτές τις εξελίξεις.

Είμαστε αποφασισμένοι, την χατζάρα που μπήξαμε με την επιχείρηση «Fırat Kalkanı/Ασπίδα του Ευφράτη» στην καρδιά του σχεδίου τρομοκρατικής σύστασης στη Συρία (σ.σ. εννοεί την κουρδική οντό- τητα), να την επεκτείνουμε με νέες εφόδους και εξορμήσεις. Για το θέμα αυτό, πολύ σύντομα θα προβούμε σε νέα και σημαντικά βήματα.

Είναι πλέον προφανές ότι, ο αγώνας εναντίον του προβλήματος της τρομοκρατικής οργάνωσης που βρίσκεται στη Συρία (σ.σ. εννοεί το PKK και το PYD) έχει υπερεκχειλισθεί πολύ πέραν των συνόρων.

Κανένας δεν διασαφηνίζει τους θανάτους των πολιτών (αμάχων) που βιώνονται και οι οποίοι είναι 50, 100 φορές περισσότεροι από τον αριθμό των τρομοκρατών που εξουδετερώνονται.

Εμείς κάναμε ό,τι μας αναλογεί, το κάνουμε και θα το κάνουμε.

Το κόστος καταστροφής (αποτροπής) των σεναρίων που είναι στραμμένα κατά της ανεξαρτησίας και του μέλλοντος μας, αντί να το πληρώσουμε στα δικά μας εδάφη προτιμούμε να το πληρώσουμε στη Συρία και το Ιράκ.

Θα συνεχίσουμε να εργαζόμαστε με τους φίλους μας, τους συμμάχους μας και τα αδέλφια μας για ένα κόσμο πιο ασφαλή, πιο γαλήνιο και πιο εύπορο. Αντιθέτως, ποτέ δεν θα ξεχάσουμε και δεν θα συγχωρήσουμε αυτούς που επιχείρησαν να μας πλήξουν στην καρδιά μας.

Εμείς είμαστε ένα έθνος που γνωρίζει από πού ήρθε, που γνωρίζει που στέκεται και που γνωρίζει που θα πάει.

Σήμερα δεν γνωρίζουμε σε ποια κατάσταση και που θα βρίσκονται όλοι αυτοί που βλέπουν τους εαυτούς τους στον τεράστιο καθρέπτη. Όμως, όλοι να είναι σίγουροι ότι εμείς θα είμαστε εδώ.»

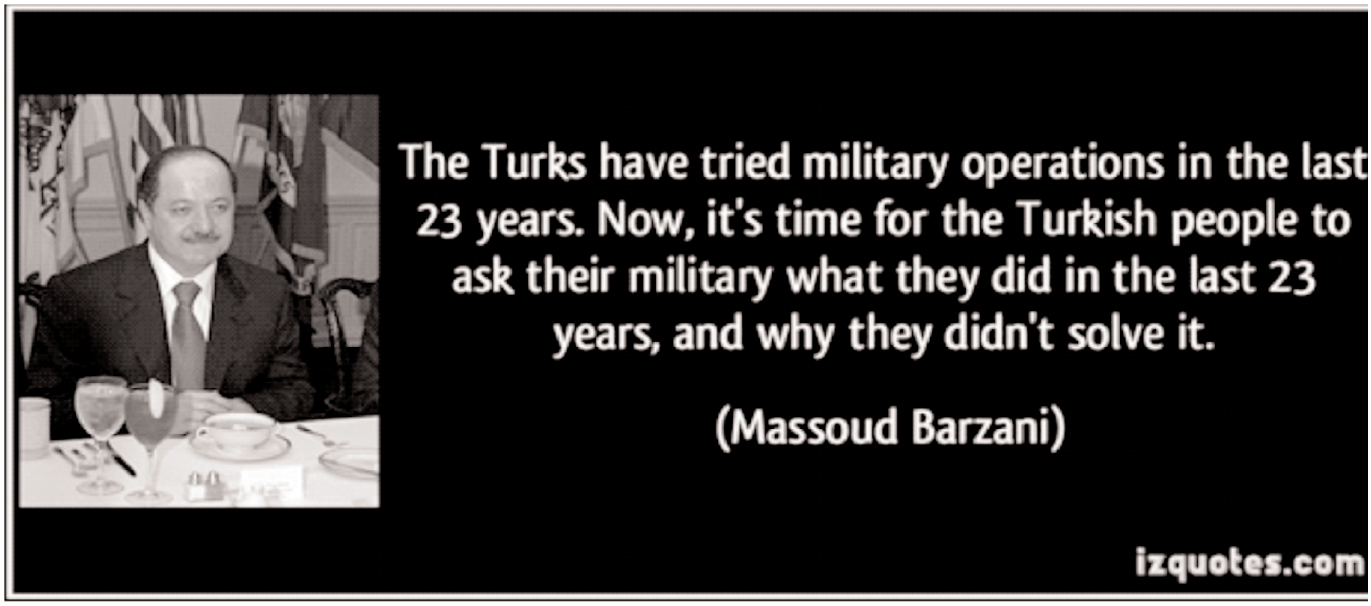

ΤΟ ΙΣΡΑΗΛ, Η ΣΥΡΙΑ, Η HEZBOLLAH ΚΑΙ Η «ΠΑΓΙΔΑ ΤΟΥ ΘΟΥΚΥΔΙΔΗ»

Του Αντιστρατήγου ε.α. Ιωάννη Αθ. Μπαλτζώη

Οι τελευταίες εξελίξεις στην Μέση Ανατολή είναι ραγδαίες και σηματοδοτούν την νέα τάξη πραγμάτων που έρχεται. Είναι απολύτως βέβαιο πλέον, ότι το 2017 θα αποτελέσει, το annus horribilis (έτος καταστροφής) του ISIS, οπότε οι άμεσοι ενδιαφερόμενοι σχεδιάζουν, ενεργούν, συμμαχούν και προετοιμάζονται με όλα τα μέσα για την επόμενη ημέρα. Στον απίθανο κόσμο της Μέσης Ανατολής, ο εχθρός του εχθρού σου, δεν είναι βέβαιο ότι είναι φίλος σου, μπορεί επίσης να είναι ο εχθρός σου. Η Μέση Ανατολή επηρεάζει τον κόσμο εξαιτίας της αστάθειας των ιδεολογιών που αναπτύσσονται σε αυτή όσο και από συγκεκριμένες στρατιωτικές πράξεις. Έτσι όσο διαφαίνεται καθαρά πλέον η στρατιωτική ήττα του Ισλαμικού Κράτους, αφού τα δύο τελευταία προπύργιά του, η Raqqah (η αρχαία Ελληνική Καλλινίκη) και η Deir Ezzor αναμένεται να ελευθερωθούν σύντομα, τόσο εγείρεται και το ερώτημα, πώς θα είναι το μελλοντικό τοπίο της ασφαλείας στην περιοχή.

Το Ισραήλ που η ασφάλειά του αποτελεί κυρίαρχο στοιχείο της εθνικής του πολιτικής και της υψηλής στρατηγικής του, ανησυχεί με τις διαφαινόμενες εξελίξεις και την άμεση προβολή ισχύος των δρώντων υπερσυστημάτων, των ΗΠΑ και της Ρωσίας, ομού μετά των συμμάχων των, στην περιοχή. Βλέπει τον μεγαλύτερο εχθρό του, το Σιϊτικό Ιράν, σύμμαχο των Ρώσων, αλλά και τον κακό του δαίμονα την Hezbollah, να αναπληρώνουν τα κενά που δημιουργούνται από την στρατιωτική ήττα του ISIS και την απώλεια των εδαφών που κατείχε. Σε ότι αφορά το Ιράν, που δεν συνορεύει, έχει κατορθώσει αφενός να πείσει τον πρόεδρο Trump να αλλάξει την εξωτερική πολιτική των ΗΠΑ στις σχέσεις των με το Ιράν, επανερχόμενοι στην προτέρα εχθρική κατάσταση και αφετέρου να δημιουργήσει μια σημαντική και «ανίερη» συμμαχία με την ηγέτιδα δύναμη του Σουνιτικού άξονα, την Σαουδική Αραβία. Σε ότι αφορά όμως την οργάνωση Hezbollah, εδώ τα πράγματα είναι διαφορετικά. Η οργάνωση συμμετείχε ενεργά στο πλευρό του Συριακού Αραβικού Στρατού, μαζί με μονάδες του Ιράν, με αποτέλεσμα να έχει αποκτήσει σημαντικότατη πολεμική εμπειρία, γεγονός που έχει προβληματίσει το Ισραήλ ιδιαιτέρως. Έτσι σε μελλοντική σύρραξη με το Ισραήλ, η Hezbollah δεν θα είναι όπως στο παρελθόν μια οργάνωση, που θα χρησιμοποιεί ανορθόδοξο πόλεμο, ασύμμετρης και υβριδικής μορφής, αλλά ένας έμπειρος και ετοιμοπόλεμος στρατός, οργανωμένος και με γνώσεις σύγχρονων πολεμικών τακτικών και υψηλών απαιτήσεων από τα επιχειρησιακά πεδία, όλων των μορφών και ιδιαίτερα σε επιχειρήσεις περίκλειστων (πολιορκίες πόλεων και εκκαθαρίσεις κατοικημένων τόπων), με χρήση σύγχρονων οπλικών συστημάτων και με γνώσεις αντιμετώπισης όλων των μορφών πολέμου. Έτσι για την πολιτική και στρατιωτική ηγεσία του Ισραήλ θεωρείται δεδομένο, ότι αργά ή γρήγορα θα προκύψει στρατιωτική σύγκρουση και ένας νέος, στην ουσία ο τρίτος πόλεμος του Λιβάνου, με αντιπαράθεση των IDF (Israel Defense Forces), με τον νέο και εμπειροπόλεμο στρατό της Hezbollah.

Η Μεγαλύτερη Ισραηλινή Στρατιωτική Άσκηση

Έτσι με αυτό το δεδομένο, οι IDF πραγματοποιούν από την Τρίτη (05/09/17) στο βόρειο τμήμα της χώρας τη μεγαλύτερη διακλαδική άσκηση μετά στρατευμάτων (ΤΑΜΣ) των τελευταίων 20 ετών, η οποία περιλαμβάνει όλες τις στρατιωτικές δυνάμεις και υπηρεσίες, δηλαδή χερσαίες, θαλάσσιες, αεροπορικές και τις εξαιρετικές των υπηρεσίες πληροφοριών. Η μεγάλη αυτή άσκηση, που υλοποιείται από τη North Command των IDF, αναμένεται να διαρκέσει περίπου 10 ημέρες. Στο πλαίσιο της άσκησης, θα πραγματοποιηθεί προσομοίωση σύγκρουσης με τη Hezbollah , η οποία, σύμφωνα με το σενάριο, ξεκινά με μια ξαφνική, μικρή επίθεση κατά του Ισραήλ και εξελίσσεται σε πόλεμο πλήρους κλίμακος. Ανώτερος αξιωματικός των IDF, δήλωσε ότι ο στρατός έχει παρατηρήσει ότι η Χεζμπολάχ παρακολουθεί προσεκτικά τις προετοιμασίες της άσκησης και σημειώνει ότι η οργάνωση φαίνεται να βρίσκεται, κατά κάποιο τρόπο, σε κατάσταση συναγερμού. Ανέφερε επίσης ότι η εν λόγω άσκηση δεν διεξάγεται μόνο για να δοκιμασθεί ένα σχέδιο με στόχο την ανάσχεση επίθεσης της Hezbollah, ή την επίτευξη ισχυρού πλήγματος στην οργάνωση, που θα εξασφαλίσει μερικά χρόνια ησυχίας στο Ισραήλ, αυτή την φορά ο ΑΝΣΚ (Αντικειμενικός Σκοπός) είναι να την υπερνικήσει και να την εξουδετερώσει οριστικά. Η άσκηση αυτή προκαλεί τεράστιο ενδιαφέρον και αναλύεται στον Ισραηλινό και λοιπό τύπο της περιοχής. Πρόσφατο δημοσίευμα της εφημερίδας Ma'ariv, αναφέρεται στην αντίδραση της Hezbollah, όσον αφορά την προαναφερθείσα εκτεταμένη άσκηση και παραθέτει δηλώσεις υψηλόβαθμου προσώπου της Hezbollah, ότι η οργάνωση είναι σε κατάσταση πλήρους ετοιμότητας και ανά πάσα στιγμή έτοιμη για «οποιοδήποτε σενάριο και οποιαδήποτε Ισραηλινή ανοησία».

Σύμφωνα δε με εκτιμήσεις των ισραηλινών υπηρεσιών πληροφοριών, σε περίπτωση πολέμου, η Hezbollah θα εισβάλει στην ισραηλινή επικράτεια με στόχο την κατάληψη περιοχών στο Βόρειο Ισραήλ και εκτιμάται ότι θα εξαπολύει έως και 1.000 πυραύλους και ρουκέτες την ημέρα! Σε σχετικό άρθρο γνώμης του Amos Harel στην εφημερίδα Haaretz, αναφέρεται, μεταξύ άλλων, ότι με τη συγκεκριμένη άσκηση το Ισραήλ επιδιώκει να στείλει το εξής αποτρεπτικό μήνυμα: «Παρά τη βελτίωση των δυνατοτήτων της Hezbollah τα τελευταία 11 χρόνια, οι διευρυμένες ικανότητες των IDF σε επίπεδο εναέριων επιχειρήσεων, συλλογής εμπιστευτικών πληροφοριών, τεχνολογίας και χερσαίων ελιγμών υπερισχύουν κατά πολύ. Εάν η Χεζμπολάχ κάνει το λάθος να σκεφτεί ότι τα επιτεύγματά της στον πόλεμο της Συρίας την έχουν προετοιμάσει για επιτυχία εναντίον του ισραηλινού στρατού, θα πληρώσει πολύ βαρύ τίμημα». Επίσης, στην εφημερίδα Yedioth Ahronoth, ο Yoav Zitun, σχολιάζοντας τη μεγάλης κλίμακας άσκηση των IDF, υποστηρίζει ότι οφείλεται στο συμπέρασμα των IDF, ότι η Hezbollah δεν αναπτύσσεται όσο θα ήθελε εξαιτίας των απωλειών στον πόλεμο της Συρίας και των συχνών μυστικών επιθέσεων εναντίον της, οι οποίες αποδίδονται και έτσι είναι, στο Ισραήλ. Συμπληρωματικά, ο αρθρογράφος αναφέρει: «Ενώ χάνει ανθρώπους και χρήματα στον πόλεμο στη Συρία, η Hezbollah φαίνεται να εξελίσσεται αθόρυβα στον δεύτερο ισχυρότερο στρατό της Μέσης Ανατολής, μετά από τις IDF. Η συνεργασία της με το Ιράν και τη Ρωσία την έχει καταστήσει μέρος ενός διευρυμένου Σιϊτικού άξονα στην περιοχή».

Ισραηλινή Αεροπορική Προσβολή στην Συρία.

Και δεν είναι μόνο αυτό. Η στρατιωτική εμπλοκή των Ισραηλινών στην Συρία είναι δεδομένη και συνεχής, όλο το προηγούμενο διάστημα και στοχευμένη σε «ιδιαίτερους και επιλεγμένους στόχους», που εκτός της οργάνωσης Hezbollah περιλαμβάνονται και εγκαταστάσεις πυραυλικών συστημάτων, πυρομαχικών και κέντρων έρευνας και τεχνολογίας της Συριακής Αραβικής δημοκρατίας. Προσοχή, οι στόχοι

αφορούν, την Συριακή κυβέρνηση και την Hezbollah και αποφεύγουν να κτυπήσουν Ρωσικά και Ιρανικά στρατεύματα και εγκαταστάσεις. Ένα πρόσφατο περιστατικό το αποδεικνύει. Συγκεκριμένα , όπως αναφέρει και ο Ισραηλινός Τύπος, η Ισραηλινή αεροπορία πραγματοποίησε μια αεροπορική επίθεση κοντά στην πόλη Χάμα της Συρίας, σε μια εγκατάσταση που, από ό,τι αναφέρεται, «κατασκεύαζε χημικά όπλα (!!) και πυραύλους ακριβείας και μεγάλης εμβέλειας». Μολονότι οι IDF δεν έχουν επιβεβαιώσει ή αρνηθεί ότι πραγματοποίησαν την επίθεση (συνήθης πρακτική των Ισραηλινών), δεν πρόκειται για την πρώτη φορά που ισραηλινά μαχητικά αεροσκάφη πλήττουν συριακούς στόχους. Υπενθυμίζεται ότι φέτος τον Ιούνιο οι IDF έδωσαν στη δημοσιότητα υλικό εναέριων λήψεων από επιθέσεις σε διαφόρους στόχους στη Συρία.

Στην εφημερίδα Yedioth Ahronoth, ο στρατιωτικός αναλυτής Yossi Yehoshua επισημαίνει ότι το πρόγραμμα πυραύλων ακριβείας του Ιράν, της Συρίας και της Χεζμπολάχ αποτελεί «κορυφαία προτεραιότητα» των IDF, το Ισραήλ είχε προειδοποιήσει επανειλημμένα και ότι «εάν η επίθεση έγινε πράγματι από τις IDF, αυτό αποτελεί ένα σαφές μήνυμα ότι το Ισραήλ εφαρμόζει τις απειλές του».

Από την πλευρά της Συρίας, προειδοποίησαν το Ισραήλ για «σοβαρές συνέπειες», αφού επιβεβαίωσαν τα δημοσιεύματα σύμφωνα με τα οποία ισραηλινά μαχητικά αεροσκάφη επιτέθηκαν κοντά στην πόλη Χάμα, στο κρατικό Κέντρο Επιστημονικών Μελετών και Ερευνών [CERS]. «Ο στρατός της Συρίας προειδοποιεί για τις σοβαρές συνέπειες αυτών των επιθετικών ενεργειών ενάντια στην ασφάλεια και τη σταθερότητα στην περιοχή», αναφέρεται στην αρχή της σχετικής ανακοίνωσης. Και εδώ να επισημάνουμε την χαμηλών τόνων αντίδραση της Ρωσίας, που μας οδηγεί στο συμπέρασμα, ότι προφανώς το Ισραήλ τα έχει συμφωνήσει με την Ρωσία (με την προ ολίγων ημερών συνάντηση Νετανιάχου –Πούτιν στην Μόσχα), οπότε μπορεί να συνεχίσει να επιχειρεί στη Συρία βάσει συγκεκριμένων παραμέτρων, οι οποίες δεν θα βλάπτουν τα ίδια συμφέροντα της Ρωσίας, «αδειάζοντας» (η Ρωσία) στην ουσία τους συμμάχους των Ιράν και Hezbollah.

Εκτιμήσεις-Επίλογος

Κρίνεται σκόπιμο εδώ, να αναφερθεί η γεωστρατηγική πολιτική των ΗΠΑ, που μετά τα τραγικά της λάθη, δεν εστιάζεται πλέον τόσο στην Μέση Ανατολή, αλλά στην Σινική Θάλασσα και έχει σχέση με την περικύκλωση της Κίνας από τις ΗΠΑ, θεωρώντας την, το μελλοντικό ισχυρό ανταγωνιστή της. Έτσι έχουν αποφασίσει να αποχωρήσουν από την Μέση Ανατολή, μεταφέροντας τις δυνάμεις των και την πολιτική τους στην Άπω Ανατολή και στην Σινική Θάλασσα. Για να μην αφήσουν όμως γεωπολιτικό κενό στην περιοχή, έχουν εξουσιοδοτήσει τους δύο ισχυρότερους συμμάχους των, την Σαουδική Αραβία και το Ισραήλ να δρουν «αντ' αυτών» (proxy) και υπέρ των συμφερόντων τους. Το Ισραήλ επί χρόνια παίζει αυτόν τον ρόλο και μάλιστα επάξια, εκτός της οκταετίας Obama . Τώρα, με την αλλαγή της Αμερικανικής πολιτικής και συμπλέοντας πλέον με τον πρόεδρο Trump (θεωρώντας την εποχή Obama ως αλήστου μνήμης για τα Ισραηλινά συμφέροντα), συστρατεύεται και συμμαχεί με έναν παραδοσιακό εχθρό, την Ουαχαμπιστική Σαουδική Αραβία, σε μια ανίερη συμμαχία, όπως ονομάσθηκε, ώστε να ανταποκριθούν στην νέα τάξη πραγμάτων, που έρχεται στην περιοχή και στην αποστολή που τους ανατέθηκε. Εξάλλου ανέκαθεν η "real politic" ήταν η εφαρμοζόμενη πολιτική του Ισραήλ, αδιαφορώντας για συναισθηματισμούς, ιδεολογίες και ιδεοληψίες.

Ομιλία του ηγέτη της Hezbollah, Sheikh Hasan Nasrallah

Σε ότι αφορά την γιγαντιαία άσκηση των IDF (5-15 Σεπ. 2017), κατά την οποία οι Ισραηλινοί δεν δίνουν λεπτομέρειες, εκτιμούμε ότι ο σκοπός της είναι η προετοιμασία για αυτό που στο Ισραήλ θεωρούν πολύ πιθανό. Μια ακόμη πολεμική αναμέτρηση με την οργάνωση Hezbollah, του Λιβάνου, με σκοπό να είναι η τελική με την καταστροφή της οργάνωσης. Το Ισραήλ δεν μπορεί να ξεχάσει το «φιάσκο» του δευτέρου πολέμου του Λιβάνου, το 2006, όπου το Ισραήλ απέτυχε στους αντικειμενικούς σκοπούς του. Υπενθυμίζουμε ότι ήταν ένας πόλεμος διάρκειας 34 ημερών μεταξύ της οργάνωσης Hezbollah και των IDF. Στις 12 Ιουλίου του 2006, η Hezbollah ξεκίνησε την Επιχείρηση «Αληθινή Υπόσχεση», ονομαζόμενη έτσι από μια «υπόσχεση» του αρχηγού της Σεΐχη Hasan Nasrallah να αιχμαλωτίσει Ισραηλινούς στρατιώτες και να τους ανταλλάξει με τρεις Λιβανέζους κρατουμένους από το Ισραήλ. Ξεκίνησε με επιδρομή της Hezbollah στο ισραηλινό έδαφος και κατέληξε με οκτώ Ισραηλινούς στρατιώτες νεκρούς και δύο αιχμαλώτους. Το Ισραήλ απάντησε τότε με την Επιχείρηση «Δίκαιη Ανταμοιβή», αργότερα μετονομαζόμενη σε Επιχείρηση «Αλλαγή Κατεύθυνσης», με αποτελέσματα μετά την κατάπαυση του πυρός να είναι σαφώς πενιχρά για το Ισραήλ, αφού δεν πέτυχε τους ΑΝΣΚ που είχε θέσει, το γόητρο του Ισραηλινού στρατού καταρρακωμένο, την δε Hezbollah σαφώς ενισχυμένη και πλέον κυρίαρχη στον Λίβανο.

Περιοχή συγκρούσεων κατά τον 2ο πόλεμο του Λιβάνου, 2006

Έτσι τα παθήματα έγιναν μαθήματα για τους Ισραηλινούς και σε συνδυασμό, όπως προαναφέραμε, με την μετεξέλιξη της Hezbollah σε εμπειροπόλεμη και τακτική στρατιωτική δύναμη, με νέες δομές οργάνωσης και διοίκησης αναγκάσουν την Ισραηλινή ηγεσία να αναθεωρήσει τις απόψεις και τα σχέδιά των για την αντιμετώπιση της Σιΐτικής αυτής οργάνωσης. Η προσομοίωση της γιγαντιαίας Ισραηλινής άσκησης στην αντιμετώπιση της νέας Hezbollah είναι χρησιμότατη πλέον για τον IDF και τα επιδιωκόμενα συμπεράσματα (lessons learned) αναγκαία, από την εν λόγω άσκηση.

Η όλη κατάσταση, τόσο στην περίπτωση ΗΠΑ και Κίνας, αλλά και στην συγκεκριμένη μεταξύ Ισραήλ και Hezbollah, μας παραπέμπει στο περίφημο θεώρημα με την ονομασία «Η Παγίδα του Θουκυδίδη», όπου έχει αναλυθεί αριστοτεχνικά από τον κορυφαίο καθηγητή του Χάρβαρντ, Graham Allison στο τελευταίο βιβλίο του με τίτλο «Destined for War: Can America and China Escape Thucydides' Trap», όπου κατά τον εν λόγω εξαίρετο καθηγητή και φιλόσοφο, είναι πιθανόν μετά την Μέση Ανατολή οι Ηνωμένες Πολιτείες και η Κίνα να πέσουν στην ονομαζόμενη «Παγίδα του Θουκυδίδη» και να οδηγηθούν σε μια πολεμική αναμέτρηση με ανυπολόγιστες συνέπειες για όλον τον κόσμο. Σύμφωνα με την θεωρία του και με τα δικά του λόγια, «όταν μια ανερχόμενη δύναμη απειλεί να εκθρονίσει μια κυρίαρχη δύναμη, το αποτέλεσμα είναι μια δομική πίεση που κάνει μια βίαιη σύγκρουση τον κανόνα, όχι την εξαίρεση». Για τον καθηγητή, η θανατηφόρος παγίδα στην οποία έπεσαν Αθήνα και Σπάρτη ήταν: η «άνοδος της Αθήνας και ο φόβος που αυτή προκάλεσε στη Σπάρτη, που έκανε τον πόλεμο αναπόφευκτο». Τα τελευταία 500 χρόνια έχουν συμβεί 16 παρόμοιες περιπτώσεις, όπου μια αναδυόμενη δύναμη απειλούσε να εκτοπίσει ένα εδραιωμένο "status quo". Δώδεκα από αυτές τις περιπτώσεις τελείωσαν με πόλεμο. Και εδώ συμπεριλαμβάνονται οι εξεταζόμενες περιπτώσεις, όπου εκτός των ΗΠΑ και της Κίνας θεωρούμε ότι είναι και η περίπτωση του Ισραήλ με την Hezbollah. Ευχόμαστε και ελπίζουμε σε καμιά από τις δύο περιπτώσεις να μην επαληθευτεί η «παγίδα του Θουκυδίδη».

Διεθνές Δίκαιο ή Δίκαιο του Ισχυροτέρου; Ιστορική και Φιλοσοφική θεώρηση του ζητήματος

του κ. Ιωάννη Σταμούλου
Δρος Φιλοσοφικής Σχολής Α.Π.Θ.
Επιστημονικού συνεργάτη Στρατιωτικής Σχολής Διοίκησης και Επιτελών

Εισαγωγή

Για να διερευνήσουν θεμελιώδη ανθρωπολογικά και πολιτικά ζη¬τή-μα¬τα, φιλόσοφοι, θεολόγοι, διανοούμενοι και επιστήμονες επιχεί-ρησαν με τους στοχασμούς τους ανατομή της ανθρώπινης φύσης, χωρίς να έχουν καταλήξει αν αυτή είναι καλόβουλη ή κακόβουλη. Ο Φλωρεντίνος πολιτικός στοχαστής και συγγραφέας Niccolò Machiavelli
(1469 - 1527) πίστευε ότι οι άνθρωποι είναι «αχάριστοι», «ασταθείς», και «υποκριτές».Από τη φύση τους είναι φιλόδοξοι, καχύποπτοι και κακοί, οπότε ενεργούν πάντοτε με κακοήθεια και ποτέ δεν πράττουν το καλό πάρα μόνο από ανάγκη. Ο Άγγλος φιλόσοφος Thomas Hobbes (1588-1679) διέκρινε στο ανθρώπινο είδος « την αιώνια και ασίγαστη
επιθυμία για ισχύ», η οποία δε σταματά παρά μόνο με το θάνατο.

Οι βασιλείς που διαθέτουν μεγάλη ισχύ προσπαθούν να την εξασφαλίσουν με νόμους στο εσωτερικό και με πολέμους στο εξωτερικό. Κι όταν πετυχαίνουν το σκοπό τους, παρασύρονται από νέες επιθυμίες: τη δόξα που θα κερδίσουν από νέες κατακτήσεις, τις ανέσεις και τις σαρκικές απολαύσεις ή επιζητούν να αποσπάσουν το θαυμασμό και την κολακεία των συνανθρώπων τους για τις ικανότητές τους σε μια τέχνη. «Οι προφορικές δεσμεύσεις είναι πολύ αδύναμες για να αναχαιτίσουν την ανθρώπινη φιλοδοξία, την πλεονεξία, το θυμό και άλλα πάθη [...]».Ο Γερμανός φιλόσοφος ImmanuelKant (1732-1804) υποστήριζε ότι «στονάνθρωπο υπάρχει μια φυσική ροπή για το κακό», αν και αναγνώριζε ότι «η πρωταρχική καταβολή [...] είναι μια καταβολή για το αγαθό». Τις φυσικές καταβολές του ανθρώπου, οι οποίες τον ωθούν να χρησιμοποιεί το Λόγο [=λογικό], τις καλλιεργεί η Φύση, που έπλασσε τους ανθρώπους «ασυνεννόητους, ματαιόδοξους και εριστικούς, αδιάκοπα διψαλέους για υλικά αγαθά ή για κυριαρχία!», ώστε «διαμέσου των πολέμων [...], έπειτα από μια γενική εσωτερική εξάντληση των δυνάμεών τους, [...] να βγουν από τη χωρίς νόμους κατάσταση των αγρίων και να συνασπισθούν σε μια κοινωνία εθνών, όπου κάθε κράτος, ακόμη και το πιο μικρό, θα μπορεί να περιμένει την ασφάλεια και το δίκιο του όχι από τη δική του ισχύ ή από δική του δικαιοκρισία, αλλά μόνο απ' αυτή τη μεγάλη κοινωνία των εθνών (το κοινό των Αμφικτυόνων), από μια συλλογική δύναμη και από την απόφαση που θα παίρνει σύμφωνα με νόμους η συλλογική βούλησή της».Απ' την άλλη πλευρά, μια μερίδα του φιλοσοφικού κινήματος των Σοφιστών, κέντρο δράσης του οποίου υπήρξε η Αθήνα κατά το δεύτερο ήμισυ του 5ου αιώνα π.Χ., υποστήριζε πως «δίκαιο δεν είναι τίποτε άλλο απ' ό,τι συμφέρει στον πιο ισχυρό» κι ότι από τη φύση του ο δυνατότερος δεν εμποδίζεται από τον αδύναμο, αλλά τον εξουσιάζει και τον καθοδηγεί.Τις αντιλήψεις αυτές θα αναπτύξει ο συγγραφέας στο δεύτερο μέρος του άρθρου, επιχειρώντας να αναδείξει την αρχαία ελληνική σκέψη ως εργαλείο κατανόησης και ερμηνείας ζητημάτων, τα οποία απασχολούν διαχρονικά τον άνθρωπο, όπως αυτά που αφορούν στις διεθνείς σχέσεις. Υλικό για τη φιλοσοφική προσέγγιση του θέματος αντλεί από τα ιστορικά γεγονότα που ακολουθούν.

Τα ιστορικά γεγονότα:

Η άνοδος του AdolfHitler στην εξουσία και η ανατροπή της μεσοπολεμικής διεθνούς τάξης πραγμάτων Η λήξη του Πρώτου Παγκοσμίου Πολέμουεπισφραγίστηκε με μια σειρά συνθηκών, σύμφωνα με τις οποίες η διεθνής κοινότητα επιχείρησε κατά τη Διάσκεψη Ειρήνης του Παρισιού να αποκαταστήσει την ειρήνη και την ασφάλεια σ' έναν κόσμο που δοκιμάστηκε φριχτά από μια μεγάλη ανθρωποσφαγή. Ανάμεσα σε αυτές, η πιο σημαντική θεωρείται η Συνθήκη των Βερσαλιών, η οποία υπογράφθηκε μεταξύ των νικητριών Συμμαχικών και Ενωμένων Δυνάμεων, και της ηττημένης Γερμανίας στις 28 Ιουνίου του1919 στην Αίθουσα των Κατόπτρων του Ανακτόρου των Βερσαλιών. Στο πλαίσιο της Διάσκεψης, εκτός από τις συνθήκες, διατυπώθηκαν και νέες αρχές Διεθνούς Δικαίου, τις οποίες εξέφρασε ένας νεοσύστατος οργανισμός, η Κοινωνία των Εθνών. Η ιδέα για τη δημιουργία μιας τέτοιας διεθνούς ένωσης ταυτίστηκε ιστορικά με το πρόσωπο και τη δράση του Αμερικανού Προέδρου Woodrow Wilson, αν και δεν υπήρξε προσωπική του σύλληψη.
Woodrow Wilson (1856-1924)

Την εποχή που η Ευρώπη βίωνε τα δεινά του Πρώτου Παγκοσμίου Πολέμου, η αμερικανική κοινή γνώμη ήταν σταθερά προσανατολισμένη στην πολιτική του απομονωτισμού, την οποία εξέφραζε ο Πρόεδρος Wilsonμε σαφείς δηλώσεις περί ουδετερότητας.Ωστόσο, η ουδετερότητα δεν ήταν εύκολο να διατηρηθεί. Οι Γερμανοί, ως αντίδραση στον αποκλεισμό που τους επέβαλαν οι Βρετανοί, ακολούθησαν μια ανάλογη τακτική αποκλεισμού των Βρετανικών νήσων με το όπλο των υποβρυχίων. Η βύθιση του βρετανικού υπερωκεανίου, Lusitania, στις 7 Μαΐου του 1915,και του γαλλικού επιβατηγού πλοίου Sussexστις 24 Μαρτίου του 1916 από γερμανικά υποβρύχια, χωρίς προειδοποίηση, συγκλόνισαν την αμερικανική κοινή γνώμη και τον Πρόεδρο Wilson, ο οποίος προειδοποίησε το Βερολίνο ότι, αν εξακολουθούσε αυτές τις βάρβαρες μεθόδους δράσης, οι Ηνωμένες Πολιτείες θα διέκοπταν τις σχέσεις τους με τη Γερμανία. Παρόλα αυτά, στις 31Ιανουαρίουτου 1917, η κυβέρνηση τηςΑυτοκρατορικής Γερμανίας ανακοίνωσε ότι θα εξαπέλυε έναν πόλεμο υποβρυχίων, χωρίς όρια, εναντίον όλων των πλοίων, πολεμικών ή ουδέτερων,τα οποία θα εισέρχονταν στις ευρωπαϊκές ζώνες πολέμου. Αυτή η απόφαση ισοδυναμούσε με κήρυξη
πολέμου κατά των Η.Π.Α., και συνιστούσε άμεση απειλή σε βάρος των αμερικανικών εμπορικών συμφερόντων και της ζωής Αμερικανών πολιτών.

Την ήδη τεταμένη ατμόσφαιρα πυροδότησε οΓερμανός υπουργός των Εξωτερικών, Δρ.Alfred Zimmermann,

ο οποίος ζήτησε από τον πρεσβευτή του στο Μεξικό να διαπραγματευτεί μια συμμαχία μεταξύ των δύο χωρών, δελεάζοντας τους Μεξικανούς με την ανάκτηση του Τέξας, του Νέου Μεξικού, και της Αριζόνας. Υπήρχε, άλλωστε, κι ένας ευρύτατα διαδεδομένος φόβος στην αμερικανική κοινή γνώμη ότι η ήττα των
Συμμαχικών Δυνάμεων στην Ευρώπη θα έστρεφε τη γερμανική επιθετικότητα κατά των Η.Π.Α. Η απειλή των υποβρυχίων επιτάχυνε την αμερικανική εμπλοκή στον πόλεμο. Έτσι, στις 6 Απριλίου του 1917, οι Η.Π.Α. κήρυξαν τον πόλεμο στη Γερμανία. Ωστόσο, ο Αμερικανός πρόεδρος συνειδητοποίησε ότι ο κίνδυνος των γερμανικών υποβρυχίων δεν επαρκούσε για να συνεγείρει τους πολίτες. Γι' αυτό και προσέδωσε στα επιχειρήματά του ένα ιδεαλιστικό περιεχόμενο, το οποίο ταυτιζόταν με τις προσωπικές του πεποιθήσεις.Πραγματικά, ο Wilson αποστρεφόταν τα ευρωπαϊκά πολιτικά αξιώματα της ισορροπίας των δυνά μεων και των εθνικών ιδιοτελών συμφερόντων. Πίστευε ότι τα έθνη εμπλέκονται σε συγκρούσεις ισχύος λόγω της άγνοιας, του εγωισμού, και της ελλιπούς ανάπτυξης κατάλληλων
πολιτικών θεσμών.

Οι λαοί και τα έθνη θα μπορούσαν να παραμερίσουν τα ιδιοτελή τους συμφ έροντα, προσφεύγοντας σε ανώτερες και υψηλές αξίες, όπως η κοινή ανθρώπινη επιθυμία για ειρήνη, δικαιοσύνη, ηθική. Αυτή η πολιτική φιλοσοφία αντικατοπτρίστηκε σε ομιλία του, που απηύθυνε στο Κογκρέσο των Η.Π.Α. στις 8Ιανουαρίου του 1918,
και στην οποία περιλαμβάνονταν οι περιώνυμοι «Δεκατέσσερις Όροι» (Fourteen points), με βάση τους οποίους θα θεμελιωνόταν η ειρήνη του κόσμου. Ο δέκατος τέταρτος αναφερόταν στην ιδέα μιας ένωσης των εθνών, την οποία
ο
Αμερικανός πρόεδρος πρόβαλε στη Διάσκεψη Ειρήνης του Παρισιού. Πέρα από το αμερικανικό σχέδιο για τη δημιουργία μιας Κοινωνίας των Εθνών, το οποίο είχε εκπονήσει ο Συνταγματάρχης House στις 16 Ιουλίου του 1918, υπήρχαν και ανάλογα επιμελώς επεξεργασμένα ευρωπαϊκά σχέδια. Έτσι, επικράτησε ένα μεικτό αμερικανο –
βρετανικό σχέδιο, το οποίο, μετά από μεταβολές και τροποποιήσεις, υπεβλήθη στην τρίτη ολομέλεια της Διάσκεψης στις 14 Φεβρουαρίου του 1919, οπού ο Πρόεδρος Wilson εκφώνησε μια από τις σημαντικότερες ομιλίες του. Σ' αυτήν διακρίνονται άμεσα οι ιδεαλιστικές πολιτικές αντιλήψεις, από τις οποίες εμφορούνταν:... μέσω αυτού του θεσμού(της Κοινωνίας των Εθνών), εξαρτιόμαστε πρώτα και κύρια από μία μεγάλη δύναμη, και αυτή είναι η ηθική δύναμη της παγκόσμιας κοινής γνώμης... Είναι μια σίγουρη εγγύηση ειρήνης. Είναι μία σίγουρη εγγύηση του λόγου ενάντια στην επιθετικότητα...

Πολλά φοβερά,αλλά και μερικά πολύ όμορφα πράγματα έχουν προκύψει, κύριοι, απ' αυτόν τον πόλεμο. Τοκακόέχει ηττηθεί,κι ο υπόλοιπος κόσμος έχει αντιληφθεί καλύτερα από ποτέ το μεγαλείο του δικαίου. Άνθρωποι που άλλοτε έβλεπαν με καχυποψία ο ένας τον άλλο τώρα ζουν σα φίλοι και σύντροφοι σε μια οικογένεια, κι έτσι θέλουν να ζουν. Το μίασμα της δυσπιστίας και της δολοπλοκίας χάθηκε. Οιάνθρωποι κοιτάζουν στα μάτια ο ένας τον άλλο και λένε· *"Είμαστε αδέλφια και έχουμε ένα κοινό σκοπό. Δεν το αντιληφθήκαμε πριν, αλλά το αντιλαμβανόμαστε τώρα, κι αυτό είναι το Σύμφωνο της αδελφοσύνης και της φιλίας μας"*.Στη συνέχεια, ο Αμερικανός πρόεδρος αναχώρησε για τις Η.Π.Α.. Το Σύμφωνο της Κοινωνίας των Εθνών δημοσιεύθηκε στις εφημερίδες της χώρας στις 15 Φεβρουαρίου, και προκάλεσε αντιδράσεις, ώστε ο Πρόεδρος Wilson υποχρεώθηκε να επιφέρει τροποποιήσεις στο κείμενο. Τελικά, η πέμπτη ολομέλεια της Διάσκεψης Ειρήνης ενέκρινε ομόφωνα το ανανεωμένο σχέδιο του Συμφώνου (28 Απριλίου 1919), το οποίο περιλάμβανε 26 άρθρα. Αυτά αποτέλεσαν το πρώτο τμήμα της Συνθήκης των Βερσαλιών.

Με τη Διάσκεψη Ειρήνης του Παρισιού και τη δημιουργία της Κοινωνίας των Εθνών, η Ευρώπη διήγε μια περίοδο απατηλής ευφορίας, θύμα της αυταπάτης ότι δεν επρόκειτο να ξεσπάσει νέος πόλεμος, εφόσον η Κοινωνία εγγυώνταν την ειρήνη. Ωστόσο, οι νικητές του Πρώτου Παγκοσμίου Πολέμου δεν κατόρθωσαν να ομονοήσουν στο ζήτημα της διευθέτησης της μεταπολεμικής τάξης πραγμάτων: η Γαλλία δεν ένιωθε ασφαλής συνορεύοντας με μια ηττημένη μεν Γερμανία, αλλά πολυπληθέστερη και βιομηχανικά ισχυρότερη. Γι' αυτό και προχώρησε στην ανάπτυξη ενός συστήματος συμμαχιών με άλλες ευρωπαϊκές χώρες. Σταθερή πρόθεση της Γαλλίας ήταν η σύναψη στρατιωτικής συμμαχίας με τη Μ. Βρετανία. Ωστόσο, οι εκτιμήσεις των Βρετανών ήταν εκ διαμέτρου αντίθετες: θεωρούσαν ότι η Γαλλία ήταν ήδη πολύ ισχυρή χώρα, και θα μπορούσε να κυριαρχήσει στην Ευρώπη. Πίστευαν ότι η Συνθήκη των Βερσαλιών ήταν άδικη για τη Γερμανία, και φοβόταν ότι η σύναψη συμμαχίας με τη Γαλλία θα τους ενέπλεκε πάλι στα αδιέξοδα των ευρωπαϊκών υποθέσεων.Έτσι τέθηκαν τα θεμέλια της πολιτικής του κατευνασμού, που αποδείχθηκε μοιραία για την ειρήνη. Βρετανοί και Γάλλοι διαφωνούσαν επίσης για το ζήτημα των αποζημιώσεων που έπρεπε να καταβάλλει η ηττημένη Γερμανία.

Το 1919, οι Γάλλοι επέμεναν ότι η Γερμανία έπρεπε να πληρώσει αποζημιώσεις για τις καταστροφές που προκάλεσε ως μοναδική υπεύθυνη για τον πόλεμο, σύμφωνα με το άρθρο 231 της Συνθήκης των Βερσαλιών, ενώ ο Βρετανός Lloyd George εκτιμούσε ότι στην τεταμένη ατμόσφαιρα του 1919 η Γερμανία δεν θα ήταν σε θέση να ανταπεξέλθει στις οικονομικές της υποχρεώσεις. Τελικά, το ποσό των αποζημιώσεων καθορίστηκε το 1921, και ανήλθε σε 132 δισεκατομμύρια χρυσά μάρκα εποχής, το οποίο η Γερμανία θα έπρεπε να αποπληρώσει ως το τέλος του αιώνα. Οι Γερμανοί δεν επέδειξαν καμιά διάθεση να συνεργαστούν στο ζήτημα αυτό, το οποίο παρέμενε άλυτο ως το 1932. Έτσι, τον Ιανουάριο του 1923, οι Γάλλοι και οι Βέλγοι κατέλαβαν την πλουτοπαραγωγική περιοχή της Ruhr, για να την εκμεταλλευθούν και να αντισταθμίσουν τις απώλειες από την άρνηση των Γερμανών να πληρώσουν τις αποζημιώσεις. Όμως, το οικονομικό κόστος της κατοχής αποδείχθηκε δυσβάστακτο για τους Γάλλους, οι οποίοι ήρθαν αντιμέτωποι και με τις αντιδράσεις των συμμάχων τους, ενώ η Γερμανία μαστίζονταν από υψηλό πληθωρισμό.

Για την άρση του αδιεξόδου, ο Βρετανός πρωθυπουργός James Ramsey MacDonald διοργάνωσε το καλοκαίρι του 1924 μια διάσκεψη στο Λονδίνο, κατά την οποία προώθησε το Σχέδιο του Αμερικανού τραπεζίτη και πολιτικού Charles Dawes για τη διευθέτηση του ζητήματος των αποζημιώσεων. Το σχέδιο ευνοούσε τη Γερμανία· αντίθετα, δεν περιλάμβανε καμιά πρόνοια για την οικονομική ενίσχυση της Γαλλίας και του Βελγίου, που υπέστησαν μεγαλύτερες ζημιές σε σχέση με τη Γερμανία κατά τον πόλεμο. Οι Βρετανοί συμπεριφερόταν στον πρώην εχθρό τους ως ισότιμο εταίρο, εμπεδώνοντας μ' αυτόν τον τρόπο ακόμη περισσότερο την πολιτική του κατευνασμού. Ο Stanley Baldwin, ο οποίος διαδέχθηκε στην πρωθυπουργία τον

MacDonald τον ίδιο χρόνο, δεν επιδείκνυε ιδιαίτερο ενδιαφέρον για τα ζητήματα εξωτερικής πολιτικής, και δεν τα γνώριζε επαρκώς. Γι' αυτό και δεν μπορούσε να αντιληφθεί τις επερχόμενες εξελίξεις. Έτσι, οι επαχθείς όροι της Συνθήκης των Βερσαλιών, η πολύμορφη κρίση που έπληξε τη Γερμανία, και η πολιτική πρεσβυωπία των Συμμαχικών Δυνάμεων, οι οποίες δεν κατόρθωσαν να διαβλέψουν τις εσωτερικές διεργασίες που διαδραματίζονταν στο εσωτερικό αυτής της χώρας, εκκόλαψαν τις συνθήκες για την άνοδο στην εξουσία του Εθνικού Σοσιαλιστικού Γερμανικού ΕργατικούΚόμματος (Nationalsozialistische Deutsche Arbeiter partei, NSDAP ή Ναζιστικό Κόμμα) και του ηγέτη του, Adolph Hitler (30 Ιανουαρίου 1933).

Τον Οκτώβριο του 1933, ο Hitler απέσυρε τη Γερμανία από τη Συνδιάσκεψη Αφοπλισμού, και λίγες μέρες αργότερα από την Κοινωνία των Εθνών. Το κόμμα του είχε ταχθεί σταθερά κατά της και καταψήφισε την ένταξη της χώρας σ' αυτήν (1926). Συγχρόνως, έθεσε άμεσα σε εφαρμογή το πρόγραμμα επανεξοπλισμού της Γερμανίας: διέταξε τον τριπλασιασμό των γερμανικών στρατευμάτων, παραβιάζοντας έτσι το άρθρο 160 της Συνθήκης των Βερσαλλιών, το οποίο προέβλεπε τον περιορισμό των γερμανικών ενόπλων δυνάμεων σε εκατό χιλιάδες άνδρες· συνέχισε το πρόγραμμα παραγωγής υποβρυχίων, παρά την απαγόρευση της ναυπήγησης υποβρυχίων από την ίδια συνθήκη (άρθρο 191), και διέθεσε μεγάλα ποσά για την παραγωγή σκαφών επιφανείας, των οποίων ο σχεδιασμός είχε ξεκινήσει αρκετά νωρίτερα.

Το Μάρτιο του 1935, ο Joseph Goebbels, υπουργός προπαγάνδας κι ένας από τους πιο στενούς συνεργάτες του Hitler, αποκάλυψε στον ξένο Τύπο τη σύσταση μιας νέας γερμανικής πολεμικής αεροπορίας, και τον ίδιο μήνα ανακοίνωσε την επαναφορά της υποχρεωτικής στρατιωτικής υπηρεσίας, που θα επέτρεπε την αύξηση του στρατού σε πεντακόσιες χιλιάδες άνδρες περίπου.Απέναντι στο εξοπλιστικό πρόγραμμα του Hitler και στη δεδηλωμένη πρόθεσή του να αναθεωρήσει τη Συνθήκη των Βερσαλλιών, η Βρετανία επέμενε σε μια πολιτική παγώματος της παραγωγής στρατιωτικών αερο σκαφών. Οι Βρετανοί επιδίωκαν τον περιορισμό και τη μείωση των εξοπλισμών σ' όλο τον κόσμο μέσω της διεθνούς συνεργασίας, με απώτερο σκοπό το γενικό αφοπλισμό. Ο επανεξοπλισμός, αν και δεν είχε ολοκληρωθεί ακόμη, ισχυροποίησε στρατιωτικά το Hitler και του επέτρεψε να θέσει σε εφαρμογή το σχέδιο ανατροπής της Συνθήκης των Βερσαλιών. Το πρώτο βήμα προς την κατεύθυνση αυτή ήταν η κατάληψη και η επαναστρατικοποίηση της Ρηνανίας. Το γερμανικό εγχείρημα δεν αιφνιδίασε τους Γάλλους και τους Βρετανούς, γιατί είχαν ενημερωθεί από τις διπλωματικές και μυστικές τους υπηρεσίες. Ωστόσο, κανένας απ' αυτούς δεν αντέδρασε υπεύθυνα: οι Γάλλοι ήταν διστακτικοί, επιθυμούσαν τη λύση των διαπραγματεύσεων, και σχεδίασαν μόνο προληπτικά μέτρα. Οι Βρετανοί δε θεωρούσαν ζωτικής σημασίας για τα συμφέροντά τους τη διατήρηση αυτής της ζώνης, και δυσφορούσαν για το Γάλλο –σοβιετικό σύμφωνο του 1935, το οποίο αποτελούσε μια ένδειξη της γαλλικής μεταστροφής προς τη Ρωσία. Συνεπώς, το διεθνές πολιτικό κλίμα ευνοούσε το ναζιστικό εγχείρημα.

Ο Γερμανός δικτάτορας χαρακτήρισε προσχηματικά αυτό το σύμφωνο σαν απειλή κατά της χώρας του, και στις 7 Μαρτίουτου 1936 τα γερμανικά στρατεύματα εισήλθαν επιφυλακτικά στη Ρηνανίας. Η γαλλική κυβέρνηση, που βίωνε άμεσα τη γερμανική απειλή, αποτάθηκε στην Κοινωνία των Εθνών με την προοπτική ότι θα επέβαλε οικονομικές κυρώσεις στη Γερμανίας. Το Συμβούλιο της Κοινωνίας συνεδρίασε στις 19Μαρτίου στο Λονδίνο, και καταδίκασε τη γερμανική κίνηση ως παραβίαση της Συνθήκης των Βερσαλιών, ωστόσο δεν επέβαλε κυρώσεις. Πολλές χώρες δεν επιθυμούσαν να επιβαρύνουν τις οικονομίες τους, διακόπτοντας τις εμπορικές σχέσεις με τη Γερμανία. Μάλιστα, μερικές πρότειναν να επανέλθει η Γερμανία στην Κοινωνία των Εθνών, για να επιλυθεί το θέμα στην έδρα της στη Γενεύη. Ο Hitler αόριστα δεν απέκλεισε το ενδεχόμενο αυτό στο μέλλον. Εν τω μεταξύ, όμως, τα γερμανικά στρατεύματα είχαν εγκατασταθεί στη Ρηνανίας, και άρχισαν την κατασκευή οχυρωματικών έργων, παραβιάζοντας κατάφωρα τους όρους της Συνθήκης των Βερσαλιών, οι οποίοι απαγόρευαν στη Γερμανία «να διατηρεί ή να κατασκευάζει οχυρωματικά έργα» στη Ρηνανία (άρθρο 42), και «να συγκεντρώνει ένοπλες δυνάμεις»(άρθρο 43).

Ο Hitler, ενθαρρυμένος από την αδράνεια, την ασυνεννοησία, και τις διαφορές των Αγγλο – γάλλων στο ζήτημα της Ρηνανίας,προχώρησε στην επόμενη κίνηση, τη συνένωση της Γερμανίας με την ιδιαίτερη πατρίδα του, την Αυστρία (
Anschluss).

Το Μάρτιο του 1931, οι κυβερνήσεις της Γερμανίας και της Αυστρίας ανακοίνωσαν ότι είχαν συμφωνήσει για την τελωνειακή ένωση μεταξύ τους, που θα καταργούσε όλους τους εμπορικούς φραγμούς ανάμεσα στις δύο χώρες. Το κοινό σχέδιο συνάντησε τη σφοδρή αντίδραση των Συμμαχικών Δυνάμεων, κυρίως της Γαλλίας, η οποία εξανάγκασε την Αυστρία να το εγκαταλείψει, απειλώντάς την ότι θα παρεμποδίσει τη χορήγηση δανείου, που τόσο πολύ χρειαζόταν η τελευταία. Όταν ο Hitler ανήλθε στην εξουσία, το αίτημα για συνένωση επανήλθε. Ο Γερμανός δικτάτορας ποτέ δεν είχε αποκρύψει τις διαθέσεις του για το ζήτημα αυτό, το οποίο τοποθέτησε στο πρόγραμμά του ως κορυφαία προτεραιότητα. Στο στόχο αυτό αποσκοπούσε και η δραστηριοποίηση ενός δυναμικού ναζιστικού κόμματος στην Αυστρία. Η αυστριακή κυβέρνηση προσπαθούσε να το θέσει υπό τον έλεγχό της από το 1934, αλλά μάταια. Στις 12 Φεβρουαρίου 1938, ο Αυστριακός Καγκελάριος Kurtvon Schuschnigg συναντήθηκε με τον Hitlerστο Berchtesgaden των βαυαρικών Άλπεων, για να θέσουν τις σχέσεις μεταξύ των δύο χωρών σε μια πιο σταθερή βάση.Ο von
Schuschnigg ικανοποίησε μια σειρά αιτημάτων του Hitler, μεταξύ των οποίων και το διορισμό ενός φιλοναζιστή, του ArthurSeyss– Inquart, ως υπουργού των Εσωτερικών. Συγχρόνως, όμως, αποφάσισε να διοργανώσει ένα δημοψήφισμα στις 13 Μαρτίου, για να ζητήσει την υποστήριξη των συμπολιτών του για μια «ελεύθερη και ενωμένη Αυστρία». Ο Hitler απαίτησε την ακύρωσή του, και, ενώ ο γερμανικός στρατός άρχισε να κινητοποιείται, ο Αυστριακός Καγκελάριος, χωρίς την υποστήριξη της Γαλλίας και της Βρετανίας, αναγκάστηκε να παραιτηθεί.

Τα γερμανικά στρατεύματα εισήλθαν στη Βιέννη στις 12 Μαρτίου του 1938, και την επόμενη μέρα ανακηρύχθηκε η ένωση των δύο κρατών. Ο Hitler επισκέφθηκε τη πόλη που τον συνέδεε με τα παιδικά του χρόνια, το Linz, όπου έγινε δεκτός με ενθουσιασμό, όπως και τα γερμανικά στρατεύματα σε άλλες πόλεις της Αυστρίας. Επρόκειτο για μια ενέργεια, που παραβίαζε το άρθρο 80 της Συνθήκης των Βερσαλλιών, το οποίο όριζε ότι «ηΓερμανίαναγνωρίζεικαιθασεβαστείαυστηράτηνανεξαρτησίατης Αυστρίας», κι ότι η οποιαδήποτε μεταβολή θα

πραγματοποιούνταν «με τη συμφωνία του Συμβουλίου της Κοινωνίας των Εθνών». Ωστόσο, αυτή, στο συγκεκριμένο γεγονός, υπήρξε κυριολεκτικά απούσα.

Δύο μεγάλες χώρες – μέλη της, και νικήτριες Δυνάμεις του πολέμου, η Γαλλία και η Βρετανία, αντιμετώπιζαν εσωτερική πολιτική κρίση, και αδυνατούσαν να αναλάβουν σοβαρές πολιτικές πρωτοβουλίες για το ζήτημα της Αυστρίας. Περιορίστηκαν να εκφράσουν τυπικά την ανησυχία τους στο Βερολίνο, και σε τετριμμένες διπλωματικές διαμαρτυρίες, οι οποίες άφησαν αδιάφορη τη ναζιστική Γερμανία.

Ο ενθουσιασμός που επικράτησε στην Αυστρία μεταδόθηκε γρήγορα και εξήψε τα φιλογερμανικά αισθήματα της γερμανικής μειονότητας των Σουδητών, που διαβιούσε στη γειτονική Τσεχοσλοβακία. Οι Σουδήτες διεκδικούσαν την ενσωμάτωσή τους στη Γερμανία ή την παραχώρηση πλήρους αυτονομίας μέσα στο τσεχικό κράτος. Ο Hitler απειλούσε ότι θα παρενέβαινε στρατιωτικά για να ικανοποιήσει τα δίκαια, όπως ισχυριζόταν, αιτήματα των Σουδητών, αλλά οι Τσέχοι ήταν αποφασισμένοι να αντιδράσουν δυναμικά. Οι πρώτες συμβιβαστικές προσπάθειες των Βρετανών το καλοκαίρι του 1938 υπό τον Λόρδο Runciman απέτ υχαν. Σε αυτό το κρίσιμο σημείο, διαδραμάτισε πρωταγωνιστικό ρόλο ο Βρετανός Πρωθυπουργός Neville Chamberlain.

Ο Hitler επιθεωρεί γερμανικά στρατεύματα στην Πράγα Το Σεπτέμβριο του ίδιου χρόνου, οι Chamberlain και Hitler είχαν μια σειρά συναντήσεων, όπου ο τελευταίος γινόταν όλο και πιο διεκδικητικός. Στις 23 Σεπτεμβρίου, ο Γερμανός δικτάτορας με υπόμνημά του πρόβαλε νέες σοβαρές αξιώσεις: απαιτούσε την πλήρη αποχώρηση του τσεχικού στρατού από τα διεκδικούμενα εδάφη και την παραχώρησή τους στη Γερμανία μέχρι τις 28 του μηνός. Ο Chamberlain επιφυλάχθηκε να ενημερώσει τους Τσέχους και το υπουργικό συμβούλιο στην πατρίδα του για τους νέους γερμανικούς όρους. Βρετανοί και Γάλλοι αποφάσισαν να ακολουθήσουν μια πιο σκληρή στάση, αλλά ο Hitler δεν ήταν διατεθειμένος να υποχωρήσει.

Στις 29 Σεπτεμβρίου του 1938, ο Πρωθυπουργός της Βρετανίας NevilleChamberlain και ο Γάλλος ομόλογός του Eduard Daladier, οι δικτάτορες Benito Mussolini και Adolf Hitler συναντήθηκαν στο Μόναχο. Τις πρώτες πρωινές ώρες της 30ης Σεπτεμβρίου, οι τέσσερις άντρες υπέγραψαν την περιώνυμη Συμφωνία του Μονάχου, με την οποία η Σουδητία παραχωρήθηκε στη Γερμανία.Ο Chamberlain επέστρεψε στην πατρίδα του θριαμβευτικά, φέρνοντας «έντιμη ειρήνη για την εποχή μας», όπως δήλωσε χαρακτηριστικά. Ωστόσο, ο Γερμανός δικτάτορας δεν άργησε να διαψεύσει τις ρομαντικές ελπίδες των οπαδών του κατευνασμού: το Μάρτιο του 1939 κατέλαβε την Τσεχ οσλοβακία. Το τσεχικό τμήμα έγινε γερμανικό προτεκτοράτο (Προτεκτοράτο Βοημίας και Μοραβίας) και το σλοβακικό ένα κατ' επίφαση ανεξάρτητο κράτος, στην πραγματικότητα κράτος – δορυφόρος. Η κατάληψη της Τσεχοσλοβακίας αποτέλεσε κυνική παραβίαση του άρθρου 81 της Συνθήκης των Βερσαλιών, με το οποίο η Γερμανία αναγνώριζε την «πλήρη ανεξαρτησία του Τσεχο-Σλοβακικού Κράτους».

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

Η ενεργητική ανάμειξη της Κοινωνίας των Εθνών στις πολιτικο-στρατιωτικές κρίσεις της Αυστρίας και της Τσεχοσλοβακίας προβλεπόταν από το ίδιο το Σύμφωνό της. Αλλά, τα μέλη της Κοινωνίας δεν έσπευσαν «να σεβαστούν και να προστατεύσουν την εδαφική ακεραιότητα και την πολιτική ανεξαρτησία» αυτών των δύο μελών, τα οποία υπέστησαν τη χιτλερική επίθεση, όπως προέβλεπε το άρθρο Χ. Ούτε το Συμβούλιό της συγκλήθηκε για να αναλάβει δράση εναντίον μιας πολεμικής ενέργειας, της γερμανικής εισβολής, εφόσον, σύμφωνα με το άρθρο XI «Κάθε πόλεμος ή απειλή πολέμου, είτε επηρεάζει άμεσα ένα μέλος της Κοινωνίας είτε όχι, θεωρείται θέμα που αφορά την Κοινωνία στο σύνολό της, και θα λάβει όλα τα μέτρα που είναι ενδεδειγμένα και αποτελεσματικά για τη διασφάλιση την ειρήνης των εθνών». Επίσης, η Κοινωνία των Εθνών δεν αποτόλμησε να καλέσει το «κράτος μη μέλος», δηλαδή τη Γερμανία, για τη διευθέτηση της διαφοράς που είχε με τα δύο αυτά μέλη της, όπως όριζε το άρθρο XVII.

Αποδείχθηκε ένας παραλυτικός θεσμός, ανίκανος να αναλάβει οποιαδήποτε δυναμική πρωτοβουλία. Ο παροπλισμός αυτών των άρθρων καταμαρτυρεί τη χαρακτηριστική αδράνεια και τον πολιτικό λήθαργο στον οποίο είχε βυθιστεί.

Στη συνέχεια αυτού του άρθρου θα καταδείξουμε τη σύνδεση των ιστορικών γεγονότων που περιγράψαμε με το φιλοσοφικό στοχασμό.

Α.

Στην αρχαία ελληνική γραμματεία γίνεται κατ' αρχάς λόγος για το «Δίκαιο του Ισχυροτέρου», με ποιητική μορφή, από τον Ησίοδο:

Μα τώρα μύθο εγώ θα πω στους βασιλείς σοφοί και αν είναι οι ίδιοι· έτσι μίλησε το γεράκι στο αηδόνι με τον πλουμιστό λαιμό σαν το' χε αρπάξει με τα νύχια του και 'το φερε πολύ ψηλά στα νέφη· έκλαιγε εκείνο θλιβερά απ' τα γαμψά τα νύχια τρυπημένο, και το γεράκι υπεροπτικά του είπε: «κακόμοιρο τι φωνάζεις; Κάποιος πολύ ανώτερός σου σε κρατά. Πας όπου τυχόν εγώ σε πάω, και ας είσαι και τραγουδιστής. Αν θέλω δείπνο μου σε κάνω ή σ' αφήνω. Δίχως μυαλό εκείνος που ίσως θέλει με δυνατότερούς του ν' αναμετρηθεί· χάνει τη νίκη και πλάι στη ντροπή και λύπες υποφέρει».

Έτσι είπε το γοργόδρομο γεράκι, το μακροφτέρουγο πουλί. Ωστόσο, σε ένα άλλο σημείο του ίδιου έργου ο Ησίοδος καταδικάζει τη βία και τονίζει την αξία του δικαίου, υποστηρίζοντας ότι η αλληλοεξόντωση είναι ίδιο των ζώων και όχι των ανθρώπων:(απευθύνεται στον αδελφό του Πέρση)

Πέρση, εσύ στο νου σου βάλ' τα αυτά, δώσε στο δίκαιο προσοχή και ξέχνα ολότελα τη βία. Αφού ο γιος του Κρόνουτούτο το νόμο στους ανθρώπους όρισε: από τη μια τα ψάρια και τ' αγρίμια και τα πετούμενα πουλιά να τρων το ένα τ' άλλο, μια και δικαιοσύνη ανάμεσά τους δεν υπάρχει· μα στους ανθρώπους έδωσε το δίκαιο, που είναι άριστο πολύ· αν κανείς ξέρει το δίκαιο και θέλει να το πει, σε τούτον ο Δίας που μακριά ηχεί του δίνει ευδαιμονία.

Σε π ολιτικό επίπεδο, το ιδεολογικό - φιλοσοφικό υπόστρωμα της εννοίας του «Δικαίου του Ισχυροτέρου» εντοπίζεται στο διάλογο Αθηναίων και Μηλίων, που παραθέτει στο έργο του ο Θουκυδίδης. Συγκεκριμένα, κατά τη διάρκεια του Πελοποννησιακού Πολέμου (431 - 404 π.Χ.), οι Αθηναίοι εκστράτευσαν εναντίον της Μήλου (416 π.Χ.), για να την υποτάξουν και να ισχυροποιήσουν έτσι το γόητρό τους στο Αιγαίο. Η Μήλος ήταν δωρική αποικία,

διατηρούσε ολιγαρχική κυβέρνηση και ήταν αυτόνομη. Προτού αρχίσουν τις εχθροπραξίες, οι Αθηναίοι απέστειλαν στις αρχές της Μήλου πρέσβεις, για να τους ανακοινώσουν ότι δεν αναγνωρίζουν την ουδετερότητά της και ζήτησαν να ενταχθεί στην Αθηναϊκή Συμμαχία. Οι Αθηναίοι διατύπωσαν κυνικά τις αξιώσεις τους με το επιχείρημα ότι:*Όλοι μας γνωρίζουμε ότι στις ανθρώπινες υποθέσεις το δίκαιο έχει αξία όταν εκείνοι που το επικαλούνται έχουν ίση δύναμη για την επιβολή του, και πως όταν αυτό δε συμβαίνει, οι δυνατοί επιβάλλουν όσα τους επιτρέπει η δύναμή τους ενώ οι αδύναμοι αποδέχονται όσα είναι υποχρεωμένοι να αποδεχθούν*.

Οι Αθηναίοι συμπληρώνουν την επιχειρηματολογία τους με ένα ακόμη επιχείρημα: *Πιστεύομε για τους θεούς και γνωρίζουμε για τους ανθρώπους ότι κάποιος φυσικός νόμος τους ωθεί να επιβάλλουν την εξουσία τους, σε κάθε περίσταση που είναι πιο δυνατοί· το νόμο αυτό ούτε εμείς τον καθιερώσαμε ούτε θεσπισμένο εμείς πρώτοι τον εφαρμόσαμε, αλλά τον βρήκαμε να ισχύει και θα τον αφήσουμε να υπάρχει πάντοτε, γνωρίζοντας ότι και εσείς και άλλοι, αν αποκτούσατε την ίδια δύναμη με εμάς, θα κάνατε το ίδιο*.

Οι Αθηναίοι εφάρμοσαν στην πράξη αυτές τις άγραφες επιταγές του «Δικαίου του Ισχυροτέρου» στην περίπτωση της Μήλου:μετά την αποτυχία των διαπραγματεύσεων, έκτισαν τείχος γύρω από την πόλη και εγκατέστησαν φρουρά από δικούς τους στρατιώτες και συμμάχους, για να την αποκλείσουν από την ξηρά και τη θάλασσα. Το μεγαλύτερο μέρος του στρατού τους αποχώρησε. Η φρουρά που παρέμεινε άρχισε την πολιορκία της πόλης. Οι πολιορκημένοι Μήλιοι αντιστάθηκαν για ένα χρόνο, μάλιστα οι Αθηναίοι υποχρεώθηκαν να αποστείλουν πρόσθετες δυνάμεις. Τότε, η πολιορκία έγινε πιο ασφυκτική. Τελικά, αναγκάστηκαν, μετά από προδοσία, να συνθηκολογήσουν με μοναδικό όρο να αποφασίσουν οι ίδιοι οι Αθηναίοι για την τύχη τους. Αυτοί σκότωσαν όσους νέους Μήλιους συνέλαβαν και πούλησαν δούλους τα γυναικόπαιδα (χειμώνας του 415 π. Χ.).

Σε φιλοσοφικό επίπεδο, στο Δίκαιο του Ισχυροτέρου αναφέρεται ο σοφιστής Θρασύμαχος: *Πιστεύω, λοιπόν, ότι το δίκαιο δεν είναι τίποτε άλλο παρά το συμφέρον του ισχυροτέρου*.Λίγο πιο κάτω, διευκρινίζει ποιον εννοεί ως ισχυρότερο: αναφέρεται συγκεκριμένα στην κατεστημένη εξουσία, δηλαδή σ' αυτούς που κυβερνούν. Κατά τον Θρασύμαχο, σε κάθε πόλη η κυρίαρχη εξουσία θεσπίζει νόμους ανάλογα με το πολίτευμα με το οποίο κυβερνά την πόλη· έτσι, η δημοκρατική εξουσία συντάσσει δημοκρατικούς νόμους, η τυραννίδα τυραννικούς. Αυτοί οι νόμοι που η εκάστοτε εξουσία θεσπίζει διαμορφώνουν δίκαιο, το οποίο πρέπει να είναι αδιαμφισβήτητο και οφείλουν να το τηρούν οι αρχόμενοι, διαφορετικά τιμωρούνται.Για το «Δίκαιο του Ισχυροτέρου» γίνεται λόγος και σ' ένα άλλο πλατωνικό έργο, στους Νόμους. Αντικείμενο προβληματισμού σ' αυτό είναι τα πολιτεύματα και οι νόμοι που πρέπει να εφαρμόζονται στις πόλεις. Ο βασικότερος ομιλητής, ο Αθηναίος, ένα πρόσωπο που επινόησε ο Πλάτωνας για να παρουσιάσει τις δικές του απόψεις, αναφέρει ότι τις σχέσεις αρχόντων και υπηκόων πρέπει να τις διέπει μια σειρά από αξιώματα. Ένα απ' αυτά είναι να εξουσιάζει ο ισχυρός και να υπακούει ο αδύναμος. Στην ένσταση που προβάλει ένα άλλο πρόσωπο που συμμετέχει στο διάλογο, ο Κρητικός Κλεινίας, ότι δηλαδή αυτή η αρχή είναι πολύ τυραννική, ο Αθηναίος απαντά ότι παρόλα αυτά είναι πολύ γνωστή στο ζωικό βασίλειο και σύμφωνη με τη φύση.Αυτήν την ταύτιση του «Δικαίου του Ισχυρότερου» με τη φύση μάς παρουσιάζει πιο εύγλωττα ο Πλάτωνας στο έργο του Γοργίας μέσα από το λόγο του σοφιστή Καλλικλή: ...Αντίθετα πιστεύω ότι αυτοί πουθεσπίζουν τους νόμους είναι οι αδύναμοι άνθρωποι και το πλήθος. Σύμφωνα με τις αντιλήψεις τους και το συμφέρον τους θεσπίζουν τους νόμους, απονέμουν επαίνους και διατυπώνουν κατηγορίες· φοβίζοντας, λοιπόν, τους δυνατότερους από τους ανθρώπους και αυτούς που είναι ικανοί να έχουν περισσότερα, για να μην πλεονεκτούν σε σχέση μ' αυτούς,λένε ότι είναι αισχρό και άδικο να υπερτερεί κάποιος, και αυτό είναι η αδικία, να επιδιώκει δηλαδή να έχει περισσότερα απ' τους άλλους· ...νομίζω όμως ότι η ίδια η φύση αποδεικνύει αυτό, ότι δηλαδή είναι δίκαιο ο καλύτερος να έχει περισσότερα από τον χειρότ ερο και ο ισχυρότερος από τον ασθενέστερο. Φαίνεται ότι έτσι έχουν τα πράγματα σε πολλές περιπτώσεις, και στ' άλλα ζώα και σ' όλες τις πόλεις και στα γένη των ανθρώπων, ότι δηλαδή έτσι κρίνεται το δίκαιο, ο ανώτερος να εξουσιάζει τον κατώτερο και να έχει περισσότερα. Άλλωστε τίνος δικαίου κάνοντας χρήση ο Ξέρξης εκστράτευσε εναντίον της Ελλάδας ή ο πατέρας του κατά των Σκυθών; ή άλλα τόσα θα μπορούσε να αναφέρει κάποιος. Πιστεύω λοιπόν ότι αυτοί ενέργησαν σύμφωνα με το δίκαιο της φύσης και, μα το Δία, σύμφωνα με το νόμο της φύσης, όχι όμως σύμφωνα μ' αυτόν που θεσπίσαμε εμείς· (γιατί εμείς) πλάθοντας τους καλύτερους και ισχυρότερους απ' εμάς τους ίδιους, από τη νεαρή ηλικία, όπως κάνουν οι άνθρωποι στα λιοντάρια, τους υποτάσσουμε με μυστικά άσματα και γητέματα λέγοντας πως πρέπει να έχουν ίσα με τους άλλους και ότι αυτό είναι το καλό και το δίκαιο. Αν όμως εμφανιστεί ένας άντρας με ικανή φύση, αφού τα αποτινάξει όλα αυτά, τα συντρίψει και ξεφύγει, καταπατώντας τα δικά μας θεσπίσματα και τις μαγγανείες και τα ξόρκια και όλους τους νόμους που είναι αντίθετοι με τη φύση, θα ξεπεταχθεί και θα γίνει ο δούλος αφέντης μας, τότε θα λάμψει το δίκαιο της φύσης.

Τα ιστορικά γεγονότα που περιγράψαμε επιβεβαιώνονται φιλοσοφικά στο σκεπτικό του Καλλικλή. Συγκεκριμένα, «οι αδύναμοι άνθρωποι που θεσπίζουν τους νόμους» δεν είναι άλλοι από τους νικητές του Πρώτου Παγκοσμίου Πολέμου,κυρίως οι Βρετανοί και οι Γάλλοι, οι οποίοι «σύμφωνα με τις αντιλήψεις και το συμφέρον τους θέσπισαν νόμους», δηλαδή τη Συνθήκη των Βερσαλιών, που προκάλεσε σφοδρές αντιδράσεις στη Γερμανία (άρθρο 231 ή περί ενοχής). Δεν κατόρθωσαν όμως να ομονοήσουν στο ζήτημα της διευθέτησης της μεταπολεμικής τάξης πραγμάτων: η αμοιβαία καχυποψία, τα εθνικά συμφέροντα, η αδράνεια και η ολιγωρία που διέκρινε τις κινήσεις τους συμπυκνώνονται στην πολιτική του κατευνασμού που ακολούθησαν έναντι στη ναζιστική και ιταλική επιθετικότητα, την οποία δεν κατόρθωσαν να αναχαιτίσουν. Έτσι, στην ουσία, οι νικητές του Πρώτο υ Παγκοσμίου Πολέμου αποδείχθηκαν «αδύναμοι».

Τα «μαγικά άσματα» και τα «γητέματα» για τα οποία κάνει λόγο ο Καλλικλής αντιστοιχούν στις διακηρύξεις του Αμερικανού Προέδρου WoodrowWilson, ο οποίος οραματίστηκε έναν ουτοπικό κόσμο «αδελφοσύνης και φιλίας» και ευαγγελίστηκε τις αρχές του δικαίου και της ισότητας στα πλαίσια της Κοινωνίας των Εθνών. Ωστόσο, ο ίδιος και οι Η.Π.Α. δεν έσπευσαν να υποστηρίξουν με σθένος και να επιβάλουν αυτές τις αξίες που διακήρυξαν. «Ο άντρας με ικανή φύση», σύμφωνα με το πλατωνικό κείμενο, δεν είναι άλλος από τον Αδόλφο Χίτλερ, οι οποίος αντιλήφθηκε τη δύναμή του, «αποτίναξε», «συνέτριψε» και

«καταπάτησε» τα «θεσπίσματα», τις «μαγγανείες» και τα «ξόρκια», δηλαδή τις συνθήκες του Πρώτου Παγκοσμίου Πολέμου και τις σαγηνευτικές υποσχέσεις της Κοινωνίας των ΕΘνών. Έτσι, οι «δούλοι», δηλαδή οι ηττημένοι του πολέμου, έγιναν «αφέντες», αφού όπως είδαμε, ο δικτάτορας Αδόλφος Χίτλερ παραβίασε τους κανόνες του Διεθνούς Δικαίου της εποχής. Το αποκορύφωμα της χιτλερικής επιθετικότητας ήταν η έκρηξη του Δευτέρου Παγκοσμίου Πολέμου, ο οποίος σήμανε «τη λάμψη του δικαίου της φύσης», δηλαδή του Δικαίου του Ισχυροτέρου, όπως το αντιλαμβάνεται ο Καλλικλής, αφού η ναζιστική Γερμανία κυριάρχησε στην Ευρώπη κατά το μεγαλύτερο χρονικό διάστημα της περιόδου 1939 -1945.

Σε αυτό το σημείο έχει πολύ ενδιαφέρον να επισημάνουμε ότι οι αντιλήψεις του Καλλικλή για το δίκαιο της φύσης, το οποίο ταυτίζει με το Δίκαιο του Ισχυροτέρου, επηρέασαν τη σκέψη και τη δράση του Αδόλφου Χίτλερ. Ο Γερμανός δικτάτορας, παρατηρώντας τη φύση, διαπιστώνει ότι κάθε διασταύρωση δύο ειδών διαφορετικής ποιότητας παράγει έναν απόγονο που βρίσκεται σε ένα ποιοτικό επίπεδο μεταξύ των δύο γονέων. Κατά συνέπεια, αυτός ο απόγονος θα βρίσκεται σε υψηλότερο επίπεδο από αυτό του φυλετικά κατώτερου γονιού, αλλά δε θα καταφέρει ποτέ να
βρεθεί στο επίπεδο του φυλετικά ανώτερου. Επομένως, στο μέλλον αναγκαστικά θα υποκύψει στη μάχη εναντίον ενός ανώτερου είδους. Τέτοιου είδους ζευγάρωμα αντιβαίνει στην επιθυμία της Φύσης για ένα ανώτερο είδος ζωής. Αυτό δεν προκύπτει από τη σύνδεση του ανώτερου με τον κατώτερο αλλά από την πλήρη επικράτηση του πρώτου. Το δυνατότερο είδος πρέπει να κυριαρχεί και όχι να αναμειγνύεται με το αδύναμο, θυσιάζοντας έτσι την ανωτερότητά του.

Μόνο τα εκ φύσεως αδύναμα πλάσματα το θεωρούν αυτό σκληρό, αλλά έτσι και αλλιώς, κατά το Χίτλερ, δεν είναι τίποτε περισσότερο από ασθενή όντα περιορισμένων δυνατοτήτων· αν αυτός ο νόμος δεν επικρατήσει, ο Γερμανός δικτάτορας εκτιμά ότι οποιαδήποτε ανώτερη εξέλιξη κάθε οργανικού εμβίου όντος θα ήταν αδύνατη. Ο Χίτλερ διαπιστώνει ότι στον καθημερινό αγώνα για επιβίωση όλοι όσοι είναι αδύναμοι και καχεκτικοί ή λιγότερο αποφασιστικοί υποκύπτουν, ενώ στη μάχη των αρσενικών για τα θηλυκά το δικαίωμα ή την ευκαιρία για αναπαραγωγή το έχουν μόνο τα υγιέστερα πλάσματα. Σύμφωνα με το Hitler, δεν υφίσταται ισότητα μεταξύ των ανθρώπινων φυλών. Πέρα από τις μεταξύ τους διαφορές, αναγνωρίζει την ανώτερη ή κατώτερη αξία τους και αναλαμβάνει την υποχρέωση να στηρίξει την επικράτηση του καλύτερου και του δυνατότερου. Απ' την άλλη πλευρά, συγχρόνως, υποστηρίζει την υποταγή του κατώτερου και ασθενέστερου σύμφω να με την αιώνια βούληση που κυβερνά αυτόν τον κόσμο. Έτσι, υπηρετεί τη βασική, αριστοκρατική αρχή της Φύσης και αποδέχεται ότι αυτή ισχύει μέχρι και για το τελευταίο άτομο.

Οι αντιλήψεις του Καλλικλή για το δίκαιο της φύσης εντάσσονται στο ιδεολογικό σχήμα (νόμω – φύσει), με το οποίο οι Σοφιστές εκφράζουν αντίθετες θέσεις και ερμηνείες κοινωνικών φαινομένων και θεσμών. Ο όρος φύσει είναι δυνατό να σημαίνει τον τρόπο με τον οποίο είναι φτιαγμένα τα πράγματα ή την ανάπτυξή τους μέσω μιας φυσικής διαδικασίας.

Η φύσις δείχνει πώς είναι τα πράγματα, χωρίς τη μεσολάβηση των ανθρώπων για να αλλάξουν την πορεία τους και πέρα από τις επιθυμίες και τις αντιλήψεις τους γι' αυτά.Απ' την άλλη πλευρά, η έννοια νόμος μπορεί να γίνει κατανοητή ως εξής. Πρώτον, ως έθιμο το οποίο προέρχεται από παραδοσιακές ή συμβατικές πεποιθήσεις σε σχέση με το τι είναι δίκαιο ή άδικο. Δεύτερον, ως νόμος που θεσπίστηκε και εγκρίθηκε επίσημα, αποτελεί δε υποχρεωτικό κανόνα που επιβάλλεται από τις αρχές της πολιτείας. Αρχικά ο νόμος δήλωνε αυτό που διανέμεται, απονέμεται και χορηγείται. Για τους ανθρώπους της κλασικής εποχής, ο νόμος εκφράζει αυτό που πιστεύουν οι άνθρωποι ότι είναι σωστό και δίκαιο, όπως αποδεικνύεται στην πράξη. Ο νόμος συνιστά καθιερωμένο κανόνα, που επηρεάζει τη συμπεριφορά και τις δραστηριότητες των ανθρώπων, ορίζει τι πρέπει και τι δεν πρέπει να γίνει. Είναι ανθρώπινος θεσμός που μεταβάλλει τη φύση. Απεικονίζει τις ανθρώπινες πεποιθήσεις, χωρίς να υπολογίζει τη φύση, δηλαδή τον οποίο με τον οποίο πραγματικά υπάρχουν τα πράγματα. Όσον αφορά στο θέμα της προέλευσης του Δικαίου σε σχέση με το δίπολο νόμω – φύσει, σύμφωνα με τον Καλλικλή το Δίκαιο πηγάζει από τη φύση, η οποία υπαγορεύει ο καλύτερος να
πλεονεκτεί του χειρότερου και ο δυνατότερος του πιο αδύναμου, ο ανώτερος να εξουσιάζει τον κατώτερο και να πλεονεκτεί σε σχέση μ' αυτόν. Ο Καλλικλής διευκρινίζει ότι οι καλύτεροι και οι ανώτεροι είναι οι συνετοί ως προς τη διαχείριση των δημόσιων υποθέσεων και οι αντρείοι.Απορρίπτει το συμβατικό Δίκαιο (νόμω) καιυποστηρίζει το φυσικό δίκαιο (φύσει), θεωρώντάς το υψηλότερο, καλύτερο και ηθικά ανώτερο. Παρομοίως κι ο ανώτερος άνθρωπος είναι σοφότερος και γενναιότερος, συνεπώς είναι το πιο κατάλληλο άτομο για να κυβερνά.Αντίστοιχες αντιλήψεις εξέφρασε και ο σοφιστής Γοργίας , για τον οποίο γίνεται λόγος στη συνέχεια.

Συγκεκριμένα, ο Γοργίας υποστήριζε ότι η φύση όρισε το ανώτερο να μην εμποδίζεται από το κατώτερο. Απεναντίας, είναι προορισμένο να καθοδηγεί και να κυβερνά το κατώτερο, το οποίο ακολουθεί. Σχετικά με το Θρασύμαχο επισημαίνουμε ότι δεν επιδοκιμάζει τις αντιλήψεις για το Δίκαιο του Ισχυροτέρου, απλά περιγράφει την αναπότρεπτη και θλιβερή κατάσταση που επικρατεί στο γνωστό του κόσμο («σ' όλες τις πόλεις»). Εκφράζει μια πικρή διαπίστωση· ότι η δικαιοσύνη ως ιδανικό και αξία υπάρχει αλλά δεν εφαρμόζεται. Ο Θρασύμαχος επιδιώκει να αποκαλύψει την υποκρισία των ανθρώπων και να καταδείξει τη διαστρέβλωση της έννοιας της δικαιοσύνης. Οι άνθρωποι δρουν σαν να είναι δίκαιο οι αδύναμοι να καταπιέζονται και οι ισχυροί να πετυχαίνουν αυτά που θέλουν με το δικαίωμα και το δίκαιο που τους δίνει η δύναμή τους. Συγχρόνως, όμως, αρνούνται ότι αυτό ισχύει στην πραγματικότητα και κατηγορούν τους αντιπάλους τους ότι ενεργούν σαν να συμβαίνει έτσι. Ο ίδιος στη συνέχεια αναφέρει ότι αυτοί που υπακούνε σε εντολές και υποτάσσονται υφίστανται ζημία. Ο ισχυρός εξουσιάζει τους αγαθούς και τους δίκαιους και αυτοί, υπηρετώντάς τον, τον κάνουν ευτυχισμένο, αλλά καθόλου τους εαυτούς τους.

Η παράθεση των απόψεων των σοφιστών Θρασύμαχου και Καλλικλή για το Δίκαιο του Ισχυροτέρου μάς δίνει την ευκαιρία να αναφερθούμε στο Σοφιστικό κίνημα, για να διαμορφώσει ο αναγνώστης μια ικανοποιητική εικόνα των συνθηκών μέσα στις οποίες αυτό δημιουργήθηκε. Μετά το τέλος των Μηδικών Πολέμων, οι ελληνικές πόλεις, και κυρίως η Αθήνα, γνώρισαν μια πολύμορφη ανάπτυξη οικονομικού, πολιτικού και πολιτιστικού περιεχομένου.

Ο Έλληνας πολίτης έχει επίγνωση της συμβολής

του στη νικηφόρα έκβαση αυτών των πολέμων και επιζητά να διαδραματίσει ενεργητικό ρόλο στο δημόσιο βίο της πόλης. Συγκεκριμένα, συμμετέχει προσωπικά στα κοινά μέσα σε μια ελεύθερη και δημοκρατική κοινωνία. Για να ανταπεξέλθει σε αυτές τις νέες προκλήσεις, συνειδητοποιεί ότι η παραδοσιακή παιδεία δεν αποτελεί πλέον επαρκή πνευματικό εξοπλισμό. Η γνώση της γυμναστικής, της μουσικής, της ανάγνωσης και της γραφής είναι πλέον παρωχημένη και δεν προσφέρει ουσιαστικά εφόδια στον πολίτη που καλείται να διαχειριστεί τα ζητήματα του πολιτικού βίου της πόλης.Ειδικότερα στην Αθήνα, κάθε άρρην πολίτης είχε το
δικαίωμα να παρακολουθεί τις συνεδριάσεις της Εκκλησίας του Δήμου και να λαμβάνει μέρος στη διαδικασία λήψης των αποφάσεων, επιδοκιμάζοντας ή αποδοκιμάζοντας δια βοής τις απόψεις που διατύπωναν οι αγορητές. Μάλιστα, οι ομιλητές συζητούσαν με διάλογο και αντιπαραθέσεις τις προτάσεις που πρότειναν. Έτσι, η ρητορική στην Αθήνα του πέμπτου και τέταρτου αιώνα προ Χριστού γίνεται ένα ουσιαστικό πολιτικό «εργαλείο».Αυτό είναι το αντικείμενο του πλατωνικού διαλόγου Γοργίας , ο οποίος φέρει το όνομα του ομώνυμου σοφιστή. Ο Γοργίας καταγόταν από την
πόλη των Λεοντίνων της Σικελίας. Ήρθε στην Αθήνα το 429 π. Χ. ως πρεσβευτής της πόλης και εντυπωσίασε τους Αθηναίους με τη ρητορική του δεινότητα. Αποστολή του ήταν να πείσει τους Αθηναίους να συμμαχήσουν με τους Λεοντίνους εναντίον των Συρακουσίων. Όπως ο ίδιος ο Γοργίας υποστηρίζει, η ρητορική δίνει στον άνθρωπο τη δυνατότητα «να πείθει με τα λόγια του στο δικαστήριο τους δικαστές, τους βουλευτές στο βουλευτήριο και τους εκκλησιαστές στην εκκλησία και σε οποιαδήποτε άλλη συγκέντρωσημε πολιτικό χαρακτήρα». Ανάλογα κι ένας άλλος μεγάλος σοφιστής, ο Πρωταγόρας, απάντησε σε σχετική ερώτηση του Σωκράτη ότι όποιος τον συναναστρέφεται θα μάθει να διαχειρίζεται με σύνεση τα του οίκου του και θα γίνει ικανότατος στο να μιλά και να ενεργεί για τα ζητήματα της πόλης. Στη δημοκρατική Αθήνα, λοιπόν, του πέμπτου αιώνα π. Χ. οι συνθήκες ενθαρρύνουν την άνοδο μιας τάξης επαγγελματιών δασκάλων, που είναι γνωστοί ως Σοφιστές. Ασχολούνται με μια μεγάλη ποικιλία θεμάτων και απευθύνονται σε ένα κοινό εύπορων νέων, οι οποίοι προορίζονται να ακολουθήσουν πολιτική σταδιοδρομία.

Β.

Η θέση του γράφοντος – συμπεράσματα

. Στις διακρατικές σχέσεις το Δίκαιο του Ισχυροτέρου επιβάλλει η χώρα που διαθέτει ισχύ. Η ισχύς προέρχεται από την οικονομική ανάπτυξη,την κοινωνική συνοχή, την πολιτική σταθερότητα και, κυρίως, το στρατιωτικό δυναμισμό ενός κράτους. Αυτή η πολύμορφη πρόοδος εμφυσά στο κοινωνικό σώμα του την αίσθηση μιας αλαζονικής ανωτερότητας. Συγκεκριμένα, αυτό εμφορείται από την πεποίθηση ότι το αναπτυξιακό πρότυπο που επιτυχημένα λειτουργεί στο εσωτερικό του κράτους πρέπει να μεταφυτευτεί στα περισσότερα κράτη, αν όχι σ' όλο τον κόσμο. Πρόκειται για μια μεσσιανική αντίληψη, σύμφωνα με την οποία αυτά τα ισχυρά κράτη πιστεύουν ότι καλούνται
από την ιστορική μοίρα ή τη Θεία Πρόνοια να διαδραματίσουν έναν πρωταγωνιστικό ρόλο στην ιστορία. Ειδικότερα, θεωρούν ότι έχουν χρέος και καθήκον να διαμορφώσουν τον κόσμο σύμφωνα με τα δικά τους πρότυπα, αξίες και θεσμούς. Έτσι, αυτομάτως, η ισχύς τους μετατρέπεται σε καθαγιασμένο δίκαιο. Ωστόσο, συμβαίνει αυτή η πεποίθηση να εκφυλίζεται στο πεδίο της πολιτικής ή να αποτελεί πρόσχημα. Σε αυτές τις περιπτώσεις οι ισχυρές χώρες ακολουθούν επεκτατική πολιτική. Επιβάλλουν κυνικά τη βούλησή τους σε βάρος των υποδεέστερων,με απώτερο σκοπό την ικανοποίηση των συμφερόντων τους. Πολύ εύστοχα ο Θουκυδίδης έγραψε ότι είναι αδύνατο ο άνθρωπος που ορμάται από το πάθος να πράξει κάτι να συγκρατηθεί από το νόμο ή από κάποιον άλλο φόβο. Ο Πλάτων αναφέρει την άποψη ότι όσοι είναι δίκαιοι ενεργούν έτσι επειδή αδυνατούν να πράξουν το άδικο. Αν είχαν τη δυνατότητα να δράσουν ελεύθερα, θα έκαναν ότι κάνουν οι άδικοι, γιατί κι οι δίκαιοι ορμώνται από τη φυσική τάση να έχουν περισσότερα, αλλά δεν τολμούν και υπακούνε στο νόμο. Αναφέρει ένα μύθο γι' αυτό το θέμα. Πρωταγωνιστής είναι ένας βοσκός που δούλευε στην υπηρεσία του άρχοντα της Λυδίας (περιοχή της Μικράς Ασίας). Μετά από ένα σεισμό, βρήκε σ' ένα βαθύ ρήγμα του εδάφους ένα χρυσό δαχτυλίδι, με το οποίο μπορούσε να γίνει αόρατος. Έτσι ο βοσκός κατόρθωσε
να σμίξει με τη γυναίκα του βασιλιά, να εξοντώσει τον ίδιο και να καταλάβει την εξουσία. Ο Γλαύκων, ένα από τα πρόσωπα του έργου που διηγείται το μύθο, επισημαίνει ότι αν υπήρχαν δύο τέτοια δαχτυλίδια από τα οποία το ένα το φορούσε ο δίκαιος και το άλλο ο άδικος, κανένας δεν θα αποδεικνύονταν τόσο σταθερός στις αρχές του δικαίου ώστε να μην παρανομεί.Ο Άγιος Αυγουστίνος, έχοντας υπόψη τον εμφύλιο πόλεμο μεταξύ Ρώμης και Άλβας, έγραψε ότι η μανία για κυριαρχία αναστατώνει και φθείρει τους ανθρώπους κι αυτή είναι τελικά η πιο σοβαρή αιτία των πολέμων.

Ο ιστορικο - φιλοσοφικός όρος «Δίκαιο του Ισχυροτέρου» περιλαμβάνει δύο αντιφατικές και αντίμαχες μεταξύ τους έννοιες: απ' τη μια, την Ισχύ, η οποία στηρίζεται στην ωμή βία των όπλων, που ασ κούν οι ισχυρές χώρες αυθαίρετα και υπεροπτικά. Απ' την άλλη, το Δίκαιο, που μέσω του νόμου αναλαμβάνει να τιθασεύσει και να συγκρατήσει την ασύδοτη δράση των ισχυρών, θέτοντας νόμιμα και ηθικά αποδεκτά όρια συμπεριφοράς των κρατών στις διακρατικές σχέσεις. Εντυπωσιάζει το γεγονός ότι μπροστά στην επιθετική παρόρμηση των ισχυρών χωρών η διεθνής
κοινότητα παραλύει και χάνει κάθε δυνατότητα αντίδρασης. Υφίσταται έναν αναπάντεχο αιφνιδιασμό και αδρανεί. Απαιτείται η παρέλευση ενός χρονικού διαστήματος μετά το οποίο η διεθνής κοινότητα αφυπνίζεται, ενεργοποιείται και λαμβάνει μέτρα εναντίον εκείνων που διασαλεύουν την παγκόσμια τάξη και ασφάλεια. Ο βαθμός αντίδρασης της διεθνούς κοινότητας στην αυθαιρεσία των ισχυρών καταδεικνύει το βαθμό της πολιτιστικής προόδου της ανθρωπότητας.

Στη σύγκρουση Ισχύος και Δικαίου καταφαίνεται ο αγώνας του ανθρώπου να αποδεσμευτεί από την ενστικτώδη, πρωτόγονη φύση του και να εκπολιτιστεί. Το τίμημα αυτής της προσπάθειας μπορεί να είναι υψηλό, αλλά η ανθρωπότητα οφείλει να το επωμιστεί, αν θέλει να αποδείξει ότι είναι πολιτισμένη.

Η «επάνοδος» του Θουκυδίδη

Του κ. Χρήστου Ζιώγα
Δρος Διεθνών Σχέσεων, Συνεργάτου του ΕΛΙΣΜΕ

Η συνεχής άνοδος της κινεζικής ισχύος, κατά την μεταψυχροπολεμική περίοδο, επανέφερε τον «Πελοποννησιακό Πόλεμο» στο επίκεντρο του διεθνολογικού προβληματισμού, ο οποίος επιδιώκει να διαβλέψει, στο μέτρο του δυνατού, την πορεία των Σινο-αμερικανικών σχέσεων. Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελεί το βιβλίο του Graham Allison: "Destined for War: Can America and China Escape Thucydides' s Trap?". Η ενασχόληση με τον Θουκυδίδη ανέκυψε στην μεταπολεμική διεθνολογική κοινότητα, αρχής γενομένης στις Ηνωμένες Πολιτείες, όταν μετά το τέλος του Δευτέρου Παγκοσμίου Πολέμου η Αμερικανο-σοβιετική ηγεμονική αντιπαράθεση αποτέλεσε την βασικότερη συνιστώσα του διεθνούς συστήματος. Η θουκυδίδεια εξιστόρηση της σύγκρουσης Αθήνας και Σπάρτης, και των συμμάχων τους, δημιούργησε στον νεοπαγή επιστημονικό κλάδο τους εύλογους συσχετισμούς με τον τότε αναδυόμενο ανταγωνισμό μεταξύ των Ηνωμένων Πολιτειών και της Σοβιετικής Ένωσης.

Στο λυκαυγές της μεταψυχροπολεμικής εποχής ο Θουκυδίδης απώλεσε την ψυχροπολεμική επιρροή στο διεθνολογικό πεδίο. Η φιλελεύθερη προσέγγιση στις διεθνείς σχέσεις υιοθετήθηκε, με επίκεντρο τις Ηνωμένες Πολιτείες, ευμενώς όχι μόνο ως κυρίαρχο αναλυτικό εργαλείο του κλάδου αλλά και ως ειμαρμένη για το διεθνές σύστημα. Τα βασικά θουκυδίδεια ερωτήματα, όσον αφορά τους παράγοντες που οδηγούν τις πολιτικές οντότητες στον ανταγωνισμό και ενδεχομένως και στην σύγκρουση, είτε παρακάμφθηκαν ή απαντήθηκαν υπό ένα νέο πρίσμα. Διανύοντας την τρίτη μεταψυχροπολεμική δεκαετία διαπιστώνουμε ότι δεν επαληθεύτηκαν, στην απαιτούμενη ένταση και βαθμό, οι αναλύσεις για μια νέα διεθνή τάξη απαλλαγμένη από τους κύριους λόγους που διαχρονικά την θέτουν εν αμφιβόλω.

Το ερώτημα που ανακύπτει συνίσταται στο κατά πόσο η ανάλυση του Θουκυδίδη δεν ήταν επίκαιρη και κατά την πρώιμη μεταψυχροπολεμική εποχή, της αδιαμφισβήτητης αμερικανικής υπεροχής. Η συσχέτιση του κλάδου των διεθνών σχέσεων με την αμερικανική εξωτερική πολιτική είναι εύλογη, ως έναν βαθμό, διότι οι Ηνωμένες Πολιτείες υποστασιώνουν το ισχυρότερο κράτος του διεθνούς συστήματος τα τελευταία εβδομήντα χρόνια. Αναμφίβολα όμως, δεν σημαίνει πως ο αναλυτής των διεθνών σχέσεων οφείλει, μελετώντας τις τάσεις συνεργασίας και αντιπαράθεσης στο διεθνές σύστημα, να ιεραρχεί κατά αποκλειστικότητα τις ανάγκες της αμερικανικής, ή οποιοσδήποτε άλλης χώρας, εξωτερικής πολιτικής. Η παρούσα συγκυρία μας καταδεικνύει, για μια εισέτι φορά, ότι οι διακυμάνσεις των σχέσεων μεταξύ των ηγεμονικών δυνάμεων επηρεάζουν καταλυτικά την διεθνή σταθερότητα. Η «επάνοδος» του Θουκυδίδη στο επίκεντρο του θεωρητικού προβληματισμού, στη μητρόπολη των διεθνών σχέσεων, καταδεικνύει ότι ήταν, είναι και θα είναι επίκαιρος για κάθε ανάλυση του συγκεκριμένου γνωστικού πεδίου, στο βαθμό που τα βασικά χαρακτηριστικά της ανθρώπινης φύσης και του διεθνούς συστήματος παραμένουν σχετικά αμετάβλητα.

Η εξέταση του φαινομένου του ηγεμονισμού αποτελεί σημαντικό μέρος της παρακαταθήκης του Θουκυδίδη και είναι λογικό να ανασπάται ως αναλυτικό εργαλείο για να ερμηνεύσει τους εκάστοτε ηγεμονικούς ανταγωνισμούς. Η θουκυδίδεια παράδοση στις διεθνείς σχέσεις προσφέρει στον κλάδο ένα ευρύτερο ερμηνευτικό πλαίσιο από την μελέτη μόνο των κατά περίπτωση ηγεμονισμών. Η αποσπασματική ή κατά συγκυρία αναφορά στον «Πελοποννησιακό Πόλεμο» μπορεί να είναι αναμενόμενη από τους policy και decision makers στην Ουάσιγκτον και αλλού, δεν συνιστά όμως την πιο πρόσφορη επιλογή για μέλη της διεθνολογικής κοινότητας. Εν γένει, και κυρίως στις περιπτώσεις που εξετάζονται οι σχέσεις μεταξύ των μεγάλων δυνάμεων, οι διεθνολογικές αναλύσεις δύσκολα δύνανται να παρακάμψουν το γνωσιοθεωρητικό κεκτημένο του Θουκυδίδη.

Η άνοδος της κινεζικής ισχύος, και όχι μόνο, εκ των πραγμάτων επανατοποθετεί στο επίκεντρο των διεθνολογικών αναλύσεων τον Θουκυδίδη. Τρεις δεκαετίες πριν, θεωρήθηκε ότι οι τεχνολογικές, οικονομικές και πολιτικές εξελίξεις θα διαφοροποιούσαν τα βασικά χαρακτηριστικά του διεθνούς συστήματος, αλλάζοντας εν τέλει την κρατοκεντρική και άναρχη φύση του. Σήμερα διαφαίνεται περισσότερο πως η συγκεκριμένη διαδικασία πύκνωσε τις σχέσεις στο διεθνές σύστημα, ενοποιώντας το σε μεγάλο βαθμό, και επιτάχυνε τα αποτελέσματα, όσον αφορά τον καταμερισμό της ισχύος μεταξύ των κρατών. Οι ενέργειες ενός κράτους διαχέονται πλέον ταχύτερα στο διεθνές σύστημα επιφέροντας θετικά ή αρνητικά αποτελέσματα προς τους άλλους δρώντες. Τα κράτη αναμφίβολα δεν συνιστούν τους μοναδικούς διεθνείς δρώντες, όπως πριν έναν αιώνα, αλλά εξακολουθούν να είναι οι βασικότεροι. Οι κρατικοί δρώντες εναρμονιζόμενοι στις νέες εξελίξεις - εισακούοντας σε μεγάλο βαθμό και τις επιθυμίες των πολιτών τους- προσαρμόζουν και διευρύνουν, εφ' όσον κρίνεται αναγκαίο, τις πολιτικές τους,

Μετά το τέλος του ψυχρού πολέμου οι Ηνωμένες Πολιτείες επιδίωξαν να οικοδομήσουν μια νέα διεθνή τάξη επί τη βάση των δικών τους πολιτικών και οικονομικών αντιλήψεων. Η συγκεκριμένη διαδικασία έδωσε την δυνατότητα σε πολλά κράτη να αναπτυχθούν οικονομικά, ορισμένα εκ των οποίων αμφισβητούν, στις μέρες μας, την αμερικανική πρωτοκαθεδρία. Αναμφισβήτητα, στην παρούσα συγκυρία, η μεγαλύτερη πρόκληση για την αμερικανική εξωτερική πολιτική συνίσταται στην διαχείριση της ανόδου της Κίνας στον διεθνή καταμερισμό ισχύος. Η Ουάσιγκτον φαίνεται να αναζητά στον «Πελοποννησιακό Πόλεμο» τον τρόπο διατήρησης της ηγεμονίας της στο διεθνές σύστημα. Πιθανόν δύο δεκαετίες πριν, η άντληση από την σοφία του Θουκυδίδη, για τον τρόπο περαιτέρω εδραίωσης της αμερικανικής ηγεμονίας, να ήταν χρησιμότερη από την τωρινή καταφυγή. Οι πολυπληθείς υπηρεσίες του State Department φαίνεται να διαπιστώνουν, εξ ανάγκης, αυτό που προσδιόρισε ο Παναγιώτης Κονδύλης ότι: Σκέψου ιστορικά, οι απαντήσεις στα ιστορικά προβλήματα δεν βρίσκονται μέσα στην κατασκευασμένη θεωρία, αλλά αντίθετα οι απαντήσεις στα θεωρητικά προβλήματα βρίσκονται μέσα στην ιστορία.

Εξέταση απαιτήσεως συνδρομής των Ε.Δ. στην εσωτερική ασφάλεια της χώρας

- Νομική Προσέγγιση -

Περίληψη

Του Κυρίου Ζήση Κύργου*

Γενικά

Η εσωτερική ασφάλεια περιλαμβάνει τη διατήρηση της ειρήνης, της ασφάλειας, και των νόμων εντός των συνόρων της επικράτειας ενός κράτους. Οι κίνδυνοι οι οποίοι απειλούν την εσωτερική ασφάλεια στη σημερινή εποχή μπορεί να αφορούν ένοπλες εξεγέρσεις, εκτεταμένες βίαιες διαδηλώσεις, αυτονομιστικά και αποσχιστικά κινήματα, τρομοκρατία και βαριά εξοπλισμένο οργανωμένο έγκλημα.

Υπεύθυνοι για την εσωτερική ασφάλεια είναι συνήθως τα Σώματα Ασφαλείας και σε ορισμένες χώρες και κάποια τμήματα του στρατού. Συγκεκριμένα για την περίπτωση της Ελλάδος, υπεύθυνο είναι το Υπουργείο Εσωτερικών και Διοικητικής Ανασυγκρότησης μέσω των οργάνων του, των Σωμάτων Ασφαλείας (Ελληνική Αστυνομία, Λιμενικό Σώμα – Ελληνική Ακτοφυλακή, Πυροσβεστικό Σώμα) και της Εθνικής Υπηρεσίας Πληροφοριών. Οι Ένοπλες Δυνάμεις δεν έχουν σύμφωνα με το νόμο δικαιοδοσία επί θεμάτων εσωτερικής ασφαλείας, εκτός εάν κληθούν να συμβάλουν σε αυτή.

Νομοθεσία

Η νομοθεσία η οποία αφορά στην επέμβαση των Ενόπλων Δυνάμεων για την διατήρηση της εσωτερικής ασφάλειας της χώρας είναι περιορισμένη. Σε αυτή την έρευνα, αναφορά και ανάλυση γίνεται μόνο στη νομοθεσία η οποία αφορά στο εύρος της δράσης των Ενόπλων Δυνάμεων. Πέρα από τις διατάξεις οι οποίες αφορούν τη δράση των Ενόπλων Δυνάμεων, υπάρχουν και διατάξεις οι οποίες αφορούν τις ποινικές ευθύνες για τα εγκλήματα τα οποία πραγματοποιούνται κατά τη διάρκεια των καταστάσεων που περιγράφονται παρακάτω, καθώς και τον τρόπο εκδίκασής τους.

Συγκεκριμένα, στη σημερινή νομοθεσία γίνεται αναφορά μόνο σε μία περίπτωση κατά την οποία μπορούν να συνδράμουν οι Ένοπλες Δυνάμεις στην εσωτερική ασφάλεια της χώρας. Οι Ένοπλες Δυνάμεις μπορούν να επέμβουν μονάχα εάν κηρυχθεί κατάσταση πολιορκίας, για την ολότητα ή για κομμάτι της επικρατείας. Το παραπάνω προβλέπεται στον Κανονισμό Εξωτερικής Υπηρεσίας των Στρατευμάτων και στο Άρθρο 48 του Συντάγματος της Ελλάδος.

Το άρθρο 48 τίθεται σε εφαρμογή στις εξής περιπτώσεις:

- Σε περίπτωση πολέμου.
- Σε περίπτωση επιστράτευσης εξαιτίας εξωτερικών κινδύνων ή άμεσης απειλής της εθνικής ασφάλειας.
- Σε περίπτωση εκδήλωσης ένοπλου κινήματος για την ανατροπή του δημοκρατικού πολιτεύματος.

Εφόσον συντρέχει κάποιος από τους παραπάνω λόγους, η Κυβέρνηση εισηγείται στη Βουλή την επιβολή καταστάσεως πολιορκίας για το σύνολο ή μέρος της Επικρατείας. Κατόπιν η Βουλή αποφασίζει και, εφόσον η απόφαση υπερψηφιστεί με πλειοψηφία των τριών πέμπτων του συνολικού αριθμού των βουλευτών σε μία μόνο συνεδρίαση, αναστέλλεται η ισχύς του συνόλου ή μέρους των διατάξεων ορισμένων άρθρων του Συντάγματος και συστήνονται ειδικά δικαστήρια.

Τα άρθρα των οποίων μπορεί να ανασταλεί η ισχύς είναι:

Αριθμός Άρθρου	Αντικείμενο
5 παρ. 4	Ελευθερία στην κίνηση, εγκατάσταση, είσοδο και έξοδο α τη Χώρα.
6	Ατομική ασφάλεια – Προφυλάκιση.
8	Σύσταση εκτάκτων δικαστηρίων.
9	Προστασία οικογενειακού ασύλου και κατοικίας.
11	Δικαίωμα του συνέρχεσθαι.
12 παρ. 1 έως 4	Δικαίωμα του συνεταιρίζεσθαι.
14	Ελευθερία του τύπου.
19	Απόρρητο των επιστολών, ανταπόκρισης και επικοινωνίας.
22 παρ. 3	Προστασία της εργασίας.
23	Συνδικαλιστική ελευθερία.
96 παρ. 4	Υπαγωγή ιδιωτών σε δικαστήρια των Κλάδων.
97	Μικτά ορκωτά δικαστήρια.

Με τη λήψη αυτής της απόφασης, ορίζεται και η διάρκεια των παραπάνω μέτρων, η οποία δεν μπορεί να υπερβαίνει τις 15 ημέρες. Ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας είναι υπεύθυνος για τη δημοσίευση της απόφασης.

Σε περίπτωση αδυναμίας σύγκλησης της Βουλής, τα μέτρα μπορούν να ληφθούν με Προεδρικό Διάταγμα κατόπιν εισηγήσεως του Υπουργικού Συμβουλίου. Οπωσδήποτε όμως μέσα σε δεκαπέντε μέρες πρέπει να έχει ψηφιστεί από τη Βουλή, ακόμη και εάν έχει λήξει η βουλευτική περίοδος ή η Βουλή έχει διαλυθεί.

Η διάρκεια της καταστάσεως πολιορκίας μπορεί να παρατείνεται ανά δεκαπενθήμερο και μόνο με απόφαση της Βουλής υπερψηφισμένη από την πλειοψηφία της σε μία μόνο συνεδρίαση ειδάλλως τα μέτρα αίρονται. Σε περίπτωση πολέμου τα μέτρα αίρονται με τη λήξη του πολέμου για τον οποίο επιβλήθηκαν. Όλα τα παραπάνω προβλέπονται στο ίδιο άρθρο (άρθρο 48 του Συντάγματος).

Πέραν της αναστολής των άρθρων του Συντάγματος και της σύστασης ειδικών δικαστηρίων, τίθεται σε εφαρμογή ο νόμος υπ' αριθμ. 566/1977 «Περί Καταστάσεως Πολιορκίας» για την περιοχή όπου ισχύει η κατάσταση πολιορκίας. Οι σχέσεις μεταξύ των Ενόπλων Δυνάμεων, των Σωμάτων Ασφαλείας, των Πολιτικών Αρχών και η συνεργασία τους κατά τη διάρκεια της καταστάσεως πολιορκίας ρυθμίζονται από τον Κανονισμό Εξωτερικής Υπηρεσίας Στρατευμάτων, το Σύνταγμα, το Ν.Δ. 17/1974 και τον Ν.566/1977.

Στην περίπτωση όπου ισχύει κατάσταση πολιορκίας, μπορεί να προβλεφθεί διαφορετικό νομικό πλαίσιο για την εκδίκαση των εγκλημάτων τα οποία αφορούν παραβιάσεις των ειδικών μέτρων που επιβλήθηκαν λόγω της καταστάσεως. Επίσης, ιδιώτες μπορούν να δικαστούν σε στρατιωτικά δικαστήρια, ακόμη και να επιβληθούν ποινές σε αυτούς σύμφωνα με τον Στρατιωτικό Ποινικό Κώδικα. Αναλυτικά, οι διατάξεις αυτές παραθέτονται στον Ν. 566/1977 και στον Στρατιωτικό Ποινικό Κώδικα.

Εφόσον έχει ανασταλεί η ισχύς των αντίστοιχων άρθρων του Συντάγματος, η στρατιωτική αρχή έχει τα εξής δικαιώματα (Ν.566/1977):

- Να πραγματοποιεί κατ' οίκον έρευνες ανεξαρτήτου χρόνου και παρουσίας της εισαγγελικής αρχής.
- Να απομακρύνει οποιοδήποτε άτομο ύποπτο για την διατάραξη της δημοσίας τάξεως από τον τόπο διαμονής του, να απαγορεύσει την απομάκρυνσή του ή να επιβάλει την παραμονή του σε ορισμένο χώρο.
- Να ενεργεί με κάθε τρόπο για την άμυνα και την ασφάλεια της χώρας.
- Να προβαίνει σε συλλήψεις άνευ δικαστικού εντάλματος.
- Να διατάσει την παράδοση των όπλων και τον εφοδίων και να προβαίνει στην αναζήτηση και αφαίρεσή τους.
- Να απαγορεύει και να διαλύει οποιαδήποτε συνάθροιση.
- Να διαλύει σωματεία και ενώσεις προσώπων μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα.
- Να απαγορεύει τη δημοσίευση πληροφοριών με οποιονδήποτε τρόπο, συμπεριλαμβανομένου του τύπου.
- Να προβαίνει σε κατάσχεση εφημερίδων και άλλων εντύπων είτε προληπτικά προ της κυκλοφορίας τους είτε κατασταλτικά μετά την κυκλοφορίας τους.
- Να απαγορεύει την άσκηση του δικαιώματος της απεργίας.

Το σύνολο των περιορισμών, τίθεται από τον Κανονισμό Εξωτερικής Υπηρεσίας των Στρατευμάτων. Συγκεκριμένα, ο Διοικητής Φρουράς οφείλει:

- Να εξασφαλίσει τη φρούρηση των στρατοπέδων και των λοιπών στρατιωτικών χώρων προ της αποστολής της αιτούμενης δύναμης.
- Να διαθέτει τουλάχιστον το ένα τέταρτο της διατιθέμενης δύναμης για την άμυνα των στρατιωτικών εγκαταστάσεων. Σε περίπτωση που δεν μπορεί να καλύψει την παραπάνω προϋπόθεση, αναφέρει την αδυναμία στον Διοικητή του Σχηματισμού ούτως ώστε να διατεθούν τμήματα από άλλες μονάδες της περιοχής ευθύνης του Σχηματισμού.

Επίσης, οι δυνάμεις οι οποίες δεν διατέθηκαν προς ενίσχυση παραμένουν σε κατάσταση επιφυλακής στα στρατόπεδα για την εκεί άμυνά τους. Επιδιώκεται τα τμήματα να διατηρούν τους οργανικούς τους δεσμούς και τους φυσικούς τους ηγήτορες.

Ακόμη, σε περίπτωση μικτού τμήματος, διοικητής αυτού τίθεται ο αρχαιότερος αξιωματικός σύμφωνα με τη σειρά αρχαιότητας των Σωμάτων και των Κλάδων. Οι νεότεροι διοικητές λειτουργούν ως σύμβουλοι του αρχαιότερου.

Οι διατιθέμενες δυνάμεις απαγορεύεται:

- Να χρησιμοποιούνται για αστυνόμευση και απώθηση διαδηλωτών.
- Να διασπείρονται σε ομάδες μικρότερες του επιπέδου της Διμοιρίας.

Ο Διοικητής κάθε Στρατιωτικού Τμήματος αποφασίζει και διατάσει τη χρήση όπλων και πυρομαχικών εγγράφως, μόνο σε περιπτώσεις άμυνας και συγκεκριμένα:

- Όταν το Τμήμα δέχεται επίθεση με όπλα, ή άλλα αντικείμενα, τα οποία μπορούν να προξενήσουν θάνατο, ή βαριά σωματική βλάβη στο προσωπικό του ενόπλου τμήματος.
- Όταν επιχειρείται κυρίως με μηχανοκίνητα μέσα η άλωση στόχων, την φύλαξη των οποίων έχει αναλάβει το Τμήμα και εκ της ενέργειας αυτής δύναται να προέλθει θάνατος, ή βαριά σωματική βλάβη στο προσωπικό του ένοπλου Τμήματος, ή σε άλλους.

Πέρα από την ισχύουσα νομοθεσία του Ελληνικού Κράτους, η Ελλάδα συμμετέχει και σε έναν αριθμό διεθνών συνθηκών και έχει ενσωματώσει μέρη του Διεθνούς Δικαίου τα οποία θέτουν ορισμένους επιπλέον περιορισμούς στη δράση της Κυβέρνησης, των Ενόπλων Δυνάμεων και των Σωμάτων Ασφαλείας. Σύμφωνα με το άρθρο 28 του Συντάγματος, από τη στιγμή που θα επικυρωθεί με νόμο και θα τεθεί σε ισχύ, μια διεθνής σύμβαση αποτελεί αναπόσπαστο μέρος του εσωτερικού ελληνικού δικαίου και υπερισχύει από κάθε άλλη αντίθετη διάταξη νόμου. Επομένως οι Διεθνείς Συμβάσεις τις οποίες έχει επικυρώσει η Ελλάδα πρέπει να αντιμετωπίζονται ως κομμάτια του Ελληνικού Νόμου.

Το κυριότερο κομμάτι του Διεθνούς Δικαίου το οποίο εμπλέκεται στο προς εξέταση θέμα είναι το Διεθνές Σύμφωνο για τα Ατομικά και Πολιτικά Δικαιώματα το οποίο κυρώθηκε με τον Ν.2462/1997. Υπάρχει επίσης μία δεύτερη συνθήκη, το Διεθνές Σύμφωνο για τα Οικονομικά, Κοινωνικά και Πολιτιστικά Δικαιώματα το οποίο κυρώθηκε με τον Ν.1532/1985. Συγκεκριμένα, το Διεθνές Σύμφωνο για τα Ατομικά και Πολιτικά Δικαιώματα προβλέπει ότι σε περίπτωση εξαιρετικού δημόσιου κινδύνου για την ύπαρξη του έθνους (όπως μπορεί να χαρακτηριστεί η κατάσταση πολιορκίας), και εφόσον αυτό αναγνωρίζεται από επίσημη πολιτειακή πράξη, το Κράτος μπορεί να παρεκκλίνει από την εφαρμογή των διατάξεων του Συμφώνου. Όμως σε καμία περίπτωση δεν μπορεί να παρεκκλίνει από τα εξής:

- Από κανέναν δεν μπορεί να αφαιρεθεί αυθαίρετα η ζωή.
- Κανείς δεν μπορεί να υποβληθεί σε βασανιστήρια, σκληρή, απάνθρωπη ή εξευτελιστική μεταχείριση.
- Κανείς δεν υπόκειται σε δουλεία.
- Κανένας δεν μπορεί να φυλακιστεί αποκλειστικά λόγω της αδυναμίας του να εκπληρώσει συμβατική υποχρέωση.
- Κανείς δεν καταδικάζεται για πράξεις οι οποίες δεν ήταν αξιόποινες κατά τη στιγμή της τέλεσής τους.
- Κάθε πρόσωπο έχει οπουδήποτε το δικαίωμα αναγνώρισης της νομικής προσωπικότητάς του.
- Κάθε πρόσωπο έχει δικαίωμα στην ελευθερία σκέ-

ψης, συνείδησης και θρησκείας.
Όσον αφορά το Διεθνές Σύμφωνο για τα Οικονομικά Κοινωνικά και Πολιτιστικά Δικαιώματα, προβλέπει ότι αυτά τα δικαιώματα μπορεί να περιοριστούν με τη χρήση νόμων μέχρι του σημείου που ταιριάζει με τη φύση των δικαιωμάτων αυτών και για λόγους γενικής ευημερίας, στα πλαίσια μιας δημοκρατικής κοινωνίας.

Από τα παραπάνω προκύπτει το συμπέρασμα ότι οι περιορισμοί δεν τίθενται στις πράξεις των Ενόπλων Δυνάμεων και των Σωμάτων Ασφαλείας αυτές καθ' αυτές. Στην πραγματικότητα, τα παραπάνω Διεθνή Σύμφωνα περιορίζουν τις ελευθερίες τις οποίες μπορεί να εκχωρήσει στα παραπάνω όργανα η πολιτική εξουσία. Επομένως στην πραγματικότητα περιορίζουν την πολιτική εξουσία και, μέσω αυτής, το εύρος των μέσων και των επιτρεπόμενων δράσεων των Ενόπλων Δυνάμεων και των Σωμάτων Ασφαλείας, προκειμένου να διασφαλιστούν τα θεμελιώδη ανθρώπινα δικαιώματα.

Όπως προκύπτει από το άρθρο 48 του Συντάγματος, οι Ένοπλες Δυνάμεις, πέρα από την περίπτωση πολέμου, μπορούν να συνδράμουν μόνο εάν έχει εκδηλωθεί ένοπλο κίνημα το οποίο να απειλεί την ανατροπή του δημοκρατικού πολιτεύματος. Επομένως, ακόμη και εάν υπάρχουν εκτεταμένα βίαια επεισόδια, εάν αυτά δεν συνιστούν προσπάθεια ανατροπής του δημοκρατικού πολιτεύματος, τότε δεν δικαιολογείται η προσφυγή στο άρθρο 48 Σ. και πρέπει να αντιμετωπιστούν από την Ελληνική Αστυνομία με τις δυνάμεις και τα μέσα τα οποία διαθέτει.

Προκειμένου να παρακαμφθεί το παραπάνω, είναι δυνατόν σε περιπτώσεις έκτακτης ανάγκης να τεθεί σε εφαρμογή ο νόμος περί επιστράτευσης (Ν. 3421/2005 – Στρατολογία των Ελλήνων και άλλες Διατάξεις), ο οποίος προβλέπει επιστράτευση σε περιόδους έκτακτης ανάγκης σε περίοδο ειρήνης. Με τη σειρά του το άρθρο 48 του Συντάγματος. προβλέπει την εφαρμογή της καταστάσεως πολιορκίας, εφόσον η επιστράτευση προκύπτει εξαιτίας εξωτερικών κινδύνων ή άμεσης απειλής της εθνικής ασφάλειας.

Όσον αφορά τα σημερινά δεδομένα, οι συγκεκριμένες περιπτώσεις στις οποίες μπορεί να επέμβει, ανάλογα με τον κίνδυνο, είναι οι ακόλουθες:

Ένοπλα αποσχιστικά κινήματα, δηλαδή κινήματα τα οποία επιχειρούν να αποσχίσουν κομμάτια της επικράτειας από τον κύριο κορμό του κράτους προκειμένου να ενταχθούν σε ένα άλλο σύνολο.
Ένοπλα αυτονομιστικά κινήματα, όπως μπορούν να θεωρηθούν κινήματα τα οποία προσπαθούν να εδραιώσουν διά της βίας σε μέρος της επικράτειας τη δική τους αρχή εξουσίας, πέραν της κρατικής.

Ένοπλες εξεγέρσεις οι οποίες έχουν ως σκοπό την ανατροπή του δημοκρατικού πολιτεύματος.

Όσον αφορά την λαθρομετανάστευση, πρέπει να σημειωθεί ότι η αντιμετώπιση της είναι αρμοδιότητα της Ελληνικής Αστυνομίας και του Λιμενικού Σώματος για τις περιοχές ευθύνης τους σύμφωνα με τον Ν. 4249/2014. Οι Ένοπλες Δυνάμεις δεν μπορούν να επέμβουν παρά μόνο για την παροχή ανθρωπιστικού έργου, όπως προβλέπεται από τη νομοθεσία και τους κανονισμούς των Κλάδων. Συγκεκριμένα, δεν προκύπτει από κανένα θεσμικό κείμενο η υποχρέωση των Ενόπλων Δυνάμεων για τη συμμετοχή τους στην αντιμετώπιση της λαθρομετανάστευσης.

Εάν εξεταστεί υπό τις προϋποθέσεις της παρούσας νομοθεσίας, είναι πρακτικά πολύ δύσκολη η συμμετοχή των Ενόπλων Δυνάμεων στο παραπάνω θέμα, καθότι είναι ένα χρόνιο ζήτημα. Όσο διαρκούν οι ένοπλες συγκρούσεις στη Μέση Ανατολή και υπάρχουν μεταναστευτικές ροές θα υπάρχει και αυτό το φαινόμενο. Αντίθετα, η συμμετοχή των Ενόπλων Δυνάμεων στην εσωτερική ασφάλεια περιορίζεται σε διαστήματα δεκαπενθημέρου μετά την παρέλευση των οποίων απαιτείται να πραγματοποιηθεί από την αρχή η νομική διαδικασία.

Μέσα

Οι αποστολές τις οποίες οι Ένοπλες Δυνάμεις μπορεί να κληθούν να φέρουν σε πέρας στα πλαίσια μιας καταστάσεως πολιορκίας για την προστασία της εσωτερικής ασφάλειας είναι οι ακόλουθες:

- Η προστασία ατόμων και περιουσιών.
- Η αποτροπή της κλιμάκωσης βίαιων επεισοδίων.
- Η τήρηση της έννομης τάξης.
- Η απομάκρυνση αμάχων από επικίνδυνες περιοχές.
- Η αντιμετώπιση ένοπλων ταραχών.

Για κάθε μία από αυτές τις επιχειρήσεις απαιτείται η χρήση διαφορετικού εξοπλισμού, μέσων και τακτικών. Χρησιμοποιώντας μια κατηγοριοποίηση η οποία αφορά το μέγεθος και τη σοβαρότητα της απειλής, μπορούμε να διακρίνουμε δύο περιπτώσεις:

Την περίπτωση όπου τα μέσα των Σωμάτων Ασφαλείας μπορούν να αντιμετωπίσουν τον εσωτερικό κίνδυνο, όμως υπάρχει ανεπάρκεια ανθρώπινου δυναμικού.

Την περίπτωση όπου τα μέσα των Σωμάτων Ασφαλείας δεν επαρκούν για την αντιμετώπιση των κινδύνων και επομένως χρειάζεται η χρήση των ισχυρότερων μέσων τα οποία διαθέτουν οι Ένοπλες Δυνάμεις.
Τα μέσα τα οποία μπορούν να χρησιμοποιηθούν κατά τη διάρκεια μιας καταστάσεως πολιορκίας από τις Ένοπλες Δυνάμεις υπόκεινται στους περιορισμούς του «Κανονισμού Εξωτερικής Υπηρεσίας των Στρατευμάτων». Τα δε Σώματα Ασφαλείας, μπορούν να χρησιμοποιήσουν οποιοδήποτε μέσο έχουν στην διάθεσή τους.

Σώματα Ασφαλείας

Τα μέσα τα οποία μεταχειρίζονται τα Σώματα Ασφαλείας είναι γενικότερα μικρότερης ισχύος από αυτά των Ενόπλων Δυνάμεων. Χαρακτηριστικό είναι το γεγονός του ότι δεν διαθέτουν βαρέα τεθωρακισμένα οχήματα ή άρματα. Τα Σώματα Ασφαλείας χρησιμοποιούν ένα πλήθος συμβατικών, τροποποιημένων και ειδικών μηχανοκίνητων μέσων. Οι κύριες χρήσεις των μέσων αυτών είναι η μεταφορά προσωπικού και εξοπλισμού, η εκτέλεση περιπολιών αστυνόμευσης και αναγνώρισης, η διακομιδή ασθενών, η κατάσβεση πυρκαγιών και η απώθηση διαδηλωτών.

Τα εναέρια μέσα των Σωμάτων Ασφαλείας χρησιμοποιούνται κυρίως για μεταφορά προσωπικού, αεροπυρόσβεση, αεροδιακομιδή ασθενών και επιχειρήσεις έρευνας και διάσωσης. Αξίζει να σημειωθεί ότι δεν διαθέτουν επιθετικά ελικόπτερα ή αεροπλάνα. Τα αεροπλάνα είναι κυρίως αναγνωριστικά και έρευνας και χρησιμοποιούνται για τη συλ-

λογή πληροφοριών.

Ένοπλες Δυνάμεις

Σύμφωνα με τη νομοθεσία, η διατιθέμενη δύναμη μπορεί να περιλαμβάνει πεζοπόρα τμήματα, ή μεταφορικά μέσα πάσης φύσεως ή ειδικά οχήματα περισυλλογής ή συνδυασμό των ανωτέρω (Π.Δ. 84/2009).

Εφόσον δεν υπάρχει εξακρίβωση ως προς αυτό, τα πεζοπόρα τμήματα μπορούν να φέρουν οποιονδήποτε εξοπλισμό κρίνεται αναγκαίος από τις διοικήσεις για την εκτέλεση της αποστολής. Σε κάθε περίπτωση όμως θα πρέπει να λαμβάνεται υπόψη ο κανόνας της αναλογικότητας των μέσων ως προς τη σοβαρότητα της απειλής και το γενικότερο περιβάλλον στο οποίο αυτή εντάσσεται.

Ιδιαίτερη έμφαση θα πρέπει να δοθεί στα μέσα τα οποία μπορούν να εξουδετερώσουν την απειλή με μειωμένο κίνδυνο για ανθρώπινες απώλειες. Αυτά τα μέσα είναι οι χημικές χειροβομβίδες, με εξαίρεση τις εμπρηστικές, καθώς και τα περισσότερα από τα μέσα των Σωμάτων Ασφαλείας.

Όπως ορίζεται από τον Κανονισμό Εξωτερικής Υπηρεσίας των Στρατευμάτων, τα μηχανοκίνητα μέσα τα οποία μπορούν να χρησιμοποιήσουν οι Ένοπλες Δυνάμεις είναι μεταφορικά μέσα πάσης φύσεως και ειδικά οχήματα περισυλλογής. Τα μεταφορικά μέσα αυτά μπορεί να είναι: οχήματα και ελικόπτερα του Στρατού Ξηράς, οχήματα, ελικόπτερα και πλοία του Πολεμικού Ναυτικού, οχήματα και αεροσκάφη της Πολεμικής Αεροπορίας.

Σε περίπτωση όπου υπάρξει κατάσταση πολιορκίας σε κάποιο νησί, είναι πιθανό οι δυνάμεις οι οποίες υπάρχουν ήδη επάνω στο νησί να μην επαρκούν για την αντιμετώπιση της κατάστασης. Προκειμένου να μεταφερθούν σε αυτό τα αναγκαία εφόδια, πεζοπόρα τμήματα και οχήματα, θα είναι απαραίτητη η συνδρομή του Πολεμικού Ναυτικού. Πρακτικά, τα περισσότερα από τα πλοία του Πολεμικού Ναυτικού, ακόμη και τα υποβρύχια, μπορούν να χρησιμοποιηθούν για τη μεταφορά προσωπικού και εφοδίων, ανεξαρτήτως του σκοπού για τον οποίο ναυπηγήθηκαν. Όμως πρέπει να τονιστεί ότι σε καμία περίπτωση δεν δικαιολογεί το νομοθέτημα τη χρήση του οπλισμού ο οποίος βρίσκεται επάνω στο πλοίο εναντίων οποιουδήποτε στόχου.

Και οι τρεις Κλάδοι των Ενόπλων Δυνάμεων διαθέτουν εναέρια μέσα, τόσο αεροσκάφη όσο και ελικόπτερα. Όπως προκύπτει από το Προεδρικό Διάταγμα, αυτά δεν μπορούν να χρησιμοποιηθούν για αποστολές βομβαρδισμού στόχων. Επιτρέπεται η χρήση τους μόνο για την μεταφορά εφοδίων, οχημάτων και εξοπλισμού. Δίνεται όμως το περιθώριο για τη διεξαγωγή αεροκίνητων επιχειρήσεων.

Από πηγές του εσωτερικού της χώρας είναι δυνατόν να εξασφαλιστούν πάσης φύσεως μέσα, τόσο πολιτικά όσο και στρατιωτικά. Οι πηγές αυτών μπορεί να είναι ιδιωτικές συλλογές όπλων, μουσεία, κυνηγετικά όπλα, όπλα τα οποία μπορεί κάποιος να προμηθευτεί από το εμπόριο και τέλος, οπλισμός ο οποίος έχει κλαπεί από στρατιωτικές εγκαταστάσεις.

Δυνάμεις της Απειλής

Τόσο από πηγές εντός , όσο και εκτός της χώρας, η απειλή μπορεί να εξασφαλίσει πάσης φύσεως μέσα, οπλισμό και οχήματα. Από τη λεηλάτηση στρατιωτικών εγκαταστάσεων και ως απόρροια των συγκρούσεων με τις Ένοπλες Δυνάμεις και τα Σώματα Ασφαλείας, μπορούν να εξασφαλιστούν οχήματα, τεθωρακισμένα οχήματα και ερπυστριοφόρα, πλοία και αεροσκάφη.

Τα πολιτικά οχήματα μπορούν να διασκευαστούν για να φέρουν μία πληθώρα χαρακτηριστικών τα οποία μπορούν να χρησιμοποιηθούν στη μάχη. Αυτά τα χαρακτηριστικά μπορεί να περιλαμβάνουν προστατευτικά πλέγματα, πλάκες θωράκισης, αντιαεροπορικά όπλα, πυργίσκους αρμάτων, πτύα απομάκρυνσης εμποδίων κ.α. .

Για τη χρήση ορισμένων στρατιωτικών μέσων απαιτείται ειδική εκπαίδευση και εξάσκηση. Σε περίπτωση που οι δυνάμεις της απειλής μπορούν να χρησιμοποιήσουν τέτοια μέσα, όπως π.χ. αεροσκάφη, είναι πιθανό να λαμβάνουν βοήθεια από κάποια ξένη χώρα ή στελέχη των Ενόπλων Δυνάμεων της ίδιας της χώρας να έχουν αυτομολήσει και να έχουν συνταχθεί με τις δυνάμεις της απειλής.

Τακτικές

Η περίπτωση μιας καταστάσεως πολιορκίας για την επαναφορά της εσωτερικής ασφάλειας διαφέρει σημαντικά από τις περιπτώσεις πολέμου για τις οποίες εκπαιδεύονται οι Ένοπλες Δυνάμεις. Επομένως η τακτική προσέγγιση θα πρέπει να διαφοροποιηθεί από αυτή του συμβατικού πολέμου.

Βασικό στοιχείο το οποίο επιδρά σημαντικά στη διεξαγωγή των επιχειρήσεων είναι το γεγονός του ότι οι Δυνάμεις δρουν εντός της Ελληνικής Επικράτειας. Επομένως μέσα στα πεδία των επιχειρήσεων, πέρα από τα στοιχεία της απειλής, κινούνται και Έλληνες πολίτες. Επίσης, το περιβάλλον δράσης περιλαμβάνει περιουσία και υποδομές του Δημοσίου, καθώς και περιουσίες ιδιωτών.

Όπως προκύπτει, η χρήση καταστροφικής βίας θα πρέπει να προσαρμοστεί ανάλογα με την απειλή και να μην χρησιμοποιείται εάν δεν είναι απολύτως απαραίτητη. Το παραπάνω θα διασφαλίσει την προστασία των περιουσιών, καθώς και των υποδομών τις οποίες θα κληθούν να χρησιμοποιήσουν σε δεύτερη φάση οι δυνάμεις αποκατάστασης και με το πέρας της απειλής όλη η υπόλοιπη κοινωνία.

Η χρήση μηχανοκίνητων μέσων θα πρέπει να γίνει με ιδιαίτερη προσοχή. Αυτό, καθότι η πιθανότητα κυρίευσής τους από τα άτομα τα οποία συνιστούν την απειλή θα οδηγήσει σε αναβάθμισή της. Το παραπάνω ισχύει για όλα τα χρησιμοποιούμενα μέσα, συμπεριλαμβανομένου και του φορητού οπλισμού. Η αρχή της καταστροφής του εξοπλισμού προ της κατάληψής του πρέπει να τηρείται σε κάθε περίπτωση και με καμία εξαίρεση.

Ιδιαίτερη έμφαση θα πρέπει να δοθεί στη χρήση μη θανάσιμων μέσων. Τα μέσα αυτά περιλαμβάνουν αβολίδοτα φυσίγγια, πλαστικές σφαίρες, χημικές χειροβομβίδες καπνού και δακρυγόνων αερίων, ηλεκτρικά όπλα καθώς και ρόπαλα. Το ότι αυτά τα μέσα εμπίπτουν στην κατηγορία των μη θανάσιμων μέσων δεν σημαίνει ότι με κακή ή υπερβολική χρήση τους δεν μπορούν να αποβούν μοιραία για τα άτομα τα οποία στοχεύουν. Το προσωπικό των Ενόπλων Δυνάμεων καλό θα ήταν να αποφεύγει να φέρει ρόπαλα και ασπίδες, καθότι σε αυτά τα μέσα φαίνεται άμεση πρόθεση να χρησιμοποιηθούν για την καταστολή διαδηλώσεων, κάτι το οποίο απαγορεύεται.

Η απειλή μπορεί να εξουδετερωθεί σε επτά στάδια, ως εξής:

1ο Στάδιο: Απομόνωση της απειλής.
Η απομόνωση της απειλής πρέπει να γίνει τόσο σε φυσικό επίπεδο όσο και σε επίπεδο πληροφοριών.

2ο Στάδιο: Προστασία ευπαθών στόχων.
Ακολουθώντας τον αποκλεισμό της περιοχής, οι Ένοπλες Δυνάμεις θα πρέπει να επέμβουν για την προστασία ευπαθών στόχων, όπως εγκαταστάσεις ηλεκτροδότησης, υδροδότησης, τηλεπικοινωνιών και κυβερνητικά κτίρια, στόχων στρατηγικής σημασίας για τον έλεγχο της κατάστασης, όπως κύριες οδικές αρτηρίες και γενικότερα οποιοδήποτε σημείο είναι σημαντικό για την κίνηση, την άμυνα χώρων, την προστασία περιουσιών και την μετέπειτα διεξαγωγή επιθετικών επιχειρήσεων, καθώς και στόχων ιδιαίτερης αξίας, όπως αποθήκες με στρατιωτικό υλικό.

3ο Στάδιο: Εξουδετέρωση κύριων στόχων.
Έχοντας εδραιώσει την παρουσία τους, οι Ένοπλες Δυνάμεις και τα Σώματα Ασφαλείας μπορούν να περάσουν στην επόμενη φάση, αυτή της εξουδετέρωσης της απειλής. Ενεργώντας από τα σημεία τα οποία έχουν εξασφαλιστεί ως σημεία βάσεων, μπορούν να εκτελούν επιχειρήσεις για τη σύλληψη των ταραξιών και την αποκατάσταση της τάξεως. Κύριοι στόχοι αποτελούν η εύρεση και η κατάληψη των γραμμών επικοινωνίας και κίνησης των ταραξιών και οι χώροι και τα κτίρια τα οποία χρησιμοποιούνται ως βάσεις, κέντρα ελέγχου ή αποθήκες. Η περιφρούρηση των χώρων οι οποίοι μπορούν να λειτουργήσουν ως σημεία συγκεντρώσεως είναι επίσης πρωταρχικής σημασίας.

4ο Στάδιο: Εξουδετέρωση λοιπών στόχων.
Έχοντας εξουδετερώσει τους κύριους στόχους, οι δυνάμεις αποκατάστασης προχωρούν στην εξάλειψη και των τελευταίων εναπομεινάντων θυλάκων αντίστασης.

5ο Στάδιο: Εκκαθάριση περιοχής.
Εφόσον η απειλή έχει αντιμετωπιστεί, οι Ένοπλες Δυνάμεις μπορούν να βοηθήσουν στην αποκατάσταση της εύρυθμης λειτουργίας της περιοχής. Συγκεκριμένα, μπορούν να βοηθήσουν στην απομάκρυνση χαλασμάτων, καταστραμμένων οχημάτων και γενικότερα εμποδίων που έχουν προκύψει από τις συγκρούσεις. Η υποστήριξη των Ενόπλων Δυνάμεων θα πρέπει να επεκταθεί σε όλους τους τομείς, ακόμη και στην παροχή υγειονομικών υπηρεσιών σε πολίτες εάν το σύστημα υγείας δεν μπορεί να ανταπεξέλθει.

6ο Στάδιο: Λήξη επιχειρήσεων.
Έχοντας αποκαταστήσει την τάξη και εφόσον εξασφαλιστεί ότι δεν υπάρχει ο κίνδυνος άμεσης επανεμφάνισης της απειλής, οι Ένοπλες Δυνάμεις μπορούν να επιστρέψουν πίσω στις Μονάδες τους.

7ο Στάδιο: Οριστική εκρίζωση απειλής.
Στον απόηχο των επιχειρήσεων και εφόσον έχει σταθεροποιηθεί η κατάσταση, είναι απαραίτητο να βρεθούν και να εκμηδενιστούν τα αίτια και γενικότερα όλοι οι παράγοντες πίσω από την εκδήλωση της απειλής. Σε αυτό θα συμβάλουν σε μεγάλο βαθμό οι υπηρεσίες πληροφοριών των Κλάδων και των Σωμάτων, καθώς και η Εθνική Υπηρεσία Πληροφοριών.

Συγκεκριμένα πρέπει να αναλύσουν όλη την πορεία της απειλής μέχρι την εκδήλωση αυτής:
Από ποιους υποκινήθηκε
Από ποιους υποστηρίχτηκε
Με ποιους τρόπους έγινε η υποστήριξη
Με ποιόν τρόπο οργανώθηκε
Με ποια μέσα εκδηλώθηκε

Δυνάμεις της Πολιτείας

Σε μία περίπτωση έκτακτης ανάγκης, όλα τα όργανα της Ελληνικής Δημοκρατίας θα πρέπει να συνεργαστούν μεταξύ τους για την αποκατάσταση της έννομης τάξης. Ο τρόπος με τον οποίο τα πολιτειακά όργανα συμμετέχουν σε αυτήν την προσπάθεια και οι υποχρεώσεις τους, προβλέπονται στο Νομοθετικό Διάταγμα 17/1974 «Περί Πολιτικής Σχεδιάσεως Εκτάκτου Ανάγκης».

Σύμφωνα με το παραπάνω νομοθέτημα, οι Πολιτικές Δυνάμεις οι οποίες μπορεί να κληθούν σε ενέργειες για να συνδράμουν στο έργο των Ενόπλων Δυνάμεων είναι οι εξής:

- Τα Υπουργεία.
- Οι Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης:
  - Πρωτοβάθμιοι Οργανισμοί (δήμοι, οι υποδιαιρέσεις και τα όργανά τους).
  - Δευτεροβάθμιοι Οργανισμοί (περιφέρειες, οι υποδιαιρέσεις και τα όργανά τους).
- Οι οργανισμοί, επιχειρήσεις και ιδρύματα, ιδιωτικά και δημόσια.
- Τα Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου και Ιδιωτικού Δικαίου.
- Γενικά όλο το έμψυχο, μη ένοπλο, και άψυχο υλικό της Χώρας.

Προκειμένου να προσφέρουν τις υπηρεσίες τους, στη νομοθεσία προβλέπονται δύο δυνατές περιπτώσεις. Κατά την πρώτη περίπτωση, εφαρμόζεται Γενική ή Μερική Πολιτική Κινητοποίηση με απόφαση του Πρωθυπουργού. Η παραπάνω απόφαση λαμβάνεται κατόπιν εισηγήσεως από το αρμόδιο ως προς αυτό όργανο, το Υπουργείο Εθνικής Αμύνης/Γενικό Επιτελείο Εθνικής Αμύνης.

Κατά τη δεύτερη περίπτωση, γίνεται να εφαρμοστούν ορισμένα από τα μέτρα τα οποία αναφέρονται στο νομοθέτημα ως ένα βαθμό, χωρίς προηγούμενη κήρυξη Πολιτικής Κινητοποιήσεως. Το παραπάνω μπορεί να πραγματοποιηθεί κατόπιν διαταγής των αρμοδίων Υπουργών και έγκρισης του Πρωθυπουργού.

Ως εκπρόσωποι των τοπικών δικαστικών αρχών ορίζονται οι Εισαγγελείς Πρωτοδικών ή οι νόμιμοι αναπληρωτές αυτών. Τα παραπάνω άτομα μπορούν να συμμετέχουν συμβουλευτικά στα κέντρα λήψης αποφάσεων προκειμένου να διασφαλιστεί η τήρηση της νομιμότητας σε όλες τις δράσεις των δυνάμεων καταπολέμησης της απειλής. Επίσης, η

παρουσία τους είναι απαραίτητη για τη διάλυση δημοσίων συναθροίσεων, όπως προβλέπεται από τον Κανονισμό Διαλύσεως Δημοσίων Συναθροίσεων.

Οι Ένοπλες Δυνάμεις θα πρέπει να βρίσκονται σε συνεχή επαφή με την Κυβέρνηση και τα διάφορα Υπουργεία. Θα πρέπει να υπάρχει ροή πληροφοριών σχετικά με την εξέλιξη της καταστάσεως και των επιχειρήσεων, ούτως ώστε να επεκταθεί η χρονική ισχύς των μέτρων της Καταστάσεως Πολιορκίας εάν κάτι τέτοιο απαιτείται, ή να ενισχυθεί με άλλους πόρους η προσπάθεια.

Οι σχέσεις των Ενόπλων Δυνάμεων με τα Σώματα Ασφαλείας και η διαδικασία σύμφωνα με την οποία αυτά συνεργάζονται, καθορίζεται από το Π.Δ. 84/2009, «Κύρωση Κανονισμού Εξωτερικής Υπηρεσίας των Στρατευμάτων», Άρθρο 17, «Σχέσεις των Κλάδων των Ενόπλων Δυνάμεων με τις Αστυνομικές, Λιμενικές και Πολιτικές Αρχές».
Αφού έχει τεθεί σε εφαρμογή ο νόμος «Περί Καταστάσεως Πολιορκίας» και προκειμένου να ενισχυθούν οι Αστυνομικές Δυνάμεις πρέπει να ακολουθηθεί μία συγκεκριμένη διαδικασία σύμφωνα με τον Κανονισμό Εξωτερικής Υπηρεσίας των Στρατευμάτων. Για περιοχές οι οποίες αφορούν δικαιοδοσία του Λιμενικού Σώματος, η ενίσχυση γίνεται πρώτα από τις δυνάμεις της Αστυνομίας. Σε περίπτωση που αυτές δεν επαρκούν, τότε μπορεί να ζητηθεί ενίσχυση και από τις Ένοπλες Δυνάμεις. Η ενίσχυση παρέχεται με την ίδια διαδικασία η οποία περιγράφηκε παραπάνω για την Αστυνομία.

Συμπεράσματα

Από την έρευνα της νομοθεσίας, προκύπτει ένα νομικό κενό για ορισμένες περιπτώσεις στις οποίες τα μέσα και οι δυνάμεις της Ελληνικής Αστυνομίας δεν μπορούν να εγγυηθούν την εσωτερική ασφάλεια, όμως δεν δικαιολογείται η προσφυγή στην κατάσταση πολιορκίας. Όπως αναφέραμε, η εσωτερική ασφάλεια μπορεί να απειληθεί από ένοπλες εξεγέρσεις, εκτεταμένες βίαιες διαδηλώσεις, αυτονομιστικά και αποσχιστικά κινήματα, τρομοκρατία και βαριά εξοπλισμένο οργανωμένο έγκλημα. Παρατηρούμε ότι για τουλάχιστον τρεις περιπτώσεις δεν υπάρχει νομικό πλαίσιο το οποίο να επιτρέπει τη συνδρομή των Ενόπλων Δυνάμεων στην εσωτερική ασφάλεια.

Με ορισμένες τροποποιήσεις και προσθήκες στην ισχύουσα νομοθεσία καθώς και στους Κανονισμούς των Κλάδων, θα ήταν δυνατόν οι Ένοπλες Δυνάμεις να συνδράμουν ευκολότερα στην εσωτερική ασφάλεια. Αυτό θα βελτίωνε τις διαδικασίες από άποψη χρόνου και ευελιξίας και θα μπορούσε να παρέχει ένα περισσότερο «φιλικό» πλαίσιο για την παραπάνω ενέργεια. Επίσης, θα επέτρεπε στις Ένοπλες Δυνάμεις να μπορούν να επέμβουν σε κάθε περίπτωση όπου θα απαιτούνταν.
Μια τέτοια αλλαγή θα μπορούσε να είναι η προσθήκη ενός ακόμη νομικού πλαισίου στο οποίο να δύναται να προσφύγει η πολιτική αρχή χωρίς να χρειαστεί να καταργήσει άρθρα του Συντάγματος ή να επιβάλει κατάσταση πολιορκίας. Το παραπάνω πλαίσιο θα μπορούσε να περιλαμβάνει την άρση του περιορισμού της καταστάσεως πολιορκίας ως προαπαιτούμενου για την συνδρομή των Ενόπλων Δυνάμεων στην εσωτερική ασφάλεια. Σε αυτή την περίπτωση το σύνολο των εξουσιών παραμένουν στα όργανα τα οποία τις χειρίζονται και δεν μεταβιβάζονται στις Στρατιωτικές Αρχές. Επίσης, το Σύνταγμα εξακολουθεί να ισχύει στην ολότητά του και δεν αναστέλλεται κανένα άρθρο του.

Όσον αφορά τη δράση των Ενόπλων Δυνάμεων, αυτές θα μπορούσαν να αναλάβουν επικουρικό ρόλο στο έργο των Σωμάτων Ασφαλείας. Θα εκτελούσαν τα καθήκοντα της Ελληνικής Αστυνομίας και του Λιμενικού Σώματος, χωρίς να έχουν τις επιπλέον ελευθερίες οι οποίες προκύπτουν από την εφαρμογή της καταστάσεως πολιορκίας. Η ενίσχυση των Σωμάτων Ασφαλείας θα γινόταν στις περιπτώσεις που δεν επαρκούσαν τα μέσα ή το έμψυχο δυναμικό για την εκπλήρωση της αποστολής τους.

Η παραπάνω διαδικασία θα μπορούσε να τεθεί σε εφαρμογή μετά από αίτηση των Σωμάτων Ασφαλείας στις Στρατιωτικές και Πολιτικές Αρχές. Μετά τη σύμφωνη γνώμη των δύο, η αιτούμενη δύναμη θα ενίσχυε τα απαιτούμενα σημεία. Προκειμένου να διασφαλιστεί ότι δεν θα υπάρξει κατάχρηση του δικαιώματος, καλό θα ήταν να υπάρχει μια κεντρική συντονιστική επιτροπή, αποτελούμενη από το αρχαιότερο μέλος εκ του κάθε Κλάδου και Σώματος τα οποία συμμετέχουν, καθώς και της Πολιτικής ακόμη και Δικαστικής Αρχής οι οποίες εδράζουν στην περιοχή η οποία χρήζει υποστήριξης. Όλα τα μέλη θα είχαν την ίδια βαρύτητα στη ψήφο τους, ούτως ώστε να αποτραπούν περιπτώσεις κατάχρησης του νόμου. Ο τακτικός σχεδιασμός θα ήταν αρμοδιότητα των εκπροσώπων των Κλάδων και των Σωμάτων.

Το παραπάνω πλαίσιο θα επέτρεπε μια πιο σύντομη διαδικασία για την αντιμετώπιση άμεσων οξυμένων απειλών. Επίσης, δεν θα επέτρεπε την καταστρατήγηση των συνταγματικών δικαιωμάτων των πολιτών και τέλος, θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί για να δικαιολογήσει την επέμβαση των Ενόπλων Δυνάμεων σε κάθε περίπτωση όπου αυτή ήταν αναγκαία.

Τέλος, τα μέσα τα οποία προβλέπονται για την αντιμετώπιση των απειλών εσωτερικής ασφαλείας είναι πολύ πιθανό να μην επαρκούν. Θα ήταν καλό εάν η νομοθεσία συμπεριλάμβανε τον κανόνα της αναλογικότητας της απειλής έναντι των μέσων σαν ένα γενικότερο πλαίσιο εντός του οποίου θα μπορούσαν να δράσουν οι Ένοπλες Δυνάμεις.

---

*Ο **Ζήσης Κύργος** γεννήθηκε στη Λάρισα το 1995 και αποφοίτησε από το 3ο Γενικό Λύκειο Ξάνθης, με γενικό βαθμό απολυτηρίου 19 «Άριστα». Είναι σπουδαστής εξειδικευμένων οικονομικών επιστημών και ασχολείται με έρευνα στρατιωτικών, πολιτικών και οικονομικών θεμάτων, τόσο σε ερευνητικά προγράμματα τρίτων, όσο και σε έρευνες τις οποίες διεξάγει ο ίδιος. Γνωρίζει την αγγλική γλώσσα σε επαγγελματικό επίπεδο και την γερμανική σε βασικό επίπεδο. Είναι συνεργάτης ερευνητής του ΕΛ.Ι.Σ.ΜΕ από τον Ιανουάριο του 2017.

Περί Αριστεράς, περί Δεξιάς και περί λοιπών αποκλίσεων

Δοκίμιον

Του Υποστρατήγου ε.α. Κωνσταντίνου Αργυροπούλου

Σύμφωνα με τα αναγνώσματα του παρελθόντος, Αριστερά στην πολιτική είναι η μερίδα του πολιτικού φάσματος, η οποία σχετίζεται γενικά με την ισότητα και την παραδοχή του λαϊκού ελέγχου επί των βασικών θεσμών της πολιτικής και οικονομικής ζωής. Η αριστερά σαν όρος εμφανίζεται για πρώτη φορά το 1790, όταν στο Γαλλικό επαναστατικό κοινοβούλιο οι σοσιαλιστές αντιπρόσωποι κάθισαν στο αριστερόν του προεδρεύοντος του σώματος.

Οι Αριστεροί προκρίνουν την στάση εχθρότητος απέναντι στα συμφέροντα της παραδοσιακής elite, όπου σ'αυτή την κατηγορία κατατάσσουν και τους πλουσίους και τα μέλη της αριστοκρατίας. Απ'εναντίας ευνοούν τα συμφέροντα της εργατικής τάξης (proletariat). Οι Αριστεροί επίσης έχουν την τάση να εκτιμούν τον κοινωνικό πλούτο σαν τον ύπατο και σπουδαιότερο σκοπό της κυβέρνησης. Ο σοσιαλισμός είναι η αποκλειστική προδιαγραφή της αριστεράς ιδεολογίας στις περισσότερες χώρες του κόσμου. Ο κομμουνισμός είναι η περισσότερον ριζοσπαστική αριστερά ιδεολογία.

Όλα τα προαναφερθέντα συνιστούν μία ακαδημαϊκή προσέγγιση της περιρρεούσης αισθήσεως περί της Αριστεράς.

Μελετώντας προσεκτικότερα το αντικείμενο περί Αριστεράς, περί αριστερών κλπ, ας προασκηθούμε πάνω στα δεδομένα που έχουμε σήμερα στην διάθεσή μας. Δηλαδή αυτά τα δεδομένα που τα δικά μας διανοητικά αισθητήρια εντοπίζουν και καταχωρούν στο βιβλίο εντυπώσεων του εγκεφάλου μας.

Σαν μία πρώτη εντύπωση που αποκομίζουμε προϋποθέτοντες αντικειμενική προσπέλαση επί ολοκλήρου του πολιτικού φάσματος είναι, ότι είτε Αριστερά είτε Κέντρο είτε Δεξιά είτε τα ενδιάμεσα ή ακραία πολιτικών αποκλίσεων σημαντικά σχήματα, όλα αυτά εξεικονίζουν τις αναγνωρίσιμες από μας πολιτικές πτέρυγες.

Πτέρυγες συντιθέμενες από ποικίλα ιδεολογικά/πολιτικά μικροτμήματα, όπου στον χώρο τους συμπεριέχονται υποστηρικτές, οι οποίοι δεν ανήκουν αποκλειστικά σε κάποια ειδική πολιτική φατρία αλλά αποδέχονται την συλλογική συναίνεση και σύμπραξη. Θα μπορούσαμε να πούμε, ότι είναι λίγοι εκείνοι, οι οποίοι είναι ικανοί να εξηγήσουν -με βάσιμη επιχειρηματολογία- την επιλεγείσα και ακολουθούμενη από αυτούς ιδεολογία. Αυτό σημαίνει, ότι μόνον οι συνειδητοί και μελετημένοι ιδεολόγοι έχουν μία σαφή και καλά καθορισμένη πολιτική πεποίθηση. Τούτο εξ άλλου φαίνεται και από τα εκάστοτε εκλογικά αποτελέσματα. Οι πολίτες δεν ψηφίζουν στο όνομα μιας κεκτημένης ή ακολουθουμένης ιδεολογίας αλλά μιας ωφελιμιστικής/πελατειακής συνθήκης, η οποία ακολουθείται συγκυριακά.

Οι πολίτες καταλαβαίνουν και πολύ καλά μάλιστα, ότι στην αυτοαποκαλούμενη με προσποιητή υπερηφάνεια Αριστερά εγκρύπτονται πολλές ιδεολογίες αλλ' ουδεμία -ειδικά θα λέγαμε- είναι δυνατή τόσο ώστε να διατηρεί το ιδρυτικό της σφρίγος και να αντέχει στο βάρος των συγκρίσεων με άλλες ιδεολογίες. Και βέβαια, όταν λέμε άλλες ιδεολογίες δεν εννοούμε πολιτικές. Σήμερα οι πολιτικές ιδεολογίες ασθενούν. Ίσως παλαιότερα ένας ιδεολογικός πολιτικός διαχωρισμός (Αριστερά/Δεξιά) να σήμαινε μία ουσιαστική αντιπαράθεση. Επί παραδείγματι του ενός σκέλους, που αντικατόπτριζε τον πόλεμο κατά των ανισοτήτων, την μεταρρύθμιση (κατά το μάλλον την ταξική επανάσταση), τον ριζοσπαστισμό, τον οικονομικό παρεμβατισμό, τον κρατικό (κυρίως οικονομικό) σχεδιασμό, τον διεθνισμό, την αθεολογία, την εκ θεμελίων ή την σταδιακή κοινωνική αλλαγή κλπ και του άλλου σκέλους που επεδίωκε την συντήρηση των παραδόσεων, τα πολιτισμικά ειωθότα, τα εθνικά χαρακτηριστικά, την διατήρηση της εθνικής ταυτότητας, την ιστορική μνήμη, την ελεύθερη οικονομία, την αμοιβή της αριστείας, την επικρατούσα θρησκεία κλπ. Αυτά τότε. Ας πούμε πριν ένα αιώνα.

Τις τελευταίες δεκαετίες οι πολιτικές τάσεις δεν πείθουν, ότι έχουν την ευχέρεια να τοποθετηθούν με έστω και με κάποια σχετική σαφήνεια στο τι μπορεί να είναι ερμηνεύσιμο ανάμεσα στο αριστερός-δεξιός. Ωστόσο τα πολιτικά κόμματα επιμένουν να αυτοδιαχωρίζονται σε αριστερά, δεξιά, κεντρώα, μεσαία, έξω αριστερά, έξω δεξιά και σε μεταβλητούς συντελεστές (συνασπισμοί, συμπαρατάξεις, μέτωπα, ανεξαρτητοποιήσεις, αποστασίες, αποκλίνουσες σκοπιμότητες, αποκυήματα αμφιλεγομένων συνεννοήσεων/επαφών κτλ). Δεν υπάρχει πλέον διακριτή ή και ακλόνητος σημασία θέσεων. Υπάρχουν συνδυασμοί συμφέροντος. Υπάρχει η πολυσυλλεκτικότητα. Υπάρχει ανάδευση και συγχώνευση προσώπων και θεωριών. Συνυπάρχουν ιδεολογίες ανεκτικότητας, παραδοχών, πολυπολικότητας, κρημνίσεως στερεοτύπων, κοινωνικών συμβατικοτήτων, συναινετικών συμπεριφορών, νομοθετικών άρσεων παρελθόντων περιορισμών και άλλων παραγώγων.

Η αντίθεση Δεξιά-Αριστερά είναι και "τεχνητή" και "εικονική" και αναπαράγεται εκ των άνω (χρηματοδότες της εξουσίας/κέντρα αποφάσεων) εφ'όσον διαπιστώνεται δεκτικότητα από τον λαό, ο οποίος και δομεί ένα χειραγωγούμενο εκλογικό σώμα.

Η Αριστερά δεν μπορούμε πλέον να δεχθούμε,

ότι ορίζεται με βάση την στάση της απέναντι στην ισότητα. Η σημερινή Αριστερά έχει εισέλθει σε ένα στάδιο οικονομίστικου φιλελευθερισμού. Έχει έμπρακτα ταυτιστεί με τον κοσμοπολιτισμό παρ' όλον ότι εξακολουθεί να χρησιμοποιεί μία χειραφετητική κενολόγο ρητορική, ένεκα της κεκτημένης αυτής και πλέον απαιτουμένης της ιδεολογικής εμμονής. Ουδείς εκ των «αριστερών» πολιτικών πιστεύει, ότι μπορεί να κατορθώσει να οδηγήσει τους πολίτες σε συνθήκες ισότητας με το εν χρήσει ξύλινο λεκτικό, ότι «όλοι οι άνθρωποι είναι ίσοι», τον οποίο ισχυρισμό του ο ίδιος αγνοεί δεδομένου, ότι γνωρίζει, ότι οι διανοητικές όπως και οι οικονομικές διαφορές μεταξύ των πολιτών είναι και μετρήσιμες και εκτιμητέες και δυσκόλως μεταβαλλόμενες. Ούτε μπορεί να πείσει, ότι θα αλλάξει τα κακώς κείμενα (κυρίως τα οικονομικά) αν και στην Ελλάδα αρκετοί είναι εκείνοι, που πείθονται, ότι προσκείμενοι σε ένα κόμμα που υπόσχεται αλλαγή, θα ωφεληθούν σαν άτομα και φυσικά όχι σαν χώρα στο σύνολό της. Αυτά τα άτομα δεν διακρίνονται για κάποια κεκτημένη ιδεολογία. Δεν είναι ούτε αριστεροί ούτε δεξιοί. Κατ'άλλους είναι ανοικτόμυαλοι ρεαλιστές. Κατ'άλλους καθάρματα οπορτουνιστές κλπ, κλπ.

Η Δεξιά, η οποία «τοποθετείται» απέναντι, δεν είναι πλέον η παράταξη, που διατηρεί την παράδοση, την καθεστηκυία τάξη και τις εθνικές σταθερές, παρά τις προσδοκίες των πιστευόντων στην Ελλάδα των πάλαι ποτέ Ελληνικών γνωρισμάτων. Οι «δεξιοί» είναι μία υπό μετάλλαξη κατηγορία πολιτών σε κατάσταση συγχύσεως. Πιστεύει σε εικονικές πραγματικότητες πράγμα που αοριστοποιεί τις πεποιθήσεις τους. Λέει ο Ρωμαίος συγγραφεύς Γάιος Πετρώνιος (1ος μ.Χ. αιών): Mundus vult decipi, ergo decipiatur (ο κόσμος θέλει να εξαπατηθεί, άσ'τον λοιπόν να εξαπατηθεί). Αυτό ήδη το έχουμε συνειδητοποιήσει με τον κάθε καταθλιπτικό και απροσδόκητο τρόπο.

Η Δεξιά π.χ. «απλοποίησε» την Ελληνική γλώσσα. Την γλώσσα, που οι σκεπτόμενοι του πλανήτου μας έχουν σαν πρότυπο προαγωγής της διανοήσεως του παγκοσμίου ενσόφου ανθρώπου. Η Δεξιά έχει ολιγωρήσει σε καίρια εθνικά θέματα. Όπως στην Κύπρο το 1974 (η νήσος κείται μακράν), όπως στο θέμα της αποτυχίας της αποτροπής της ονομασίας των Σκοπίων, όπως στην επίδειξη ανοχής απέναντι στην προσβολή των δικαιωμάτων των ομογενών της Β. Ηπείρου.

Και βέβαια για να μην υστερήσει σε ανταγωνιστικότητα έναντι εκείνων που υποβιβάζουν την κατηγορία της σκληράς εθνικής ισχύος, έχει συμπεριλάβει στο ενεργητικό της και αλλαγές «προοδευτικού τύπου», όπως είναι η μείωση της στρατιωτικής θητείας, ωσάν να εξέλιπον οι πανταχόθεν απειλές κατά της ακεραιότητος της χώρας. Βεβαίως και έχει μεταρρυθμίσει προοδευτικώ τω τρόπω την εκπαίδευση επί το απλούστερον αιχμαλωτίζοντας τα Ελληνόπουλα στις κατώτερες προδιαγραφές μαθησιακών απαιτήσεων των μαθητών/τέκνων των λάθρα και μη προσκληθέντων στην χώρα μεταναστών ως και λοιπών εισρεόντων στην χώρα αλλοδαπών αγνώστου ταυτότητος, πίστεως, σκοπού και -γιατί όχι- πιθανής εκτελέσεως αποστολής στο πλαίσιο ενός κατά της Ελλάδος υβριδικού πολέμου .

Το να συναγωνίζεται η Δεξιά την «προοδευτικότητα» της Αριστεράς σημαίνει, ότι σε κάποιο βραχύ χρονικό ορίζοντα η Ελληνική χώρα θα καταντήσει οδυνηρά αγνώριστη. Και σε βαθμό υπερθετικό. Διότι όλα αυτά τα «προοδευτικά ρεσάλτα» δεν εγγυώνται ένα συμπεπηγμένον έθνος αλλά ένα καταλελυμένο. Επί πλέον η Δεξιά, η οποία καιροσκοπικώ τω τρόπω ρέπει προς μία κεντρώα τοποθέτηση σκοπούσα σε θηράματα άλλων χώρων ως και λοιπές ακαταστάλακτες έμψυχες πολιτικές αυθυπαρξίες, δεν έχει αποδείξει, ότι ανησυχεί για την χώρα. Δεν πείθει, ότι έχει κατά νου να αντιδράσει εκφράζοντας μία επιβάλλουσα έγνοια στο θέμα «Ασφάλεια και Άμυνα» της πατρίδος σε επίπεδο ουσίας. Δεν εκβάλλει κραυγή αγωνίας για το δημογραφικό πρόβλημα της Ελλάδος, εκτός εάν και αυτή πιστεύει, ότι οι ψηφοφόροι -έστωσαν και οι αλλοδαποί- συμπληρώνουν τα κοπάδια με το γνώρισμα του homo erectus, των οποίων υπολογίζεται μόνον ο αριθμός ή η ποσότητα και όχι η εθνική ταυτότης. Και δεν μπορεί να αμφισβητηθεί, ότι όλο σχεδόν το πολιτικό φάσμα έχει σαν αριθμητικό κρατούμενο την «προοδευτική» λύση των εισαγωμένων νταβραντισμένων και καρπερών μουσουλμάνων για να καλυφθούν τα κενά, τα οποία η (πολιτική) φύση μεριμνά να αναπληρώσει.

Εάν λοιπόν η Δεξιά συνδράμει στην κατακρήμνιση του εθνικού μας οικοδομήματος, ποιό είναι τότε το εναπομένον έργο για την Αριστερά; Την Αριστερά, που διατείνεται, ότι είναι προικισμένη και με το ηθικό πλεονέκτημα;

Και ενδιατρίβοντας στα περί ηθικού πλεονεκτήματος αναγνωρίζουμε, ότι τέτοιο πλεονέκτημα υπάρχει εκ των πραγμάτων,εκτός βεβαίως του νεποτισμού, καθόσον εξέλιπεν το περιθώριο για επιδόσεις στην διαφθορά έπειτα από τα καταγραφέντα σε δικαστικές αυλές και σε "κοινοβουλευτικές επιτροπές", ότι έχουν άλλοι προηγηθεί, αποκαλυφθεί και στιγματιστεί.

Κι όμως υπάρχει έργον για την Αριστερά. Έργο συμβατό με το "πρόγραμμά" της που στοχεύει στην ολοκλήρωση της τελείας διαλύσεως της μέχρι τούδε γνωστής μας εθνικής υποστάσεως. Υπόσταση, της οποίας τα βάθρα εγγυώνται την εθνική ασφάλεια, την εθνική οικονομία, την εθνική παιδεία και την αναπόσπαστη με τα εθνικά χαρακτηριστικά θρησκεία.

Τί είναι έθνος για την Αριστερά; Η πολιτισμική διακύβευση της Αριστεράς δεν είναι σε θέση να συμπεριέχει την έννοια έθνος. Η Αριστερά θεωρεί, ότι οι περισσότερες διαστάσεις της εννοίας έθνος είναι μία εκ των υστέρων επινόηση με την οποία αδυνατεί να συνοδοιπορήσει κατά την πολιτική και πολιτισμική της πορεία.

Λένε οι σπουδαγμένοι: Το να αποδομήσεις ένα έθνος διάβρωσέ του τα εθνικά χαρακτηριστικά. Αλλοίωσέ του τα πιστεύω. Αλλά η Αριστερά δείχνει να έχει

μείνει πίσω στην μελέτη των Ελλήνων ανθρώπων. Έχει αγνοήσει την ευθυδρομία των πεποιθήσεών των για πατρίδα, θρησκεία, οικογένεια. Ο Έλληνας δεν έχει την εκτιμώμενη προσαρμοστικότητα στον κόσμο, που η «παγκόσμια διακυβέρνηση» οικονομικώ κινήτρω επιχειρεί να επιβάλλει. Και η αριστερά δεν κέκτηται των απαραιτήτων γνώσεων να μελετήσει τον Έλληνα. Πάνω στην αδεξιότητά της έχει παρερμηνεύσει τις όποιες άγραφες οδηγίες χειρισμού κοινωνιών στον κόσμο των εξουσιαστών. Έχει παρεμηνεύσει ακόμη και τον Μακιαβέλλι ακολουθώντας αποκλειστικά εκείνη την αποστροφή του αγιασμού των μέσων και όχι της κοινωνικής ειρήνης. Έχει δημιουργήσει ένα άτσαλο σύστημα ψυχολογικών επιχειρήσεων, όπου και ο πλέον αδαής πολίτης/ψηφοφόρος μπορεί και καταλαβαίνει τις προθέσεις μιας εξουσιάζουσας Αριστεράς. Έχει αγνοήσει τελείως την θρησκειολογία. Δηλαδή την διεπιστημονική μελέτη της θρησκείας, που περιλαμβάνει την ιστορία των θρησκειών, την ιστορία των ιδεών την συγκριτική μελέτη της θρησκείας, την κοινωνιολογία της θρησκείας και την φιλοσοφία της θρησκείας και αντ'αυτών εκδίδει άτυπα μανιφέστα εντυπωσιασμού για να υποστηρίξει τον γενναίο καινούργιο κόσμο που υπόσχεται, ότι θα διαδεχθεί τον σκουριασμένο παλαιό συντηρητικό. Αλλά ο κόσμος του 20ου αιώνα, μέσα στον οποίον μαζί με τον υπαρκτό σοσιαλισμό συνοδοιπορούσε και ο αθεϊσμός δεν δείχνει να θέλει πλέον να συνεχίσει αυτή την «διδαχθείσα» τροχιά. Η σύγχρονη κοσμοεικόνα αναπροσανατολίζει την στάση, την συμεριφορά και το πνεύμα των ανθρώπων απέναντι στις διαχεόμενες φαινομενολογίες.

Οι άνθρωποι επιμένουν σήμερα στις αρχές του 21ου αιώνα να τηρούν μία στάση δέους απέναντι στην έννοια Θεός, απέναντι στο υπερφυσικό, στο μεταφυσικό και στο μυστήριο της υπάρξεως. Αυτή η στάση μοναδικοποιεί και την ανθρώπινη πολιτεία έναντι όσων αμφισβητούν τις συμπαγείς πεποιθήσεις των. Στην λατινική η λέξη religare σημαίνει 'δεσμεύομαι'. Στις αγγλόφωνες, τις ισπανόφωνες και άλλες χώρες η λέξη religion σημαίνει 'θρησκεία', με την ερμηνευτική κλείδα της δέσμευσης. Είναι η θρησκευτική δέσμευση, αυτή η οποία συνδέει σε όλες τις γνωστές αλλά και τις εικαζόμενες διαστάσεις μία ανθρωποομάδα· μία κοινωνία. Η προσπάθεια της Αριστεράς για εκκοσμίκευση όλων των Ελλήνων και όχι μόνον των ελαχίστων ιδεολόγων οπαδών της κεντρίζει τις αμφισβητήσεις, όπου ένας διάλογος τουλάχιστον ανάμεσα στις στάσεις πίστεως και κοσμικότητας οδηγεί στην ανάγκη μιας διαρκούς αλληλοδιδασκαλίας χωρίς αφορισμούς και οριστική αποβολή ουδεμιάς των αντιρρόπων θεωριών. Το συνιστώμενο στην προκειμένη περίπτωση είναι η απόκτηση των αναγκαιουσών γνώσεων και εμπειριών για την αλλήλοις κατανόηση και αγαστή συμβίωση.

Το να δηλώνει εξ επισήμων χειλέων η Αριστερά την απαρέσκειά της προς την εκ του Συντάγματος παραδεδεγμένη θρησκεία είναι σαν να προκαλεί το κοινό αίσθημα όσων έχουν σαν αρχή και κανόνα ζωής μία ακαταμάχητη πίστη.

Η Αριστερά οφείλει ανυπερθέτως να διδαχθεί από τα ιστορικά γεγονότα. Επί παραδείγματι, να λάβει υπ' όψη της, ότι η Ιρανική επανάσταση το 1979 έχει πείσει τον επιστημονικό κόσμο, σε παγκόσμια κλίμακα, ότι η θρησκεία είναι βασικός πλοηγός ζωής. Ότι το Κοράνιον υποδεικνύει -αν όχι επιβάλλει- τον γενικό πολιτικό και κοινωνικό προσανατολισμό ενός αυξανομένου γηίνου πληθυσμού, που πιστεύει στην δύναμη ενός αναγεννημένου και σφριγηλού Islam. Η Αριστερά, ας έχει και τούτο κατά νου, ότι δηλαδή η θρησκεία αποδεικνύεται πολύ πιο ανθεκτική από την αριστεροσύνη της Σοβιετικής Ενώσεως η οποία κατέρρευσε τελικά μη πείθοντας, ότι η Liberté, η égalité και η fraternité έχουν εφαρμογή στις ανθρώπινες προδιαγραφές. Και εδώ που τα λέμε, ισότητα υπάρχει μόνον στα νεκροταφεία. Εκεί πράγματι όλοι οι νεκροί είναι ίσοι και απολαμβάνουν ίσων δικαιωμάτων, ως επίσης και της καταστάσεως του αναποδράστου. Στην αισθητή, την καθ'ημάς πραγματική ζωή, εμείς οι θνητοί ζητούμε μία κυβερνώσα πολιτική δύναμη, η οποία να εγγυάται τα δικαιώματα και τις νόμιμες αξιώσεις των πολιτών. Ωστόσο στατιστικά προσεγγίζοντες τα πράγματα δεν έχουμε αντιληφθεί και καταγράψει κάτι τέτοιο κατά τις τελευταίες δεκαετίες. Η ζωή μας δεν έγινε ανθρωπινότερη. Η υγεία μας κάτω από ένα τριτοκοσμικό σύστημα υγείας έχει καταστεί επισφαλής. Εν άλλοις λόγοις, "όπου φτωχός και η μοίρα του". Εκείνο το οποίον απαξάπαντες έχουν επαρκέστατα κατανοήσει είναι, ότι ο καθ' ένας εξ ημών είναι υπεύθυνος για τον εαυτό του μέσα σε μία κοινωνία που έχει τα γνωρίσματα ζούγκλας, όπου όμως οι Αριστεροί, οι Δεξιοί και οι υπόλοιπες παραλλαγές εθνοσωτήρων μας διαβεβαιώνουν, ότι ζούμε σε ένα κράτος προνοίας και δικαίου. Η πραγματικότητα μας αποκαλύπτει το αντίθετο. Εξ ού και το φαινόμενο των κεντροφύγων δυνάμεων, που κραυγάζουν "ο σώζων εαυτόν σωθήτω" χωρίς πλέον ένοχη την συνείδησή τους, ότι θα εκληφθεί σαν προδοσία κατά της πατρίδα τους (κυρίως είναι η εφαρμογή του brain drain).

Και όσα ένα γύρω ακούγονται είναι μόνον οι χλευαστικοί τιτιβισμοί του tweeter. Έ... τι να κάνουμε; Πουλάκια είν' κι ας λένε κι ας τραγουδούν κι αυτά στο έρεβος του πνευματικού μας σκότους και ας μας στέλλουν γεμάτο θλίψη και χωρίς ίχνος μελωδίας ένα σκοπό στην ελληνογαλλική διάλεκτο : «ξεχάστε ό,τι νομίζατε, ότι ξέρετε για Liberté, égalité και fraternité».

Λοιπόν; Έστωσαν κατά νου δύο τινα:ή το δέον προβληματίζεσθαι που είναι το βασανιστικό ή το "δε βαρυέσαι αδερφέ",που είναι το ανεύθυνο. Διαλέγουμε.

Με μια ματιά η Ελλάδα και ο Κόσμος

Γεγονότα και εξελίξεις στο διάστημα από 16 ΙΟΥΝΙΟΥ έως 15 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 2017

Του Αντιστρατήγου ε.α. Χ. Μουστάκη
Επιτίμου Διοικητού 1ης Στρατιάς

1.ΕΘΝΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ

α. Κυπριακό

(1) Ενδοκυπριακές Συνομιλίες

Στις 28 Ιουνίου επανελήφθη η διεθνής διάσκεψη για το Κυπριακό στο ελβετικό θέρετρο Κραν Μοντάνα, οι οποίες κατέληξαν σε αποτυχία, όπως ανακοίνωσε τις πρωϊνές ώρες της 7 Ιουλίου ο ΓΓ/ΟΗΕ κ. Γκουντιέρες, που είχε παρέμβει δύο φορές προσωπικά, προκειμένου να αποτρέψει την αποτυχία τους.

Η ευθύνη βαρύνει αποκλειστικά την Τουρκία, η οποία τήρησε από την αρχή μέχρι το τέλος αδιάλακτη στάση επιμένοντας στο θέμα των εγγυήσεων και την παραμονή των τουρκικών στρατευμάτων.

Ο εκπρόσωπος όμως του ΓΓ/ΟΗΕ κ. Άϊντε, ο οποίος είχε κατηγορηθεί από την ελληνική και Ε/Κ πλευρά κατ΄επανάληψη για φιλοτουρκική στάση, επέρριψε την ευθύνη, με δηλώσεις του στις 22 Ιουλίου, και στις δύο πλευρές, προκαλώντας και πάλι την αντίδραση της ελληνικής πλευράς.

Ύστερα από αυτό, το μέλλον των διαπραγματεύσεων θεωρείται αβέβαιο. Η ελληνική πλευρά υποστηρίζει ότι μπορεί να προκύψει λύση, αν η Τουρκία επιδείξει καλή θέληση, αλλά η τουρκική δηλώνει ότι δεν συζητά πλέον για δικοινοτική και διζωνική λύση και ότι εξετάζει ένα plan b χωρίς να κοινοποιεί λεπτομέρειες. Μάλιστα ο Αναπληρωτής Πρωθυπουργός κ. Ακτάγ ανακοίνωσε στις 30 Αυγούστου, ότι κατά την επίσκεψή του στα κατεχόμενα μορφοποιήθηκαν, κατόπιν εντολής του κ. Ερντογάν, οι λεπτομέρειες του οδικού χάρτη για το plan b, χωρίς να τις αναφέρει.

Στο μεταξύ η Τ/Κ πλευρά, προκειμένου να δείξει διεθνώς την καλή της θέληση, αλλά και να προκαλέσει τριβές στο εσωτερικό της Ε/Κ πλευράς, ανακοίνωσε την απόφασή της για την επιστροφή των μαρωνιτών στα χωριά τους στα κατεχόμενα και διέρρευσε την πληροφορία ότι μελετά και την επιστροφή των κατοίκων της Αμμοχώστου στις εστίες τους, αλλά υπό τουρκοκυπριακή διοίκηση. Η Κυπριακή Δημοκρατία, αντιδρώντας, ανακοίνωσε ότι το πιθανό άνοιγμα της Αμμοχώστου υπό Τ/Κ Διοίκηση, θα αντιμετωπιστεί ως επέκταση των ορίων της τουρκικής κατοχής και ότι θα προβεί σε προληπτική καταγγελία στους διεθνείς οργανισμούς.

Το plan b της Τουρκίας θα είναι η επιδίωξη της αναβάθμισης του ψευδοκράτους σε διεθνή οντότητα και της εντάξεώς του στην ΕΕ, προκειμένου να επηρεάζει δι΄αυτού τις αποφάσεις της και να έχει λόγο στην ενεργειακή πολιτική στην Ανατολική Μεσόγειο και όχι η προσάρτηση της Β. Κύπρου, γιατί αυτό, πέραν των προβλημάτων που θα της προκαλέσει, δεν της δίνει τα παραπάνω πλεονεκτήματα. Επίσης η Τουρκία δεν πρόκειται να δεχθεί τη λύση της διζωνικής και δικοινοτικής ομοσπονδίας, χωρίς την παραμονή των τουρκικών στρατευμάτων, όχι για λόγους ασφαλείας, τους οποίους προσχηματικά επικαλείται, αλλά γιατί θα στερηθεί των στρατηγικών πλεονεκτημάτων που της εξασφαλίζει η παραμονή τους στην Κύπρο.

(β)Γεωτρήσεις στην Κυπριακή ΑΟΖ

Στις 12 Ιουλίου η Γαλλοϊταλική Κοινοπραξία TOTAL-ENI άρχισε την γεώτρηση στο οικόπεδο 11, η οποία και συνεχίζεται, παρά το σκηνικό πολέμου που έχει δημιουργηθεί από την παρουσία πολεμικών πλοίων των ΗΠΑ, της Γαλλίας, της Τουρκίας, του Ισραήλ και της Ελλάδος. Η Τουρκία, παρά τις απειλές, περιορίστηκε σε εμπρηστικές δηλώσεις, σε πραγματοποίηση ασκήσεων στην Κυπριακή ΑΟΖ και σε έρευνες με το BARBAROS εντός των οικοπέδων της

Κυπριακής ΑΟΖ. Επίσης απείλησε τις διεθνείς εταιρείες που πραγματοποιούν τις έρευνες, ότι θα αποκλειστούν από κάθε έργο στην Τουρκία, αν συνεχίσουν τη συνεργασία τους με την Κυπριακή Δημοκρατία, καθώς και τα κράτη, των οποίων τα συμφέροντα εκπροσωπούν, ότι αυτό θα έχει αντίκτυπο σε άλλα πεδία, που θα χρειαστούν τη βοήθειά της.

Νέα ένταση αναμένεται να προκληθεί τον Οκτώβριο , που θα ξεκινήσει η πρώτη γεώτρηση στο οικόπεδο 6, το οποίο η Τουρκία συμπεριλαμβάνει στα αμφισβητούμενα.

Η αμερικανικών συμφερόντων εταιρεία EXON MOBIL ανακοίνωσε πως η πρώτη διερευνητική γεώτρηση στο οικόπεδο 10 θα πραγματοποιηθεί το 2018, αδιαφορώντας για τις τουρκικές απειλές.

Η εμπλοκή των διεθνών εταιρειών και η εκπεφρασμένη υποστήριξη των κρατών των οποίων τα συμφέροντα εκπροσωπούν και κυρίως των ΗΠΑ, αποκλείει τη στρατιωτική επέμβαση της Τουρκίας, η οποία θα συνεχίσει να αντιδρά όπως μέχρι τώρα, προσπαθώντας να κερδίσει ότι περισσότερο μπορεί και κυρίως για να διεκδικήσει ενεργό ρόλο στο ενεργειακό σκηνικό της Ανατολικής Μεσογείου από το οποίο έχει απομονωθεί.

β. Ε/Τ Σχέσεις

Συνεχίζεται η ένταση στις σχέσεις των δύο χωρών, λόγω των τουρκικών προκλήσεων στο Αιγαίο, της μη έκδοσης των 8 Τούρκων πραξικοποιηματιών και τις έρευνες στην Κύπρο, με την Τουρκία να παραβιάζει και τη συμφωνία για διακοπή των ασκήσεων την τουριστική περίοδο.

Το τελευταίο διάστημα έχουν αυξηθεί κατά πολύ οι προσφυγικές ροές προς τα νησιά του Αιγαίου, χωρίς να έχει διευκρινιστεί αν αυτό είναι τυχαίο ή αποτελεί προειδοποιητικό μήνυμα προς την ΕΕ για το τι θ ασυμβεί, αν οι ενταξιακές διαπραγματεύσεις καταλήξουν σε ναυάγιο.

Οι Ε/Τ σχέσεις επηρεάζονται και από την πορεία των σχέσεων της Τουρκίας με την ΕΕ. Η Ελλάδα θα πρέπει γι΄αυτό να διαδραματίσει διαμεσολαβητικό ρόλο, γιατί τυχόν δυσμενής εξέλιξή τους, θα έχει σοβαρές επιπτώσεις στις σχέσεις της με την Τουρκία, με πρώτη την κατακόρυφη αύξηση των μεταναστευτικών ροών.

γ. Σκοπιανό

Η Ελλάδα ξεκαθάρισε στη νέα κυβέρνηση της ΠΓΔΜ, η οποία ζήτησε την ένταξή της στο ΝΑΤΟ και την ΕΕ με την προσωρινή της ονομασία, ότι αυτό θα συμβεί μόνον αν λυθεί το θέμα της ονομασίας. Ο νέος πρωθυπουργός κ. Ζάεφ δείχνει μεν ότι έχει καλή διάθεση, αλλά είναι πολύ διστακτικός να επιχειρήσει αλλαγή στην εθνικιστική πολιτική του κ. Γκρουέφσκι.

Η καλή διάθεση της νέας κυβερνήσεως, αλλά και το ενδιαφέρον της διεθνούς κοινότητος για άμεση αντιμετώπιση της αστάθειας στο εσωτερικό της ΠΓΔΜ, αναμένεται να ωθήσουν τον κ. Νίμιτς στην υποβολή νέων ιδεών και εντατικοποίηση των διαπραγματεύσεων εντός του 2018.

δ. Ενεργειακό

Η απρόβλεπτη συμπεριφορά του κ. Ερντογάν και η συμφωνία με τη Ρωσία για την κατασκευή του Turkish Stream έχουν προβληματίσει τις ΗΠΑ και γι΄αυτό παρακολουθούν, όπως δήλωσε η Αμερικανή Πρέσβης στη Λευκωσία, με ενδιαφέρον την εξέλιξη των τριμερών συνεργασιών της Ελλάδος και της Κύπρου με το Ισραήλ και την Αίγυπτο.

Η αστάθεια στην Τουρκία έχει προβληματίσει και την Ρωσία, η οποία όπως δήλωσε ο Πρόεδρος του Ρωσικού Ομίλου Trasnett, εξετάζει με ενδιαφέρον την πρόταση της Βουλγαρίας για την αναβίωση της κατασκευής του αγωγού Μπουργκάς-Αλεξανδρούπολη, που έχουν παγώσει Ελλάδα και Βουλγαρία, κατόπιν πιέσεων των ΗΠΑ.

Η Ελλάδα αυτή τη φορά θα πρέπει να είναι θετική και να εκμεταλλευτεί την ευκαιρία για αναβάθμιση του γεωπολιτικού της ρόλου.

ε. Τριμερής Βαλκανική συνεργασία

Στις 13 Ιουλίου συναντήθηκαν στη Θεσσαλονίκη οι ηγέτες της Ελλάδος, της Σερβίας και της Βουλγαρίας, όπου αποφάσισαν να προωθήσουν τη μονιμοποίηση της τριμερούς συνεργασίας τους, κατά τα πρότυπα της ομάδος των χωρών του Βίσεγκραντ.

2. ΒΑΛΚΑΝΙΑ

α. Βουλγαρία - Σκόπια

Στις 27 Ιουλίου τα Σκόπια έδωσαν στη δημοσιότητα το περιεχόμενο του Συμφώνου Φιλίας που συνήψαν με τη Βουλγαρία, το οποίο δεν δημιουργεί προβλήματα στην Ελλάδα, εκτός του γεγονότος ότι θα απομείνει η μόνη χώρα της περιοχής, που θα έχει προβλήματα με την ΠΓΔΜ.

β. Αλβανία

Τις εκλογές που διεξήχθησαν στις 27 Ιουνίου κέρδισε με απόλυτη πλειοψηφία ο κ. Ράμα, ο οποίος σχημάτισε μονοκομματική κυβέρνηση. Εντύπωση προκάλεσε το γεγονός ότι κατήργησε το Υπουργείο Ευρωπαϊκής Ολοκλήρωσης και ίδρυσε το νέο Υπουργείο Αποδήμων, δείχνοντας με αυτό τον τρόπο τη δυσαρέσκειά του προς την ΕΕ, αλλά και τις αλυτρωτικές του διαθέσεις. Το άσχημο για την Ελλάδα είναι ότι το κόμμα των Τσάμηδων κέρδισε δύο έδρες.

Τα κόμματα που εκπροσωπούν την ελληνική μειονότητα δεν συμμετείχαν στις εκλογές, λόγω των προσωπικών διαφορών των μελών τους, αλλά και της αδιαφορίας της ελληνικής κυβερνήσεως.

Δεδομένου ότι το ελληνικό στοιχείο αποτελεί το 10% του πληθυσμού, η μειονότητα ενωμένη θα μπορούσε να διαδραματίσει σημαντικό ρόλο στα πολιτικά πράγματα

της Αλβανίας.

γ. Σερβία

Ένταση στις σχέσεις της Σερβίας με τα Σκόπια προκάλεσε η πρόθεσή τους να προτείνουν το Κόσοβο ως πλήρες μέλος της UNESCO. Στις 21 Αυγούστου η Σερβία ανακάλεσε το σύνολο του προσωπικού της Πρεσβείας της στα Σκόπια. Ο κ. Βούτσιτς με δηλώσεις του, έκανε λόγο για επιθετικές ενέργειες των Σκοπίων, προσθέτοντας ότι ήταν λάθος της Σερβίας η αναγνώρισή τους με το συνταγματικό τους όνομα.

3. ΤΟΥΡΚΙΑ

α. Εσωτερική Κατάσταση

Ένα χρόνο μετά το αποτυχημένο πραξικόπημα του Ιουλίου 2016, ο κ. Ερντογάν συνεχίζει τις εκκαθαρίσεις των αντιφρονούντων στο δημόσιο και ιδιωτικό τομέα. Στις φυλακές βρίσκονται 50.600 άτομα, σύμφωνα με δήλωση του Υπουργού Δικαιοσύνης μεταξύ των οποίων και οι συναρχηγοί του φιλοκουρδικού κόμματος HDP με 11 βουλευτές του, καθώς και ο βουλευτής του κόμματος της αξιωματικής αντιπολίτευσης CHP κ. Μπερμπέρογλου, που έχει καταδικαστεί σε φυλάκιση 25 ετών, γιατί δημοσιοποίησε στοιχεία από τα οποία προκύπτει ότι η MIT ενίσχυε με όπλα την ισλαμική αντιπολίτευση στη Συρία.

Ο αρχηγός της αξιωματικής αντιπολιτεύσεως κ. Κιλιντσάρογλου πραγματοποίησε, σε ένδειξη διαμαρτυρίας για την φυλάκιση του κ. Μπερμπέρογλου, πορεία 450 χλμ από την Άγκυρα στην Κωνσταντινούπολη συνοδευόμενος από χιλιάδες οπαδούς του . Η πορεία προβλήθηκε από το διεθνή τύπο, χωρίς όμως να προκαλέσει ιδιαίτερα προβλήματα στο καθεστώς Ερντογάν. Το κατά πόσον επηρέασε τους Τούρκους πολίτες θα φανεί στο μέλλον και ιδιαίτερα στις προεδρικές εκλογές του 2019.

Ο κ. Ερντογάν με εργαλεία, τον αυταρχισμό, τον υπερσυγκεντρωτισμό, την προσωπολατρεία και την καταπάτηση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, επιδιώκει την αποδόμηση του κράτους δικαίου και την οικοδόμηση μιας «νέας Τουρκίας», ισλαμιστικής, εθνικιστικής και υπερσυντηρητικής με τον τύπο φιμωμένο, τη δικαιοσύνη χειραγωγούμενη και τον ίδιο Σουλτάνο.

β. Διεθνείς Σχέσεις

Ο αυταρχικός τρόπος διακυβερνήσεως από τον κ. Ερντογάν, η κατάργηση του κράτους δικαίου και η παραβίαση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, έχουν αποξενώσει την Τουρκία από τους παραδοσιακούς της συμμάχους.

Η ένταση με την ΕΕ και ειδικά τη Γερμανία, διαρκώς αυξάνει, με την κ. Μέρκελ και τον κ. Σουλτς να δηλώνουν ότι στην προσεχή Σύνοδο Κορυφής της ΕΕ θα τεθεί και το θέμα της διακοπής των ενταξιακών διαπραγματεύσεων με την Τουρκία.

Σε ένταση βρίσκονται και οι σχέσεις της με τις ΗΠΑ, λόγω της αποφάσεως του κ. Τραμπ για εξοπλισμό των Κούρδωνν της Συρίας αλλά και της συνεργασίας του κ. Ερντογάν στον ενεργειακό και στρατιωτικό τομέα.

Κάκιστες είναι και οι σχέσεις του με τον αραβικό κόσμο, λόγω της υποστηρίξεως του Κατάρ στη διένεξή του με τη Σαουδική Αραβία, τα Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα, το Μπαχρέϊν και την Αίγυπτο.

Καλές σχέσεις διατηρεί με τη Ρωσία με την οποία συμφώνησε για την κατασκευή του αγωγού Turkish Stream και την αγορά πυραύλων S-400. Υπάρχουν όμως ενδείξεις ότι και η Μόσχα δεν εμπιστεύεται τον κ. Ερντογάν και γι΄αυτό ενδιαφέρεται για την κατασκευή του αγωγού Μπουργκάς-Αλεξανδρούπολη, προκειμένου να παρακάμψει την Τουρκία.

Εκτός από τον απρόβλεπτο κ. Ερντογάν, ευθύνη για τη στροφή του προς τη Ρωσία έχει και η Δύση, που τον ώθησε στην αγκαλιά του κ. Πούτιν, λόγω της υποστηρίξεως των Κούρδων στη Συρία και των απειλών για διακοπή των ενταξιακών διαπραγματεύσεων με την Ε.Ε. Η στροφή αυτή του εξασφάλισε, επί του παρόντος, διαπραγματευτικό ρόλο στη Συρία που ήταν απομονωμένος. Μακροπρόθεσμα όμως, ίσως αυτό αποδειχθεί μπούμερανγκ, γιατί θα κληθεί να διαλέξει μεταξύ Δύσεως και Ρωσίας. Αν επιλέξει τη Ρωσία, το κόστος θα είναι τεράστιο και ίσως να μη καταφέρει η Τουρκία να το αντέξει, ενώ αν επιλέξει τη Δύση θα χάσει ότι κέρδισε στη Συρία και θα καταστεί διεθνώς αναξιόπιστος.

Επειδή η παραμονή της Τουρκίας στη Δύση είναι αναγκαία θα πρέπει έγκαιρα ΗΠΑ και ΕΕ να σταματήσουν τους αφορισμούς και να τον βοηθήσουν να επιλέξει τη Δύση, αρχίζοντας ένα σοβαρό διάλογο μαζί του, προκειμένου να διασκεδάσουν τους φόβους του και να τον διευκολύνουν να αλλάξει συμπεριφορά στο εσωτερικό της χώρας και στις σχέσεις με τη Δύση, με κάποια ανταλλάγματα.

4. Ε.Ε.

α. Ιταλία

Η Ιταλία αντιμετωπίζει σοβαρό πρόβλημα με τις προσφυγικές ροές που έφτασαν τις 77.000 το α΄εξάμηνο του 2017 και γι΄αυτό ζήτησε από την ΕΕ να ανοίξουν και άλλα λιμάνια για την υποδοχή των προσφύγων που διασώζονται.. Επίσης κατηγορεί τη Γαλλία και την Ισπανία ότι δεν επωμίζονται το μερίδιο που τους αναλογεί, ενώ η ίδια και η Γερμανία διαθέτουν σημαντικά κονδύλια στη Λιβύη και τις άλλες αφρικανικές χώρες για τη συγκράτηση των προσφύγων στα εδάφη τους.

β. Γαλλία

Τις βουλευτικές εκλογές, που διεξήχθησαν στις 18 Ιουνίου, κέρδισε το νεοσύστατο κόμμα του κ. Μακρόν με απόλυτη πλειοψηφία. Αμέσως μετά την εκλογή του επεδίω-

ξε και επέτυχε την ανάπτυξη σχέσεων εμπιστοσύνης με την κ. Μέρκελ για την επανικίνηση του γαλλογερμανικού άξονα. Συμφώνησαν γιαι τη δημιουργία Ευρωπαϊκού Ταμείου Άμυνας και την υποχρεωτική συμμετοχή όλων των κρατών μελών στις αμυντικές δαπάνες.

Κατά τις συναντήσεις του με τους ευρωπαίους ηγέτες εξέθεσε το όραμά του για μια Ευρώπη της αλληλεγγύης, αλλά και της υπευθυνότητος, προτείνοντας ένα κοινό ευρωπαϊκό προϋπολογισμό, το διορισμό Υπουργού Οικονομικών, την έκδοση ευρωομολόγου και τη δημιουργία Κοινοβουλίου της ευρωζώνης.

Στο εσωτερικό προχώρησε άμεσα στην υλοποίηση των προεκλογικών του εξαγγελιών, με την κατάθεση δύο νομοσχεδίων, παρά τις σκληρές αντιπαραθέσεις στο Κοινοβούλιο και τις κινητοποιήσεις των συνδικάτων, δείχνοντας ότι είναι αποφασισμένος να υλοποιήσει τις μεταρρυθμίσεις που πιστεύει ότι είναι αναγκαίες για να γίνει η Γαλλία μεγάλη δύναμη διεθνώς και περήφανη χώρα. Το πρώτο νομοσχέδιο αφορά στην «επιβολή ηθικών κανόνων στην πολιτική ζωή» και το δεύτερο στις «μεταρρυθμίσεις στην αγορά εργασίας» με το οποίο περιορίζονται τα δικαιώματα των εργαζομένων.

γ. Γερμανία

Στις 24 Σεπτεμβρίου θα πραγματοποιηθούν οι βουλευτικές εκλογές τις οποίες, σύμφωνα με τις δημοσκοπήσεις, θα κερδίσει το Χριστιανοδημοκρατικό κόμμα της κ. Μέρκελ.

Στις 9 Ιουλίου αποχώρησαν, από την Τουρκική Βάση Ιντσιρλίκ για την Ιορδανία, οι 280 Γερμανοί στρατιώτες που υπηρετούσανν σ΄αυτή.

Στις 6 Ιουνίου συναντήθηκαν στο Αμβούργο ο κ. Τραμπ με την κ. Μέρκελ και συζήτησαν όλα τα διεθνή προβλήματα, σε καλό μεν κλίμα, αλλά οι διαφορές λόγω της πολιτικής του κ. Τραμπ παραμένουν.

Στις 15 Ιουλίου ανακοινώθηκε στο Παρίσι ότι Γερμανία και Γαλλία σχεδιάζουν την ανάπτυξη ενός ευρωπαϊκού μαχητικού αεροσκκάφους 5ης γενιάς, το οποίο θα αντικαταστήσει μακροπρόθεσμα το στόλο των δύο χωρών.

δ. Ισπανία

Σε αντιπαράθεση βρίσκονται η κυβέρνηση με το Κοινοβούλιο της Καταλωνίας, λόγω της ψηφίσεως νόμου για τη διεξαγωγή δημοψηφίσματος την 1η Οκτωβρίου, με ερώτημα την απόσχιση της επαρχίας από την Ισπανία.

Η ισπανική δικαιοσύνη, έκρινε το δημοψήφισμα αντισυνταγματικό, αλλά οι Καταλανοί επιμένουν ότι θα πραγματοποιηθεί. Από την πλευρά του ο κ. Ραχόϊ δηλώνει ότι θα πάρει όσα μέτρα χρειάζονται για να το ακυρώσει.

ε. Σλοβακία- Ουγγαρία

Στις 6 Σεπτεμβρίου το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο απέρριψε την προσφυγή της Σλοβακίας και της Ουγγαρίας, που ζητούσαν να εξαιρεθούν από την υποδοχή προσφύγων και τις υποχρεώνει, καθώς και τις Τσεχία και Πολωνία, που αρνούνται επίσης να δεχθούν πρόσφυγες, να αναλάβουν τις ευθύνες τους.

στ. Βρετανία

Στις 26 Ιουνίου η κυβέρνηση της κ. Μέϊ, η οποία στις προγραμματικές δηλώσεις έκανε λόγο για ηπιότερο Brexit, πήρε ψήφο ανοχής από το βορειοιρλανδικό κόμμα DUP, ύστερα από τη δέσμευσή της για επιπλέον πόρους 1,5 δις λιρών στη Β. Ιρλανδία.

Στις 19 Ιουνίου άρχισαν οι συζητήσεις για την οργάνωση των διαπραγματεύσεων μεταξύ του εκπροσώπου της ΕΕ κ. Μπαρνιέ και του υπευθύνου Υπουργού της Βρετανίας για το brexit κ. Ντέϊβις.

Στις 25 Αυγούστου ο ΥΠΕΞ κ. Τζόνσον, που μέχρι τότε επέμενε ότι η Βρετανία δεν οφείλει καμία αποζημίωση στην ΕΕ, δήλωσε ότι η Βρετανία θα εκπληρώσει τις υποχρεώσεις της στην ΕΕ, προσθέτοντας ότι θεωρεί υπερβολικό το ποσόν των 100 δις ευρώ, που έχει αναφέρει ο εκπρόσωπος κ. Μπαρνιέ.

5. ΗΠΑ

α. Εσωτερική Κατάσταση

Η υπόθεση για την εμπλοκή της Ρωσίας στις προεδρικές εκλογές, με τις συνεχείς αποκαλύψεις για εμπλοκή στενών συνεργατών του, αλλά και του υιού του, έχει παραλύσει την προεδρία του κ. Τραμπ που βρίσκεται συνεχώς σε θέση απολογουμένου. Το κλίμα στο Λ. Οίκο έχει επιβαρυνθεί ακόμη περισσότερο και από τις συνεχείςι παραιτήσεις και αντικακταστάσεις στενών του συνεργατών, όπως του Προσωπάρχη, του επικεφαλής της Επικοινωνίας, του υπευθύνου για τη χάραξη εξωτερικής πολιτικής κ.α.

Το νομοθετικό του έργο καρκινοβατεί και δεν φαίνεται ικανός να το προωθήσει. Μετά το φιάσκο με το νομοσχέδιο για τους μετανάστες, που ακύρωσε η δικαιοσύνη, ακόμη προσπαθεί να περάσει από το Κογκρέσο την ακύρωση του νομοσχεδίου για την υγειονομική περίθαλψη (Obamacare), χωρίς να είναι βέβαιο ότι θα τα καταφέρει, αφού και αρκετοί ρεπουμπλικανοί γερουσιαστές είναι αντίθετοι.

Την ώρα που η συμπεριφορά του γίνεται όλο και πιο παρορμητική, πολλοί αναρωτιούνται τι θα γίνει, αν αποφασίσει να κάνει κάτι εναντίον της Β.Κορέας και αν θα βρεθεί κάποιος να τον σταματήσει, εναποθέτοντας τις ελπίδες τους στους στρατηγούς που έχει ως συνεργάτες.

Εξ αιτίας όλων αυτών η δημοτικότητά του από 42% τον Απρίλιο έπεσε στο 36% στις αρχές Σεπτεμβρίου.

Η μέχρι τώρα παρουσία και συμπεριφορά του έχει δείξει ότι είναι ένας αυταρχικός και ακατάλληλος πρόεδρος, ο οποίος διχάζει

την κοινωνία, προκειμένου να εξυπηρετήσει τα συμφέροντά του.

β. Διεθνείς Σχέσεις

(1) Ρωσία

Παρά τις καλές προθέσεις που έχει για τη Ρωσία και το καλό κλίμα που επικράτησε, τη συνάντησή του με τον κ. Πούτιν στο Αμβούργο στις 7 Ιουλίου, οι σχέσεις των δύο χωρών βρίσκονται στο κατώτατο σημείο, όπως αναγνώρισαν με δηλώσεις τους και οι δύο πρόεδροι. Το βαρύ κλίμα, που έχει δημιουργηθεί από την υπόθεση της ρωσικής παρεμβάσεως στις προεδρικές εκλογές, επιβαρύνθηκε ακόμη περισσότερο από τις κυρώσεις που ψήφισε το Κογκρέσο σε βάρος της Ρωσίας, για την υπόθεση αυτή, και αναγκάστηκε έκωνάκων ο κ. Τραμπ να τις υπογράψει, καθώς και τα σκληρά αντίμετρα με τα οποία απάντησε η Ρωσία.

(2) ΕΕ - ΝΑΤΟ

Οι σχέσεις με την ΕΕ και ιδιαίτερα τη Γερμανία την οποία κατηγορεί για το εμπορικό της πλεόνασμα και τις οφειλές της στο ΝΑΤΟ εξακολουθούν να είναι ψυχρές.

Η αλλαγή της στάσης του έναντι του ΝΑΤΟ είναι εμφανής. Για πρώτη φορά, κατά την επίσκεψή του στη Βαρσοβία στις 6 Ιουλίου, εξέφρασε την υποστήριξή του στο άρθρο 5 «περί ενεργητικής βοηθείας σε όποιο κράτος δεχθεί επίθεση» και υπεσχέθη στα κράτη της Ανατολικής Ευρώπης, ότι δεν θα επιτρέψει στη Ρωσία να τα εκβιάζει με το φυσικό αέριο.

(3) Κίνα

Οι σχέσεις με την Κίνα παρουσιάζουν διακυμάνσεις. Πότε την απειλεί με εμπορικό πόλεμο και πότε της υπόσχεται συνεργασία σε όλους τους τομείς. Άλλοτε την κατηγορεί ότι δεν κάνει όσα θα έπρεπε για να πείσει τη Β.Κορέα να αλλάξει στάση και άλλοτε δηλώνει ευχαριστημένος από τη στάση της, όπως έγινε στην πρόσφατη σύγκλιση του ΣΑ/ΟΗΕ, που επέβαλε και νέες κυρώσεις στη Β.Κορέα, με τη σύμφωνη γνώμη της Κίνας και της Ρωσίας.

(4) Β. Κορέα

Λόγω των παρανοϊκών ενεργειών του κ. Κιμ και των άστοχων δηλώσεων του κ. Τραμπ, η ένταση στις σχέσεις τους έχει οδηγηθεί στα πρόθυρα συγκρούσεως (λεπτομέρειες στην παράγραφο 8α «Β. Κορέα»).

(5) Ελλάδα

Παρόλο που ο κ. Τραμπ στα θέματα που απασχολούν την Ελλάδα δεν έχει ξεκαθαρίσει τη θέση του, οι επιτελείς του, σε αντιδιαστολή με την τουρκία του κ. Ερντογάν που τους προβληματίζει, την θεωρούν ως σταθερό και στενό σύμμαχο και εκτιμούν ότι η συνεργασία της με το Ισραήλ και την Αίγυπτο εξυπηρετούν τα συμφέροντα των ΗΠΑ.

Στο Κυπριακό παραμένει η θέση των ΗΠΑ για δικοινοτική και διζωνική λύση και υποστηρίζουν την ενεργειακή πολιτική της Κύπρου, λόγω και της εμπλοκής της αμερικανικής εταιρείας EXON MOBIL.

Η εξωτερική πολιτική του κ. Τραμπ είναι αναποτελεσματική, γιατί δοκιμάζει διαπραγματευτικές τακτικές, που είναι αποτελεσματικές στις εμπορικές συναλλαγές, που γνωρίζει καλά, αλλά δεν ισχύουν και στις σχέσεις μεταξύ κρατών.

Ο κ. Τραμπ απεδείχθει ότι είναι ένας ανίκανος και επικίνδυνος πρόεδρος, ικανός να οδηγήσει σε ένα νέο παγκόσμιο πόλεμο είτε από ατύχημα είτε από σκοπιμότητα, προκειμένου να εξέλθει από τα αδιέξοδα που έχει οδηγηθεί. Γι΄αυτό το αμερικανικό κατεστημένο θα πρέπει να αναλάβει τις ευθύνες του και να τον αντικαταστήσει πριν να είναι αργά.

6. ΡΩΣΙΑ

Στις 11 Αυγούστου στελέχη του ναυτικού επιβεβαίωσαν ότι το πυρηνοκίνητο υπερ-αεροπλανοφόρο, που κατασκευάζει η Ρωσία και θα μπορεί να μεταφέρει 80-90 Α/Φ και Ε/Π, θα είναι έτοιμο το 2030.

Στις 2 Σεπτεμβρίου η Ρωσία ανακοίνωσε ότι συμφώνησε με την Κίνα γιαι την κατασκευή 200 Ε/Π βαρέως τύπου.

Ο κ. Πούτιν, παρόλο ππου καταδίκασε την Β.Κορέα για την πυρηνική δοκιμή και συμφώνησε για τις κυρώσεις που της επέβαλε το ΣΑ/ΟΗΕ, τηρεί επικριτική στάση έναντι του κ. Τραμπ και του συνιστά αυτοσυγκράτηση και διαπραγματεύσεις.

7. ΣΥΡΙΑ

α. Συρία

Συνεχίζονται οι επιχειρήσεις κατά του ISIS, από την αραβοκουρδική συμμαχία, που υποστηρίζεται από τις ΗΠΑ, εναντίον της Ράκα και από το συριακό στρατό, που υποστηρίζεται από τη Ρωσία και το Ιράν στις νότιες και ανατολικές πετρελαιοφόρες περιοχές στα σύνορα με το Ιράκ και την Ιορδανία.

Από τις 9 Ιουλίου τέθηκε σε εφαρμογή στις νοτιοδυτικές περιοχές η εκεχειρία, πλην ISIS, που συμφώνησαν οι κ. Τραμπ και Πούτιν στο Αμβούργο στις 7 Ιουλίου. Επίσης εξακολουθεί να τηρείται η εκεχειρία στις ζώνες ασφαλείας, που συμφωνήθηκαν στις 4 Μαίου στην Αστάνα του Καζακστάν από τις δύο αντιμαχόμενες πλευρές , τη συριακή κυβέρνηση και την αντιπολίτευση.

Οι ειρηνευτικές συνομιλίες στη Γενεύη, υπό την αιγίδα του ΟΗΕ, συνεχίζονται χωρίς ουσιαστική πρόοδο, λόγω της σκληρής στάσης που τηρούν και οι δύο πλευρές. Συνεχίζονταιι επίσης και οι συνομιλίες στην Αστάνα του Καζακστάν υπό την αιγίδα της Ρωσίας, της Τουρκίας και του Ιράν.

Ο αραβικός τύπος υποστηρίζει ότι ανάμεσα στα σενάρια που ακούγονται για μια πιθανή διανομή της Συρίας την επόμενη ημέρα, περιλαμβάνεται και η ανταλλαγή μεταξύ

της συριακής κυβερνήσεως και της Τουρκίας του Αφρίν με το Ιντιλίμπ.

Το Αφρίν σήμερα κατέχεται από τους Κούρδους και προστατεύεται από το συριακό στρατό και δυνάμεις των ΗΠΑ, ενώ το Ιντιλίμπ κατέχεται από τον ISIS.

Σχέση με αυτό το σενάριο έχει και η έκθεση του ρωσικού Κέντρου Στρατηγικών Μελετών «Ίδρυμα Στρατηγικού Πολιτισμού» στις 5 Σεπτεμβρίου στην οποία αναφέρεται ότι εντός του μηνός ο τουρκικός στρατός θα εισβάλει στη Συρία για την κατάληψη του Ιντιλίμπ από τους τζιχαντιστές, με την υποστήριξη της Ρωσίας και του Ιράν.

Το σενάριο αυτό είναι πολύ πιθανό, δεδομένου ότι η Τουρκία είναι αποφασισμένη να τα δώσει όλα, προκειμένου να μη μείνει το Αφρίν στην κατοχή των Κούρδων, γιατί έτσι θα ενωθούν όλες οι κουρδικές περιοχές στο Β. Ιράκ και θα δημιουργηθούν οι προϋποθέσεις για την ίδρυση ανεξαρτήτου Κουρδιστάν στη Β.Συρία, στα σύνορα με την Τουρκία. Για να υλοποιηθεί όμως αυτό θα χρειαστεί και η έγκριση των ΗΠΑ, που μάλλον είναι αρνητικές.

β. Ιράκ

Στις 10 Ιουλίου κατελήφθη η Μοσούλη.

Παρά τις διεθνείς πιέσεις ο ηγέτης του Ιρακινού Κουρδιστάν επιμένει στη διεξαγωγή του δημοψηφίσματος, που έχει εξαγγείλει για τις 25 Σεπτεμβρίου με το ερώτημα της ανεξαρτησίας. Η ένταση κορυφώθηκε ύστερα από την απόφαση του περιφερειακού συμβουλίου του Κιρκούκ να συμμετάσχει στο δημοψήφισμα παρόλο που είναι εκτός των ορίων του Κουρδιστάν. Η απόφαση αυτή εκτός από την αντίδραση της Βαγδάτης, που απειλεί τους Κούρδους ακόμη και με στρατιωτική επέμβαση για να αποτρέψει το διαμελισμό της χώρας, προκάλεσε και τις αντιδράσεις της Τουρκίας, που απειλεί τους Κούρδους με «βαρύ τίμημα» και του Ιράν, που δήλωσε ότι θα σταματήσει να εμποδίζει τις φιλοιρανικές φατρίες του Ιράκ που ετοιμάζονται να επιτεθούν στους Κούρδους.

Η μόνη χώρα που υποστηρίζει το δημοψήφισμα είναι το Ισραήλ, λόγω της αντιπαλότητός του με την Τουρκία και το Ιράν.

γ. Ιράν

Ο κ. Τραμπ στις 13 Ιουλίου επέβαλε και νέες κυρώσεις σε βάρος 18 προσώπων του Ιράν, παρόλο που ο ΥΠΕΞ κ. Τίλερσον και η Διεθνής Επιτροπή για τα πυρηνικά όπλα απεφάνθησαν ότι τηρεί τη συμφωνία, προκαλώντας τις έντονες αντιδράσεις του προέδρου κ. Ροχανί, ο οποίος στις 5 Αυγούστου ανέλαβε για δεύτερη φορά τα καθήκοντά του. Στην τελετή παρέστησαν 100 ξένοι ηγέτες, μεταξύ των οποίων και ο κ. Κιμ της Β.Κορέας.

δ. Κατάρ

Παρά την προσπάθεια της Δύσεως, το εμπάργκο που έχουν επιβάλει στο Κατάρ η Σαουδική Αραβία, τα Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα, το Μπαχρέϊν και η Αίγυπτος συνεχίζεται, γιατί αυτό αρνείται να ικανοποιήσει τις απαιτήσεις τους, μεταξύ των οποίων περιλαμβάνονται η διακοπή της χρηματοδότησης τρομοκρατικών οργανώσεων και της Μουσουλμανικής Αδελφότητος, το κλείσιμο του Αλ Τζατζίρα, αλλά και της Τουρκικής Βάσεως στη Ντόχα.

8 ΑΣΙΑ

α. Β.Κορέα

Στα πρόθυρα πολέμου έχουν οδηγηθεί η Β.Κορέα με τις ΗΠΑ, αφ΄ενός μεν εξαιτίας των πρανοϊκών ενεργειών του κ. Κιμ, ο οποίος, πέραν των δοκιμαστικών εκτοξεύσεων βαλιστικών πυραύλων, προέβη στις 3 Σεπτεμβρίου και στη δοκιμή πυρηνικής βόμβας και αφ΄ετέρου των αστόχων απειλών του κ. Τραμπ για στρατιωτική επέμβαση

Στις 11 Σεπτεμβρίου το ΣΑ/ΟΗΕ υιοθέτησε ομοφώνως το ψήφισμα που κατέθεσαν οι ΗΠΑ για επιβολή και νέου γύρου κυρώσεων, οι οποίες περιλαμβάνουν αυτή τη φορά και περιορισμούς στην εισαγωγή πετρελαίου και φυσικού αερίου, που θα μειώσουν κατά 10% τα τηρούμενα αποθέματα από τη Β.Κορέα.

Η τακτική των απειλών του κ. Τραμπ αποδείχθηκε αναποτελεσματική γιατί φάνηκε ότι δεν είχε σχεδιάσει κάτι τέτοιο και μάλιστα όταν, αντιθέτως, οι σύμβουλοί του είχαν ταχθεί δημοσίως υπέρ των διαπραγματεύσεων.

Επίσης αναποτελεσματικές αποδείχθηκαν και οι πιέσεις προς την Κίνα για να επέμβει και να συνετίσει τον κ. Κίμ, γιατί όπως είναι γνωστό αυτή δεν θέλει την κατάρρευση του καθεστώτος του κ. Κιμ, που θα οδηγήσει στην ενοποίηση της Κορεατικής Χερσονήσου υπό τον έλεγχο της Νοτίου Κορέας, παραδοσιακού της αντιπάλου. Η καλύτερη λύση, εδώ που οδηγήθηκαν τα πράγματα, θα ήταν ο συνδυασμός κυρώσεων με την προσφορά κάποιων ανταλλαγμάτων στη Β.Κορέα, σε περίπτωση που αναστείλει το πυρηνικό της πρόγραμμα αλλά και τη διαβεβαίωση της Κίνας ότι δεν θα επιχειρηθεί η βιαία ενοποίηση της Κορεατικής Χερσονήσου. Σε διαφορετική περίπτωση ο κ. Κιμ δεν θα συμβιβαστεί γιατί θεωρεί ότι μόνο με τα ΠΟ μπορεί να αποτρέψει τις απειλές των ΗΠΑ και της Ν.Κορέας.

β. Αφγανιστάν

Ο κ. Τραμπ στις 21 Αυγούστου δήλωσε, αλλάζοντας στάση, ότι η χώρα του θα συνεχίσει να εμπλέκεται στο Αφγανιστάν «μέχρι να νικηθούν οι ταλιμπάν» και κατηγόρησε το Πακιστάν ότι ενισχύει την τρομοκρατία.

Επισκεφθείτε μας στο Διαδίκτυο www. elisme.gr

ΟΛΕΘΡΙΟ ΣΦΑΛΜΑ Η ΥΠΟΤΙΜΗΣΗ ΤΩΝ ΤΟΥΡΚΙΚΩΝ ΕΝΟΠΛΩΝ ΔΥΝΑΜΕΩΝ

Του Ανθχου Λ.Σ. Δημητρίου Μπαλτάκου*

Η επικρατούσα άποψη στην κοινή γνώμη, διαμορφωμένη σε μεγάλο βαθμό απο ανθρώπους που σχολιάζουν τις διεθνείς εξελίξεις και τοποθετούνται επι παντός επιστητού, είναι πως οι Τουρκικές Ένοπλες Δυνάμεις είναι ψυχικά καταρρακωμένες, με χαμηλό αξιόμαχο και αμφίβολη επιχειρησιακή αποτελεσματικότητα. Θεωρώ πως η άποψη αυτή είναι λανθασμένη και επικίνδυνη. Αν υιοθετήσουμε την ανάλυση του Clausewitz για τον πόλεμο, τότε 3 είναι οι σημαντικότεροι παράγοντες στην εξέλιξη μιας ένοπλης σύγκρουσης: Η πολιτική ηγεσία, το στράτευμα και ο λαός.

ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΗΓΕΣΙΑ

Τα στοιχεία που πρέπει να έχει ένας ικανός κυβερνήτης είναι πολλά και πολυδιάστατα. Η αποφασιστικότητα είναι σίγουρα ένα απο αυτά και ενδεχομένως να είναι απο τα βασικότερα. Οι ανεπάρκειες και τα ελαττώματα της Τουρκικής ηγεσίας έχουν καταγραφεί, αλλά σίγουρα η έλλειψη αποφασιστικότητας δεν είναι ένα απο αυτά. Το συγκεκριμένο στοιχείο μάλιστα έχει τεράστια επιρροή και στα επιχειρησιακά πλάνα καθώς είτε η υλοποίηση αιφνιδιασμού, είτε η ικανότητα αναγνώρισης οτι μια συγκέντρωση δυνάμεων δεν είναι στο πλαίσιο άσκησης αλλά πραγματική απειλή, θα χρειαστούν ταχείες αντιδράσεις υπαρξιακού χαρακτήρα. Να σημειώσουμε πως στο βιβλίο του κ. Κοττάκη για τον Κ. Καραμανλή σημειώνεται ως το πιο δύσκολο περιστατικό κατά την διάρκεια της θητείας του τεως Πρωθυπουργού, η απόφαση κατάρριψης, ή μη του αεροσκάφους Helios που κατευθυνόταν ακυβέρνητο στην Αθήνα. Δηλαδή ενα ταχέως εξελισσόμενο συμβάν κατά το οποίο απειλούντο ανθρώπινες ζωές, με πολύ μικρό χρονικό περιθώριο λήψης απόφασης.

ΣΤΡΑΤΕΥΜΑ

Το αφήγημα περι χαμηλής επιχειρησιακής αξίας στηρίζεται σε τρία επιχειρήματα. Σε τυχαία βίντεο στο Youtube που δείχνουν Τούρκους στρατιώτες να σκοτώνονται στα πεδία των μαχών, στο γεγονός οτι το πραξικόπημα απέτυχε και στις πρακτικές της Τουρκικής ηγεσίας εναντίον μεγάλου μέρους στρατιωτικών μετά την λήξη του.Κανένα απο αυτά τα επιχειρήματα δεν είναι πειστικά, εκτός, ενδεχομένως, από το 3ο αλλά και αυτό είναι υπο αίρεση.

Το γεγονός πως οι Τούρκοι πολεμάνε, και σκοτώνονται, καθώς ως γνωστόν οταν πολεμάς θα έχεις και νεκρούς, προσδίδει τεράστια επιχειρησιακή εμπειρία και αξία στο στράτευμα. Η διαφορά μεταξύ ενός στρατού που πολεμάει και ενός που δεν πολεμάει είναι χαώδης – το πόσα σχολεία έχει περάσει κάποιος ή πόσες πουλάδες φοράει δεν έχει πραγματικά καμμία αξία, αξία έχει μόνο η πραγματική επιχειρησιακή εμπειρία. Επίσης, το αν σε επιχειρησιακό επίπεδο οι Τούρκοι δεν απέδωσαν άριστα δεν αποτελεί επιχείρημα χαμηλού αξιόμαχου. Σίγουρα η πολεμική τους μηχανή δοκιμάστηκε και βελτιώθηκε. Με αυτή την λογική, οι ΗΠΑ που δεν έχουν καταφέρει να κερδίσουν μετά απο 16 χρόνια στο Αφγανιστάν μια παρέα ξυπόλητων, ή έστω να μπορέσουν να αποσυρθούν με τους δικούς τους όρους, έχουν ανίκανες Ε.Δ. – αμφιβάλλω.

Το πραξικόπημα έχει αναλυθεί απο ανθρώπους με ειδικές γνώσεις και συνεπώς μια εξιστόρηση του είναι αχρείαστη. Η αποτυχία του όμως δεν βασίζεται στην ανεπάρκεια του στρατεύματος, αλλά σε άλλους παράγοντες, πιο σύνθετους και κυρίως ”μη-στρατιωτικούς”.

Η απομάκρυνση μεγάλου μέρους στελεχών των Τ.Ε.Δ. έχει στερήσει το στράτευμα από ταλέντο, γνώσεις, εμπειρία και έχει δημιουργήσει αναμφίβολα κενό στην επετηρίδα με μακροχρόνιες συνέπειες. Δεν είμαι σε θέση να γνωρίζω αν όσοι απομακρύνθηκαν αποτελούσαν στελέχη πρώτης γραμμής αλλά είναι εύλογο να υποθέσει κανείς οτι μεταξύ αυτου του τεράστιου αριθμού που διώκεται θα υπήρχαν και ικανά στελέχη. Η Τουρκία είναι μια πολυπληθής χώρα όμως με πολυπληθείς Ε.Δ. και τεράστιες ευκαιρίες επανέκθεσης στελεχών σε αληθινές επιχειρήσεις. Το κενό μπορεί να αποκατασταθεί.

ΛΑΟΣ

Η εξουσιοδότηση μιας κυβέρνησης απορρέει απο τον Λαό, και σε νομικό επίπεδο και σε επίπεδο δυναμικής. Η Τουρκία, εξαιτίας του χαμηλού επιπέδου ζωής και άλλων οικονομικών παραγόντων, έχει μια τεράστια βάση ακραία φορτισμένων ανθρώπων – θρησκευτικά και εθνικά. Λυπάμαι για αυτή την παραδοχή αλλά ομολογώ πως αμφιβάλλω κατά πόσο μπορεί ο Ελληνικός λαός, εν έτει 2017, να ξεχυθεί στους δρόμους και να χτυπάει τα tanks με καρέκλες και πυροσβεστήρες, αν θεωρήσει οτι απειλείται, όπως εκαναν κατά χιλιάδες οι Τούρκοι το περασμένο καλοκαίρι. Το φαινόμενο σκοποί κυβερνητικών κτιρίων να βάλλουν με πιστόλια εναντίον μαχητικών ελικοπτέρων καταδεικνύει συγκεκριμένα συλλογικά στοιχεία. Ελπίζω να κάνω λάθος. Εν κατακλείδι, θεωρώ το αφήγημα περι ανικανότητας των Τ.Ε.Δ. και λανθασμένο και επικίνδυνο. Επικίνδυνο διότι λειτουργεί εφησυχαστικά, ενώ οι καιροί είναι παράξενοι.

*Ο Ανθχος Λ.Σ. Μπαλτάκος Δημήτρης είναι βατραχάνθρωπος της ΜΥΑ/ΛΣ, Research Fellow του Πανεπιστημίου της Οξφόρδης και Research Assistant στο International Centre for the Study of Radicalization (ICSR), King’s College London. Οι απόψεις που εκφράζει είναι αποκλειστικά προσωπικές και δεν απηχούν τις επίσημες θέσεις του Λιμενικού Σώματος – Ελληνικής Ακτοφυλακής.

https://www.thinknews.gr/diethni/olethrio-sfalma-ypotimisi-ton-tourkikon-enoplon-dynameon/

Το κείμενο που ακολουθεί είναι απόσπασμα της εισαγωγής σε ομιλία που εκφωνήθηκε σε εκδήλωση που οργάνωσαν οι εκδόσεις Νεφέλη στο βιβλιοπωλείο του Πατάκη για τα δεκάχρονα από τον θάνατο του **Παναγιώτη Κονδύλη.**

Η κατανόηση της σκέψης του Κονδύλη πρέπει να ξεκινήσει με την έννοια της αυτοσυντήρησης. Στο θεμελιακότερο επίπεδο αυτό που υπάρχει είναι όντα που γυρεύουν να διαιωνίσουν την διάρκεια της ύπαρξής τους, ενώ δεν το μπορούν. Ένα απ' αυτά τα όντα είναι ο άνθρωπος. Τούτη η ιδέα κατάγεται από τον Σπινόζα, και απ' αυτήν εκπορεύεται τρόπον τινά ολόκληρο το κονδυλικό σύστημα. Αν ο άνθρωπος έχει μια ουσία, τούτη συνίσταται στο γεγονός ότι είναι ένα πεπερασμένο πλάσμα που γεννά πνεύμα και το κατευθύνει ενάντια σε ό,τι τον απειλεί, προκειμένου να κατανικήσει τους εχθρούς του και να διασφαλίσει την αυτοσυντήρησή του.

Η αυτοσυντήρηση είναι για τον Κονδύλη conatus: ορμή και συγχρόνως αγώνας. Επειδή ο άνθρωπος είναι πεπερασμένος, η αυτοσυντήρησή του είναι κάτι που δεν του είναι από τα πριν δοσμένο, αλλά που αντιθέτως πρέπει να το κατακτήσει. Για να το κατακτήσει πρέπει να προσποριστεί τα απαραίτητα μέσα σε ένα μονίμως απειλητικό περιβάλλον. Πρέπει με άλλα λόγια να αποχτήσει ισχύ, δηλαδή την ικανότητα να πραγματώνει τους στόχους του, οι οποίοι σε τελικά ανάλυση ανάγονται σε έναν: την αυτοσυντήρηση.

Για τον Κονδύλη το πνεύμα σε όλες του τις εκφάνσεις είναι πολεμικό και συνιστά μεταμόρφωση, εκλέπτυνση και επίταση της πρωταρχικής ορμής για αυτοσυντήρηση. Προκειμένου να εξηγήσει την γέννηση και την λειτουργία του πνεύματος, ο Κονδύλης στις πρώτες ενότητες του Ισχύς και Απόφασησκιαγραφεί μια πρωταρχική κατάσταση, όπου η ανθρώπινη ύπαρξη εμφανίζεται γυμνή, εξοπλισμένη με μόνη την ορμή της για αυτοσυντήρηση, σε έναν ρευστό κόσμο όπου παντού καιροφυλακτούν κίνδυνοι. Καθώς το πνεύμα δεν έχει ακόμα εμφανιστεί, τα στοιχεία του προκαταρκτικού αυτού κόσμου από την προοπτική της γυμνής ανθρώπινης ύπαρξης είναι ακόμα αδιάκριτα, αδρά και προ πάντοςισότιμα, δηλαδή δεν έχουνε ακόμα διαφοροποιηθεί ως προς την σπουδαιότητά τους.

Μια τέτοια ύπαρξη σε έναν τέτοιο κόσμο κινείται ενστικτωδώς και λίγο-πολύ στα τυφλά, έχοντας μεν μια ορισμένη συναίσθηση του εαυτού της, δίχως όμως ταυτότητα, και δίχως συγκεκριμένο σχέδιο δράσης. Η γυμνή αυτή ύπαρξη κινείται βλέποντας παντού κινδύνους και κοιτάζοντας πώς να φυλαχτεί απ' αυτούς. Σε μια τέτοια πρωταρχική κατάσταση η ζωή είναι, για να θυμηθούμε τον Χομπς, «αχρεία, βίαιη και σύντομη». Δεν θα εξετάσουμε εδώ αν αυτή η πρωταρχική κατάσταση είναι για τον Κονδύλη μια εμπράγματη κατάσταση ή απλώς ένα θεωρητικό εργαλείο για την μεθόδευση της επιχειρηματολογίας του. Φαίνεται πάντως να υποστηρίζει πως πρόκειται για μια πραγματική, ιστορική κατάσταση.